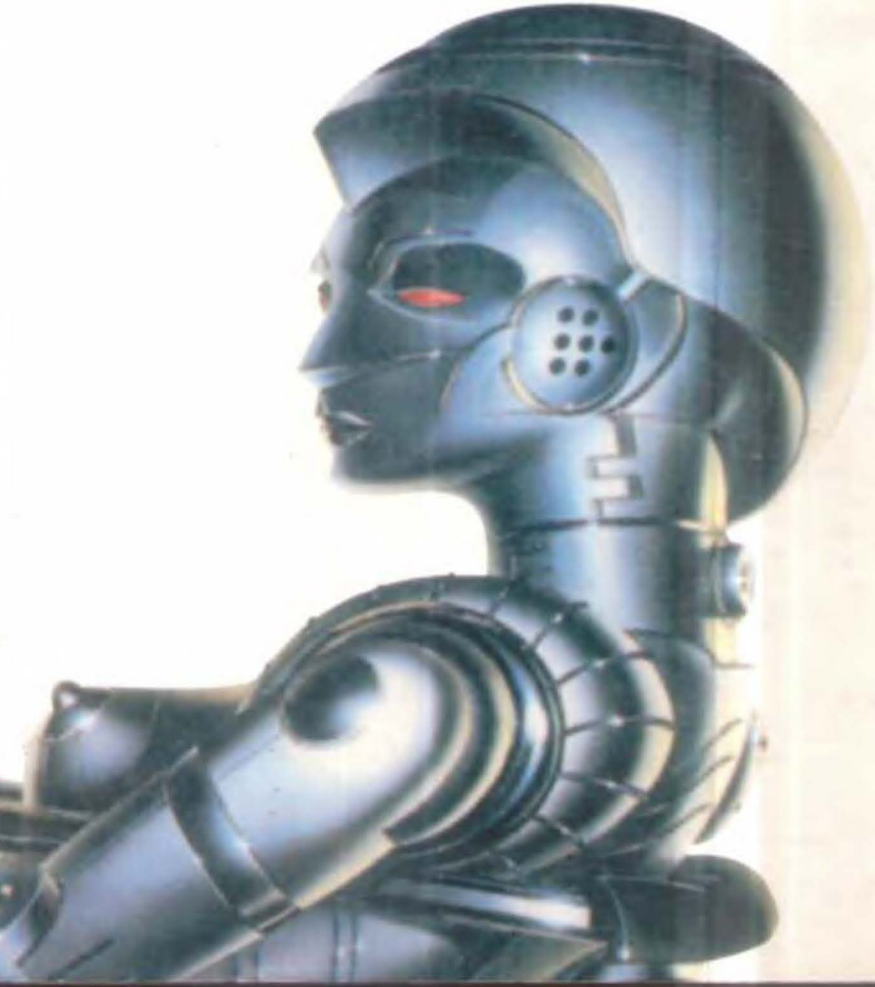
Zühtü Bayar

Geyşa Android Şirketi

Zühtü Bayar

Geyşa Android Şirketi

İNKILÂP

Geyşa Android Şirketi

İNKILÂP

© 1999, İnkılâp Kitabevi
Yayın Sanayi ve Tic. A.Ş.

Bu kitabın her türlü yayın hakları
Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince
İnkılâp Kitabevi Yayın Sanayi
ve Ticaret A.Ş.'ye aittir.

Dizi Editörü:
Enver Ercan

Dizgi:
M. Pamukçuoğlu

Kapak:
Ömer Küçük

Baskı:
Teknografik
Matbaacılar Sitesi, No: 38
Bağcılar - İstanbul

ISBN 975-10-1482-4
99-34-Y-0051-0238

99 00 01 02 03 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

İNKILÂP
Ankara Cad. No: 95
Sirkeci 34410 İSTANBUL
Tel: (0212) 514 06 10 - (Pbx)
Fax: (0212) 514 06 12
Web sayfası: http://www.inkilap.com
e-posta: posta@inkilap.com

İÇİNDEKİLER

Bilimkurgu: Bir Yaşam Felsefesi 7
Tutuklu Bilinç 19
Archeo - Odyssey 27
Miron'un Anı Defterinden 45
Duygusal Güvenlik 50
Üçüncü Gözün Rüyası 54
Tekrarın Tekrarı 64
Zamanın Ötesinde 70
Yabancı 78
Geyşa Android Şirketi 88
Kull'ül Hikmâ'nın Düşü 104
Rastlantı 117
Eromofobia 121
Blip-Culture 135

YAZARIN YAYINLANMIŞ ÖBÜR KİTAPLARI

Eğitim Sorunları (İnceleme, 1964)

Nâzım Hikmet Üzerine (İnceleme, 1967, 73, 78, 91)

Yazdık Nâzım Nâzım Diye (Antoloji, 1974)

Yazıları (Antoloji, 1976)

Zaman Aynası (Şiir, 1980)

Filler Mezarlığı (Roman, 1991)

Kıyametten Sonra (Roman, Jack London, Çeviri, 1992)

Düşünceler ve Pırıltılar (Sri Aurobindo, Çeviri, 1994)

Nâzım Hikmet'in Oyun Yazarlığı (İnceleme, 1995)

Bilimkurgu ve Gerçeklik (İnceleme, 1999)

Edebiyatın diğer dallarında da ürünler veren Zühtü Bayar, ilk bilimkurgu öyküsünü, 1973 yılı Ocak ayında *Türk Dili* dergisinde yayınladı. Daha sonra yazdığı kısa bilimkurgu öyküleri, radyo oyunu ve çizgi-öykü haline getirildi. 1979'da "Antares Dergisi Bilimkurgu Fan Kulübü" üyeleri tarafından "En Sevilen Türk Bilimkurgu Yazarı" seçildi. Yazarın sosyopolitik içerikli ve "Space Opera" tarzında yazılmış ve yayınlarımız arasında yer alacak "Sahte Uygarlık" adlı bir de romanı vardır. Zühtü Bayar, bilimkurgunun yalnız "fiction" yönüyle değil, "non-fiction" yönüyle de ilgilenmekte ve Türk edebiyatında konuyla ilgili en geniş yayın yapan yazar niteliğini korumaktadır. Bayar, gazete ve dergilerde yayınladığı konuyla ilgili yazıları ve radyo TV kanallarındaki konuşmalarıyla da tanınmaktadır.

Zor zamanlarımda hep yanımda bulduğum;
can dostum, büyük insan
Mustafa Birol ÖZKAY'a . . .

BİLİMKURGU

Bir Yaşam Felsefesi

ÜNLÜ Amerikalı bilimkurgu yazarı Isaac Asimov, gençlik dönemi öykülerinden birinin başına şu ünlü Latince ibareyi koymuştu: *Per Aspera Ad Astra*... "Umutla yıldızlara doğru" anlamına gelen bu ibare, geleceğin boyutları içine uzatıldığı zaman, insanın nihaî zaferinin yıldızlara erişmek ve galaksiye yayılmak olduğu anlaşılır. 1995 yılında Yurt FM 104.6'da, Yayın Yönetmeni Murat Diksöz'ün yardımlarıyla gerçekleştirdiğim, "Bilim-Kurgu Gezegeninden" adlı radyo programlarımın da "motto"su olan *Per Aspera Ad Astra,* aslında benim son on-on beş yıllık yaşam dilimine egemen bir tür dünya görüşünü yansıtmayı amaçlar. Okurlarımız bu koleksiyonun son öyküsü *"Blip - Culture"*da sunulan estetik mesajla, bu satırları birleştirirlerse, benim bilimkurgudan ne beklediğim ve neler umut ettiğim çok daha belirgin bir kılığa girecektir.

Benim bilimkurgu serüvenim çok derinlere, çocukluk yaşlarıma kadar iner. Çocuk beynimde gerçek bir devrim yapan iki yapıtı çok iyi anımsıyorum. Bunlardan biri, bir Hollywood yapımı (B Movie) olan "Aya Seyahat", diğeri de anneanneme yalvar yakar gümüş bir liraya satın aldırdığım A. E.Van Vogt'un "Feza Canavarları - *The Voyage of the Space Beagle*"ıdır. "Aya Seyahat"i benim gibi "dinozorus edebiyatikus"lar çok iyi anımsarlar; bu filmde yönetmenin karşı çıkmalarına rağmen, ay yüzeyi, roketin indiği bölgede suyu kurumuş ve toprağı çatlak olarak gösterilmişti. Tam da

Yeşilçam'a yakışır bir tavır. Her neyse, yapımcının sivriakıllılığından ileri gelen bu durum, benim dokuz yaşındaki çocuk beynim tarafından bile kabul görmemişti. Düşüncenin böylesine uç noktalarına varabilen bu sanatçılar, böyle hataları nasıl yapabiliyorlardı? Buna benzer şaklabanlıklar, bugünkü bilimkurgu filmlerinde de yer alıyor. Ama bilimkurgunun gerçekte bu olmadığını; aksiyom bir kez kabul edildikten sonra, o romanda ya da filmde, olayların gelişiminin büyük bir tutarlılık içinde sürüp gittiğini iyi bilimkurgu izleyicisi bilir.

Çocuk dünyamı altüst ederek, beni yaşıtlarımdan koparıp gerçek bir yabancılaşmaya iten Van Vogt'un "Feza Canavarları" oldu. İlkokul dördüncü sınıftaydım, on yaşlarımda filan olmalıyım. Samatya Caddesi üstündeki bir gazete bayisinde kitabın kapağını gördüğüm zaman, henüz tomurcuklanmakta olan bilincim gerçek bir kültür şokuna uğradı. Kitabı bir solukta okudum ama bir şey anlamam olası değildi. Evet, olayları anlıyordum; bir uzay gemisi sonsuz uzayda bir inceleme gezisine çıkmıştı ve bu gezi sırasında indikleri gezegenlerde ya da boşluğun karanlıklarında en az insan kadar zeki yaratıklarla karşılaşıyorlar ve bunlarla savaşıyorlardı. Ama "aksülamel" ne demekti? Nasıl oluyor da büyük bilginlerden oluşan bir topluluk, telepatik ve hipnotik etkiler altında kalıyorlardı? Asıl önemlisi telepati ve hipnoz ne demekti? İşte çocuk beynim bunları çözemiyordu. Babamın kültür düzeyi ise sorularıma doyurucu karşılıklar verebilmekten çok uzaktı. Böylece, herkes gibi kara önlükler giymeyi reddedip de kırmızı kravatı ve ceketiyle, Zeytinburnu Ziya Gökalp İlkokulu'nun koridorlarını arşınlayan uzun saçlı küçük haylaz, bu garip ve ürkütücü sorularıyla öğretmenlerine musallat olmaya başladı. Ama sınıf öğret-

menim Münevver Taluy'dan başkası beni anlamıyordu, deli ya da kaçık gözüyle bakıyorlardı bana...

"Feza Canavarları"nı tekrar ve hırsla okudum. Sonra tekrar ve zevkle okudum, yine istediklerimi elde edememiştim. Tekrar ama bu kez yardımcı kitaplara başvurarak okumaya başladım. O zaman gördüm ki, öğretmenlerimin ve büyüklerimin karşılık veremediği soruların cevapları kitaplardaydı. Önümde içimi ferahlatan, beni mutlu eden koskocaman bir ufuk açılmıştı. Bu, yaşamının ilk yirmi yılını kör olarak geçirmiş bir görmeyenin ansızın gözlerinin açılması gibi bir şeydi.

"Feza Canavarları"nı tekrar okudum!

Elli altı yaşımdayım ve hâlâ her beş ya da on yılda bir tekrar okurum ve her okuşuyumda da onda yeni bir şeyler bulurum. Bu her gerçek sanat yapıtında bulabileceğimiz ayırt edici bir özelliktir.

Yaşamımda yazdığım ilk öykü bir bilimkurgu öyküsüdür. Filmden etkilendiğim için adını "Aya Seyahat" koymuş ve okulun duvar gazetesinde "yayınlamıştım". Öğretmenim Münevver Taluy, beni çok sever ve o zamanki deyimle, "başmuharrir" diyerek bana takılırdı. Ama *Cıvıltı* adlı duvar gazetesinin önünde öğretmenler birikiyor, birbirleriyle fısıldaşıyor ve bana da bir hilkât garibesine bakar gibi tuhaf tuhaf bakıyorlardı. Öykümü neden çocuklar, arkadaşlarım okumuyorlardı? Onlar, o duvar gazetesinin ve benim öykümün farkında bile değillerdi. Fısıldaşmalar ise dünmüş gibi kulağımda: "Azizim, ne muhayyele?", "Bu çocuk büyüyünce yazar ya da gazeteci olacak.", "Boş verin canım, bir çocuk dergisinden yürütmüştür.", "Şunun babasıyla bir konuşsak?" Hımm, önemseniyordum, demek ki doğru ve önemli bir iş yapıyordum. O halde işe devam...

Yıllar böyle geçti. İstanbul'un ne kadar uzakta olursa olsun hangi sinemasında bir bilimkurgu filmi gösteriliyorsa, tramvaya atladığım gibi doğru o semte, o filmi izlemeye... Bu arada Beyazıt'taki sahaflar çarşısını dolaşıyor ve gördüğüm her İngilizce bilimkurgu kitabını satın alıyordum. Böylece odamda küçük bir bilimkurgu kitaplığı oluşmaya başladı. Bizde o zamanki bakanlık liselerinin yabancı dil eğitimi zaafiyeti mâlum. Lisede öğrendiğim İngilizce ile birer edebiyat şaheseri olan bu romanları okuyup anlamama olanak yoktu. Sırf bu romanları okuyabilmek için İngilizce çalışmaya başladım. Dersleri bir tarafa atıp, her gece elayak çekildikten sonra iki saat İngilizce çalışıyordum. Bu dili mutlaka öğrenmem gerekiyordu, çünkü Çağlayan Yayınları'nın on dizilik "Yeni Dünyalarda" serisinden sonra çeviri edebiyatımızda çok nadir olarak bir bilimkurgu romanı yayınlanıyordu. Tek yol İngilizceyi öğrenip doğrudan bu romanların içine dalmaktı. Birkaç yıl sonra dil konusundaki bilgim, bir romanı okuyup anlamaya yeterli düzeye gelince, başladım okumaya. İlk okuduğum eser Bron Fane adlı İngiliz bilimkurgu yazarının "Suspencion" adlı romanı oldu. Bilimkurgu ile birlikte, İngilizcenin geniş olanaklarını da tadınca, artık Amerikan bilimkurgucularını elden geçirmek benim için kaçınılmazdı. Böylece yetmişli yılların başından itibaren kitaplığımda bulunan iki yüzden fazla kitabı sıralamaya koyuldum. 1971 yılında *Gelecek* dergisinde "Geçen Ay Neler Okudular?" sütununda, benimle ilgili bölümde, Jack London'ın "Martin Eden"ı ve başka kitapların da yanısıra; Dino Buzzati'nin "Büyücü"sü, Kenneth Robeson'un "Ölüm Melodisi", Metin Atak'ın "Gezegenler Savaşıyor"u ve Isaac Asimov'un "The an Who Upset the Universe"i de yer alıyordu.

Amerikan bilimkurgusunun yanısıra bir Fransız, İngiliz

ve Sovyet bilimkurgusu bir hayli zayıf kalır. Hiç kuşkusuz Sovyetik bilimkurgu da çok önemli ve insancıl yönü ağır basan sosyo-politik içerikli ürünler vermiştir. Yevgeni İvanoviç Zamyatin, Daniil Danin, Vladimir Krapivin ve İngilizce yazmasına rağmen sosyalist blok bilimkurgu edebiyatı içinde düşündüğümüz Stanislaw Lem de unutulmaz isimlerdendir. Ama Amerikan bilimkurgu edebiyatı, sınır tanımayan imge gücü ve zengin teknolojik malzemesinin yanısıra, Amerikan İngilizcesinin geniş olanaklarından da yararlanarak bilimkurgu sanatında erişilmesi çok zor noktalara varabilmeyi başarmıştır. Amerikan bilimkurgu edebiyatı beni çok etkiledi. Murray Leinster'ın "The Lonely Planet"ini okuduktan sonra "Solaris", bendeki etkisini yitirdi. Lem'in insanlarla iletişim kurmayı başaramayan "Solaris"i, Leinster'ın insanlarla doğrudan iletişim kurabilen bilinçli gezegeni "Alix"in yanında bir "anlaşılmaz" olarak kalmaya yargılıdır.

Yayınlanan ilk öyküm *"Tutuklu Bilinç"* oldu. Bu öyküyü büyük tereddütlerle yayınladım. Yıl 1972'ydi ve bilimkurgu, Türk edebiyatında üstüne hiç kimsenin konuşmak istemediği, meraklısı bir avuçtan fazla olmayan, yabancı ve bilinmeyen bir türdü. Ama Salâh Birsel ve Orhan Duru'nun önderlikleriyle *Türk Dili* dergisi bir "Bilimkurgu Özel Bölümü" hazırlamayı tasarlamıştı. Cesaret edip öykümü gönderdim ve *"Tutuklu Bilinç"*, *Türk Dili* dergisinin 1 Ocak 1973 tarihli 256. sayısında adımdaki bir dizgi yanlışıyla yayınlandı. Öykünün yayınlanışından sonra ilk olumlu eleştirileri Adnan Özyalçıner ve Cemal Süreya'dan aldım. Türkiye'nin ilk bilimkurgu dergisi *Antares* çevresindeki okurlar ise beni bu öyküyle tanıyıp sevdiler. Bu öykü, 1997 yılı yazında ilk sayısı yayınlanan ve yazı kurulu başkanlığı yaptı-

ğım *Nostromo* dergisinde yirmi beş yıl sonra yeniden yayınlandı ve ilki kadar ilgi gördü.

*"Archeo-Odyssey"*in öyküsü ise bir hayli uzun... Bu öyküyü *Yeni Ortam* gazetesindeki sanat servisi şefliği görevime son verildikten sonra, onca özlemini çektiğim özgür zamanlarıma kavuştuğum bir sonbahar günü kaleme aldım. Dosyamdaki ilk geliştirilmiş metinde 27 Eylül 1974 tarihi kayıtlı. Bu ilk metin sonraları birkaç kez değişikliğe uğrayarak daha da gelişti. Sonunda on daktilo sayfalık öykü oluştu. Ancak gerek bilimkurgu konusunun bizdeki sanat ve edebiyat dergileri için –o zaman– son derece bilinmez ve ürkütücü oluşu, gerekse konunun yabancılığı ve kısa öykü boyutları içinde olmasına karşın yayıncıların boyut ve hacim problemleri çıkarmaları yüzünden, "Archeo-Odyssey"in orijinali ve bütünü bugüne kadar hiçbir yerde yayınlanamadı. Buna karşılık öykü, *"Gizli Gerçek"* adıyla ilk kez 1977 yılında bilimkurgunun yabancısı olmayan *Milliyet Çocuk Dergisi* yönetmeni Ülkü Tamer tarafından, Mehmet Sönmez'in renkli bir ilüstrasyonu ve bizim de renkli bir fotoğrafımızla birlikte minik okurlara ulaşabildi. Ne var ki ***"Archeo-Odyssey"*** gerçekte bir çocuk öyküsü, yani özellikle çocuklar düşünülerek tasarlanmış ve yazılmış değildi. Öykü, benim tarafımdan kısaltılıp, sadeleştirilmişti. Örneğin yıldız gemisinin: "Andromeda-III" olan adı: "Bulutsu-III"e çevrilmiş, kullanılması zorunlu olan birtakım yabancı kaynaklı terimler de Türkçeleştirilmişti. "Herkül Takımyıldızı"nın, "Ülker Takımyıldızı" olması gibi...

"Archeo-Odyssey" bu yeni biçimiyle, kendisi de bir bilimkurgucu olan Ankara Radyosu şef prodüktörlerinden Erol Tulay tarafından dramatize edilerek 23 Nisan 1979'da TRT-I'de yayınlanmıştı. Bu olayı yıllar sonra Selma Mine

bildirdiğinde, bayağı bir sürpriz olmuştu benim için. Erol Tulay yayından birkaç yıl sonra, oyunun band kopyasını bana postaladı. Ancak gönderilen band eski tip profesyonel makara teyp bandıydı ve ben bu bandı dinleyebilmek için yine birkaç yıl sabretmek zorundaydım. Temsili ancak 1991 yılında bir başka bilimkurgucu dostun, Kutlu Dökmen'in evinde dinleyebildim. Çünkü bu bandı çalabilecek yetenekteki tek profesyonel teyp ondaydı. Skeç, bana göre başarılıydı. Seslendirmeyi çocuk sanatçılar yapıyordu. Skeçi dinledikten sonra Kaptan Mirza ile ana bilgisayarın diyaloglarının bir oyun yapısına ne kadar uygun olduklarının farkına vardım.

"Archeo-Odyssey" yine *"Gizli Gerçek"* adıyla ve *Milliyet Çocuk*'taki formu esas alınarak 1981'in Ağustos ayında çizgi-öykü haline getirildi ve *Kumbara* dergisinde renkli olarak yayınlandı. Öyküyü çizgileyen ve renkleyen iki ustanın, Necdet Çatak ile Sadık Öztürk'ün çalışmaları ise övgüye değerdi. Bu öyküyü resimli hale getirmek, rahmetli Osman Nuri Karaca'nın düşüncesiydi ve bu düşünce, yetişmekte olan küçüklere, savaş karşıtı, insancıl bir temayı işleyen bilimkurguyu sunmak bakımından ilginçti. Bu edisyondan aldığım telif ücreti bin liraydı ve o günlerdeki geçim sıkıntıma küçük bir katkıda bulunmuştu. *"Archeo-Odyssey"* yazılışından tam yirmi beş yıl sonra orijinal bütünlüğüyle ilk kez bu koleksiyonda okurun önüne çıkıyor.

"Zamanın Ötesinde" de eskiden yazdığım öykülerden. İndeks kartla çalışan Univac bilgisayarın 844 model döküm kâğıtlarını müsvedde olarak kullandığım ilk biçimi, Cihangir, 1 Ocak 1975, saat 01.54 tarih ve zamanını taşıyor. Bu da ilk kez bu kitapta okurun önüne çıkma olanağı bulabilen öykülerden.

"Miron'un Anı Defteri", bana profesyonel ölçüler içinde ısmarlanan, ancak yayınlanmayan bir öykü. Tema, o sıralarda *Günaydın* gazetesi grubu içinde yayınlanmakta olan *Adam* dergisinin yazı işleri müdürü Kâmil Şükûn tarafından belirlendi. İyi bir bilimkurgu okuru olan Kâmil Şükûn, benden erotik yönü ağır basan bir bilimkurgu öyküsü istemişti. Öykü yazılıp bittikten sonra gördük ki, erotik olmaktan çok, poligamik feminin bir bilimkurgu olmuş. *"Miron'un Anı Defteri"*ni yayınlamaktan vazgeçtik ve dosyasına kaldırdık; hibernasyona girerek bugünlere kadar bir zaman yolculuğu yapabilmesi için...

Bilimkurgu öykülerimin arasında en şanslı olanı ise, yayın hikâyesi *"Archeo-Odyssey"*e çok benzeyen *"Duygusal Güvenlik"*tir. Öykü, adını İsveçli şair ve yazar dostum Staffan Ekeson'un Türkiye'ye son gelişinde diline pelesenk yaptığı "Emotional Security" sözlerinden alır. 22 Nisan 1986 tarihli ilk müsvedde de zaten Staffan Ekeson'a ithaf edilmiş ama her nedense bu ithaf basım sırasında unutulmuş. O günlerde bilimkurgu öykülerinin Türkiye sanat ve edebiyat dergileri tarafından yayınlanması bir hayli kuşkulu olduğundan, öyküyü iki dergiye birden, hem Ankara'da Burhan Günel tarafından yayınlanmakta olan *Karşı Edebiyat*'a, hem de İletişim Fakültesi öğrencileri tarafından İstanbul'da yayınlanmakta olan *Üç Nokta* dergisine göndermiştim. Öykünün yayını konusundaki kuşkularım garip bir rastlantıya neden olmuş ve öykü o ay her iki dergide birden yayınlanmıştı. *Karşı Edebiyat*'ın Kasım-Aralık 1986 tarihli 6. sayısıyla *Üç Nokta*'nın Ocak 1987 tarihli 1. sayısında... Ancak, *"Duygusal Güvenlik"*in şansı çift dikişten açılmıştı. Öykü daha sonra İstanbul Radyosu'nun 25 Haziran 1993 tarihli yayınında "Gecenin İçinden" programında benim sesimden ve yine İstanbul Radyosu'nda yapımcı Şadan Kara-

ağaçlı tarafından düzenlenen "Sanat ve Bilim-Kurgu" programının 1 Temmuz 1993 günkü episodunda spiker Emin Baykırgık'ın sesinden dinleyiciye iletilmişti.

En sevdiğim öykülerimden biri de *"Üçüncü Gözün Rüyası"*dır. Bu öyküye egemen olan hava, azıcık "Tekrarın Tekrarı"nda da sezilir. Bu öykülerin yazılış tarihlerinde, TRT İstanbul TV'si ve Basın Müzesi için eski belgeler topluyor ve bir yandan da bunları inceliyordum. Her iki öyküye de egemen olan "sahafiye konuları" buralardan gelir. *"Üçüncü Gözün Rüyası", Üç Nokta* dergisinin Mart 1987 tarihli 3. sayısında Murat Yılmaz'ın siyah-beyaz bir ilüstrasyonuyla yayınlandı.

"Tekrarın Tekrarı" ise ilk kez, ben İspanya'da bulunduğum bir sırada bilim kurgu tarihçisi Bülent Akkoç'un önce tipografiyle başlayıp iki sayı sonra fotokopi tekniğiyle sürdürdüğü *Öncü* bilimkurgu dergisinin Mart 1989 tarihli üçüncü sayısında göründü. Zaman paradoksu ve bilimkurgunun geleceği konularıyla dalga geçen bu öykü, daha sonra *Mavi* dergisinin Mayıs 1995 tarihli 2. sayısında Ahmet Çınar tarafından yeniden yayınlandı.

"Yabancı" çok önceleri her nasılsa gelip bu koleksiyona yerleşmişti. Ama dosyaya girdikten sonra da *Atılgan* bilimkurgu dergisinin ilk sayısında yer aldı. Aslında bir uzun öykünün birinci bölümü olarak tasarlanmıştı ama esprisi tek başına küçük bir öykü olmaya yetti. Onu dosyaya almamın nedeni, 12 Mart'tan sonra, 1971'in karanlık yaz aylarında kaleme adığım *"Sahte Uygarlık"* adlı romanımın akıbetine uğramasını istemeyişimdendir.

*"Blip-Culture"*ın yazılmasında, her gece müdavimi olduğum Veli-Bar'da, 'Blip-culture, blip-culture...' teranelerıyle kafalarının etini yediğim genç yazar Ahmet Çınar ile

Ressam Mâruf Tanboğa'nın etkileri büyüktür. Ahmet Çınar, benim *Blip-Culture Üçgeni* tezimi dinledikten sonra; bu düşünceyi bir öykü formu içinde dile getirirsem, bunu *Mavi* dergisinde yayınlayabileceğini söyledi. Böylece *"Blip-Culture"* doğmuş oldu ama on iki daktilo sayfalık (o zamanlar henüz bir lap-top'um yoktu) öyküyü dergi yönetmenleri yayınlamayı göze alamadılar.

Ulusalcı motifler taşıyor gibi görünen *"Sürgün"* adlı öyküm üstüne ise bir şey söylememeyi seçiyorum. Bu öykü gelecekte, Türkiyeli bilimkurgu okuru için tam bir sürpriz olacak. Şimdilik bu öykünün 'ulusalcılık'la filan ilgisi olmadığı, tam tersi 'toplumcu' felsefeye ve Türkiye'nin geçmişte yaşadığı sosyo-politik olaylara göbekbağıyla sıkı sıkıya bağlı olduğu gerçeğinin altını çizmekle yetiniyorum.

Kitaba adını veren *"Geyşa Android Şirketi"*, benim bugüne değin yazdığım bilimkurgu öyküleri arasında en sevdiğim kısa öykümdür. *"Geyşa..."*ya seksenli yılların ortalarında uzunca bir romanın girişi olarak başlamıştım. Sonra günlük işlerin akışı içinde müsveddeyi bir çekmecenin dibinde unuttum. Yıllar sonra, 1996 ilkyazında, damarlarımdan diyaliz aygıtına bağlı olarak yaşama savaşı verirken, ansızın öyküyü anımsadım. Ve o yazın başında *"Geyşa..."* ortaya çıktı. Öyküyü çok beğenen *İnsancıl* dergisi yayın yönetmeni Cengiz Gündoğdu, şanssız metin yazarının şaşılası serüvenini derginin Ekim 1996 tarihli 72. sayısında yayınladı. Öykünün yayınlanışından sonra toplumcu çevrelerden gelen olumlu ya da olumsuz birçok eleştiriyle karşılaştım. En çok eleştirilen nokta; öyküde kapitalizmin çöküşünün, zamanımızdan beş yüz yıl sonra gerçekleşmiş olmasıydı. Onlara *"Geyşa..."*nın belgesel ve bilimsel bir araştırma olmadığını, sadece bir kurgu olduğunu söylemekle yetindim.

Gerçek bir düşün esinlediği *"Kull'ül Hikmâ"* ise Doğu kültür ve felsefesinin, bir bilimkurgu öykü çerçevesi içinde Batı kültürüyle yüzleştirilme deneyidir. Bu öyküye belki de bütünüyle bir bilimkurgu öyküsü demek kolay değil. Bunun nedeni; öyküde olaydan çok atmosferin ve felsefenin ön plana çıkarılmasıdır. Ancak *Vonda N. McIntyre*'ın *Dreamsnake* adlı romanıyla hem *Hugo* hem de *Nebula* Ödüllerini almasıyla, iyice sınırları genişletilen yeni bilimkurgu tanımıyla *"Kull'ül Hikma'nın Düşü"*, su katılmadık bir bilimkurgu.

"Rastlantı" ve *"Eromofobia"* son dönemde yazdığım öyküler. Bunlardan ilki; merak motivini dürtükleyip ilgiyi canlı tutan bilimkurgunun o hınzır tavrını, kısa öykü formu içine yerleştirme çabalarıyla ortaya çıktı. *"Eromofobia"* ise azıcık daha iddialı. Bu öykü, daha önce *"Duygusal Güvenlik"*te felsefî anlamda irdeleme girişiminde bulunulan yalnızlık sorunsalının, daha bireysel ve yalın bir düzeyde yeniden ele alınışı gibi düşünülebilir.

Evet, öykülerin öyküsü bunlar... Şimdi de benim bilimkurgu anlayışımla ilintili birkaç küçük not: Bilimkurguda en sevdiğim tür; bilimsel bilimkurgunun *(scientific-SF)*, sanat tarihiyle ilgili olanları... Bu türün örnekleri Türkçeye çevrilmiş olmakla birlikte henüz yayınlanmış değil. Ama ilgilenenler için hemen belirteyim: *William Tenn*'in *The Custodian*'ı ile *Paul Anderson*'ın *Aydınlık-The Light*'ı bu türe yetkin birer örnek olarak gösterilebilir. Her iki öyküde de insanlık tarihinin yarattığı kültür ve sanat değerlerinin korunması ve yorumlanması konuları yer alır. Bunlardan *The Custodian*, benim isteğim üzerine Dr. Sönmez Güven tarafından *"Gözetici"* adıyla ve temiz bir Türkçeyle dilimize aktarıldı. *Nostromo* bilimkurgu dergisinde yayınlanması söz

konusu *The Light* ise seksenli yılların başlarında tarafımdan dilimize aktarıldı ve yıllarca dosyasında bekledikten sonra *Öncü* dergisinde yayınlandı. Bugünlerde ise yine benim Türkçeye aktarıp düzenlediğim bir bilimkurgu öykü antolojisinde yer almış olacak.

Amerikan bilimkurgu yazarlarından biri, hazırladığı bir antolojiye yazdığı önsöze şöyle bir başlık koymuştu: *Science-fiction, the Hard Way*... Evet, bilimkurgu zorlu ve yorucu bir yoldur. Ama bu yolculuk sırasında konakladığınız kültür evreleri öylesine cazip ve haz vericidir ki, ruhunuzun her zaman canlı, zihninizin her zaman berrak ve dinamik kaldığını hissedersiniz. Hele; satranç, bilimkurgu ve rock müzikten oluşan bir dünyanız varsa, *The Mind Blocked Man*'in yazarı *Jeff Sutton*'ın *"Youth is a mental state, not physical,"* sözü, *Orhan Pamuk*'un, "Yapacak işi olmayan adam ihtiyardır." sözüyle birlikte bir kez daha yürürlüğe girer.

Yukarıdaki üçgenin dışındakilere de yer var: Papaz okullarıyla İmam-Hatip Liseleri ne güne duruyor?

Per Aspera Ad Astra!

İstanbul, Mart 1999

Tutuklu Bilinç

Dr. Adam için artık ölümü beklemekten başka çare kalmamıştı. Ne var ki ölümü birkaç yüzyıl da sürebilirdi, birkaç bin yıl da... Bunu önceden kesinlikle bilebilmesine olanak yoktu. İçinde hapis kaldığı bilgisayarın bellek katı derin, dipsiz, uzay gibi karanlık bir uçuruma benziyordu. Dr. Adam, bu dipsiz ve sonsuz karanlıklarda görmüyor, duymuyor, konuşmuyor ve işitmiyordu. Tek yapabildiği şey düşünmek, düşünmek ve düşünmekti. Bir de bilgisayarıyla üç boyutlu Çin satrancı oynayabiliyordu. Zaman kavramını çoktan yitirmişti. Henüz bu tekdüze yaşantı yüzünden çıldırmadığına göre, bilgisayarın bellek katında mahpus kalalı birkaç yıl olmalıydı. Ölümsüzlüğü dilemişti. İşte ölümsüz olmuştu. Ama Dr. Adam böyle bir ölümsüzlük biçiminin olasılığını usunun kıyısından bile geçirmemişti. Şimdi büyük kentin dolaylarındaki yazlık evinin yeraltındaki gizli laboratuvarında; kendi vücudu ile bilincini aktarmak istediği genç zencinin vücudu özel olarak hazırlanmış akvaryumların içindeki sıvıda bitkisel hayat yaşıyorlardı. Bir bakıma yaşamıyorlardı. Çünkü kendi yaşlı beyninden ayrılan bilinci, burada, bilgisayarın bellek katında mahpus kalmış, genç zencininki ise çoktan elektrik haline çevrilerek toprağa aktarılmış, yani mutlak yokluğa gönderilmişti.

Dr. Adam son zamanlarda bu olayı sık sık hatırlamaya başlamıştı. Yapılacak bir işi yoktu nasılsa. Satranç oynamadığı zamanlar hep düşünerek vakit geçirirdi. Altmış dokuz

yıllık ömründe ilk kez cinayet işlemiş ve bir başkasının ölümüne yol açmıştı. Ama bu cinayeti tasarladığı zaman kendini son derece haklı görüyordu. Oysa şimdi, bilincinin derinliklerinden yükselen bir düşünce (yaşayanlar buna içezinci diyorlardı), onu sık sık rahatsız eder olmuştu. Dr. Adam, mutlak ölümü biraz da bu yüzden istiyordu. Nasıl olsa böyle yaşamanın birkaç bin yıl da olsa hiçbir anlamı yoktu. Doğal bir parçası haline geldiği bilgisayarla satranç oynaya oynaya karşılıklı olarak birbirlerini geliştirmişler, bu konuda görülmemiş bir yetkinliğe erişmişlerdi. Eğer, hükümet adamları evini mühürlememiş olsalardı da (Dr. Adam kimsenin gelip de laboratuvardaki düzeni bozmadığını görünce bu sonuca varmıştı. Çünkü biri gelip aygıtları kurcalayacak olsa, Dr. Adam ya genç zencinin beynine akacak ya da gerisingeriye kendi bedenine dönecekti) bazı kimseler gelip bilgisayarıyla satranç oynamaya kalkışsalardı, şaşırtıcı bir sonuç alacaklar; bilgisayarının –bir anlamda artık kendisiydi bu– satrançta yenilmez olduğunu göreceklerdi.

Tutukluluğunun aşağı yukarı onuncu yılında, (Dr. Adam bunu tam olarak bilmiyor sadece kestirebiliyordu) korkunç ve ürpertici düşler görmeye başladı. Uyku uyuyamadığına göre bunları "düş" biçiminde nitelendirmenin ne ölçüde doğru olabileceğini düşünüyordu. Düşünürken ya da bilgisayar ile satranç oynarken ansızın bilincinin ortasında iri, korkunç bir ilk çağ öncesi canavarı beliriveriyor ya da kendini dertop olmuş bir durumda anasının rahminde görüyordu. Görüntüler çok çeşitli ve birbirleriyle alabildiğine ilgisizdi. Bir keresinde iri dişli, ağzı açılmış, kırmızı boyalı bir totemin dibinde, aynı totemin maskını taşıyan bir büyücünün, keskin ve cilalı taş bir bıçakla üstüne eğildiğini görmüştü. Korkudan kaskatı kesilerek avazı çıktığı kadar bağırmış, haykırmış ve artık yalnızlıktan aklını oynatmakta

olduğunu sanmıştı. Tabii, gerçekte ne görebiliyor, ne de sesi çıkıyordu. Bütün bunları düşünebiliyordu sadece. Büyücünün dudaklarının kımıldamasından bilmediği bir dilde konuştuğunu, ama söylediklerini tıpıtıpına anladığını düşünmüştü.

Xipe Totec... Derisi yüzülmüş efendimiz... Derini istiyor senin...

Sonra görüntü yitip gitmiş. Dr. Adam da sakinleşerek bu sözlerin anlamını düşünmeye başlamıştı. Aslında bilgisayarıyla konuşmasına olanak olsa bu garip sözlerin ne anlama geldiğini ondan sorabilirdi. Bilgisayarı yaşadığı yüzyılın en yetkin modellerinden biriydi. Özel uzmanların yardımıyla geliştirerek yetkinleştirmişti. Şimdi bir bölümünü kendi bilincinin doldurduğu zengin bir belleği vardı. Bu bellekte gökbilimden fizik bilimine, biyolojiden sanata ve edebiyata kadar hacimli bilgi yığınları yer alıyordu. Hem sonra bilgisayarıyla konuşabilmek olanağı olsa, ilk soracağı şey yaşadığı tarihti. Kaç yıldan beri burada, Bellek bölümünde mahpus kaldığını öğrenmek istiyordu.

Ama bilgisayarıyla konuşmasına olanak yoktu. Sadece satranç oynamak için gerekli kodları impulslar halinde verebilirdi, o kadar... Dr. Adam, daha sonra çıkar yol olmadığını görünce kendi belleğini zorlamaya başladı. Son zamanlarda şaşırtıcı bir biçimde her şeyi bütün ayrıntıları ile hatırlar olmuştu. Anılar artık, yerlerde emeklediği altı aylık bir bebek olduğu dönemlere kadar rahatça uzanabiliyordu.

Doğumunun 205. gününde geçen bir olayı şimdi bütün ayrıntılarıyla hatırlayabiliyordu. Annesinin sırtındaki plastik çantadaydı. Monoray hava trenini beklemek için istasyona gitmişlerdi. İstasyonun üstü, geniş, mavi, plastikten yapılmış saydam bir küre ile kaplıydı. Kürenin iki yönüne

tünel biçiminde delikler açılmıştı. Bilgisayarın yönettiği hava yastıklı trenler arı vızıltısına benzer sesler çıkararak bu tünellerden birine girer, yolcuları aldıktan sonra öbür yönden çıkarlardı. Adam, istasyonda bir başka bebeğin kırmızı başlığını gözüne kestirmişti. Bu başlığı istiyordu. Tren gelip de tam yolcular binerlerken bir fırsatını bulmuş ve minik ellerini kendisi gibi annesinin sırtında olan bebeğin başlığına uzatmıştı. Bebek yaygarayı koparmış, annesi de dönerek kendi annesine çıkışmıştı. Çok tuhaftı, Dr. Adam, şimdi bu kadının annesine neler söylediğini bütün ayrıntılarıyla hatırlamaktaydı.

Şöyle demişti kadın:

"Hamfendi, çocuğunuza sahip olsanız... Benimkinin babası birinci sınıf devlet memurudur."

Annesinin karşılığını da çok iyi hatırlayabiliyordu.

"Özür dilerim efendimiz. Kölenizin dikkatsizliğini bağışlayın."

Dr. Adam, doğal olarak bütün bunları ve buna benzer yüzlerce olayı ayrıntılarıyla hatırlayamazdı. Nitekim, bu olay da önceki hayatında, yani bedenli, normal hayatında kesinlikle zihninde yer almamıştı. Ama şimdi? Şimdi buna benzer irili ufaklı yüzlerce ve yüzlerce anısı vardı. Dr. Adam bir bakıma bunları hatırlamasına seviniyor, üstünde düşünmesi gereken yeni konular çıktığı için avunuyordu. Peki ama öbür yandan sürüp giden karabasanları, düşleri nasıl açıklayabilecekti? Dr. Adam'ın bilimsel düşünmeye alışkın zihni buna kesin bir karşılık bulamıyordu.

Bir zaman sonra ansızın *Xipe Totec*'in ne olduğunu hatırladı. Bir Aztek Tanrısıydı *Xipe Totec*. İlkel uygarlıklardan birinin tanrısı...

Şimdi hatırlayabildiğine göre *Xipe Totec*, "derisi yüzülmüş efendimiz" anlamına geliyordu. Eski Aztek uygarlığında yeşil, özel taştan oyulmuş bir kafadan ibaretti. Aztekler yılda birkaç kez, aralarından seçtikleri bir kurbanın diri diri derisini yüzerek bu tanrıya armağan ederlerdi. Bütün bunları hatırlayınca, Dr. Adam, gördüğü düş ve karabasanların hiç de anlamsız olmadığını anladı. Son zamanlarda iyice artan ve çoğalan düş ve karabasanların gizi bir anlamda çözülmüş oluyordu böylece. Kendisini bir goril yavrusu olarak annesinin sırtına tutunmuş, ağaçların arasında, yükseklerde görmesi; insana benzeyen ama insanlıkla ilişkisi olmayan uzun saçlı ve sakallı adamlarla birlikte duvarları boyalı ve resimli mağaralarda, dondurucu soğuklarda bizonları parçalayarak çiğ çiğ yemesi; bir Yunan askeri gemisinde forsa olarak bir süre yaşaması; adına İkinci Dünya Savaşı denen ve XX. yüzyılın karanlıklarına gömülü ilkel savaşta bir tank yüzbaşısı olarak savaştığını hatırlaması...

Bütün bunların bir anlamı vardı demek. Ah, hınzır bilisayar, oyun etmeseydi de değişime olanak sağlasaydı! Şimdi genç zencinin bedeninde yeni ve mutlu bir hayata başlayacak ve bütün bu olup bitenlerin anlamını bilgisayarıyla konuşarak daha iyi çözebilecekti. Dr. Adam, sonsuz ve mutlak karanlıklar içinde yol almayı sürdürdü. Zaman kavramını artık bütün bütüne yitirmişti. Bedenini yitirdiğinden, bilgisayarın bellek bölümünde mahpus kaldığından bu yana aşağı yukarı yüz yıl kadar bir zamanın geçtiğini sanıyordu. Artık herhalde evini resmi görevliler araştırmışlar ve kendi bedeniyle genç zencininkini bulmuş olmalılardı. Belki de her ikisinin de öldüğünü sanmışlar, işlemleri buna göre yürütmüşlerdi. Peki ama, bir parçası olduğu bilgisayarı, evini, eşyalarını ne yapmışlardı? Dünya ne ölçüde değişmişti? Tekrar bedenlenip biyolojik gözlerle dünyayı görmeyi çok

isterdi. Herhalde uygarlık ve teknoloji korkunç bir düzeye varmış olmalıydı. Değişim için laboratuvarına kapandığında dünya takvimleri İ.S. 3213 yılını gösteriyordu. Şimdi olsa olsa tarih 3312 filan olmalıydı. Kendisinin o denli hırsla peşinden koşarak koca bir yaşamı gözden çıkardığı ölüm sorununa insanlık bir çare bulabilmiş miydi acaba? Kendi yöntemini hiç kuşkusuz başka bilim adamları da denemiş olmalılardı. Onlar başarabilmişler miydi? "Yüksek Bilimler Akademisi"ndeki arkadaşları ne olmuştu? Çoktan ölmüş olmalılardı, eğer uzun süreli yaşam yöntemleri bulunmamışsa...

Demek ki şu anda yeryüzünde tanıdığı ne kadar insan varsa tümü de ölmüşlerdi. Dr. Adam, yüz yıldan beri yalnızlığa alışkın olmasına karşın bu düşünceyle yeniden ürperdi. (Aslında, ürperme, soğuk, sıcak gibi duygular sadece kavram olarak yer alıyordu bilincinde.) Bedenli olarak yaşamış olsaydı, yine de korkunç bir yalnızlığa alın yazısı olarak taşıyacaktı demek. Yaşadığı kente, yaşadığı yüzyılda "Zdamp" deniyordu. Tarihçi bilgisayarlardan öğrendiğine göre, bu kristal kürelerin ve plastik ev bloklarının yer aldığı mavi denizli kenti, yirmi ikinci yüzyıldan önce "İstanbul" gibi tuhaf bir adla anıyorlarmış. "Eh, doğal bir etimolojik gelişim," diye düşündü Dr. Adam.

Tutuklu kalışının ikinci yüzyılında Dr. Adam bilincinin artık dayanamayacağı kadar çok olay, olgu ve anılarla yüklenmekte olduğunu anlamaya başladı. Korkulu düşler eskiye oranla çok fazla artmıştı. Artık bu tuhaf yaşantısı da ikiye bölünmüştü. Birinci yaşantı Dr. Adam olarak doğduğu, büyüdüğü, öğrenim gördüğü kişiliğiyle ilgiliydi. Öbür yaşantısı ise tam anlamıyla bütün bir insanlık tarihini yeni baştan yaşamak gibi bir şeydi. Bu iki yaşama biçimi hiçbir mantıksal

sisteme, hiçbir çizelgeye dayanmaksızın iç içe geçmiş olarak bir arada yürüyordu.

Dr. Adam zaman zaman kendini, kendi kişiliğiyle baş başa buluyor, zaman zaman da tarihin belli bir döneminde yaşayan herhangi bir kişi olarak görüyordu. Bir keresinde kendini dünyalar arası bir uzay savaşında, bir uzay gemisinde komutan olarak görmüştü. Buyruğu altında düşünülmesi ürperti veren atom silahları ve enerji birimleri vardı. Sorumluluğu ise bundan aşağı kalmıyordu. Dış uzaydan gelen uygar ve hain varlıklara karşı Birleşik Dünya Cumhuriyetlerini korumakla görevli uzay donanmasında savaşıyordu. Savaşın en kızgın anında atomik yetenekli uzay gemisi düşmandan isabet alarak infilak etmişti. Dr. Adam, personelinden bir subayın atomik ışınların etkisiyle gözünün önünde nasıl eriyerek gaz haline dönüştüğünü, kendisinin de aynı durumla karşılaştığını gördü. Bundan sonra bilincinin ortasında ufak siyah bir nokta belirmiş ve hızla büyüyerek kendi varlığı ve evrenin bütününü içine aldığını düşünmüştü. Dr. Adam daha önce de birkaç kez ölmüştü. Ama artık sık sık ölmeye de alışmıştı.

Bir yaşamı belli bir zaman diliminin dışında baştan sona kadar yaşıyor ve sonunda ölüyor, arkasından bir başka yaşamı yaşamaya başlıyordu. Tutuklu kalışının üç yüzüncü yılında Dr. Adam'ın bilincinde anlamlar ve kavramlar yavaş yavaş değişmeye, kaypak, bulanık, silik bir biçim almaya başladılar. Dr. Adam korkulu bir telaşa kapıldı. Zihinsel yeteneklerini korumak için kendi kendine cebirle ilgili işlemler yapıyor, Çin satrancı üstüne çalışıyordu. Bilgisayarı son zamanlarda satranç oynama isteğini geri çevirir olmuştu. Kimi zamanlar satranç oynama dileğini taşıyan bir impuls gönderdiğinde, karşılığında Binery sisteminin IOIOIO

biçimindeki ifadelerini alıyordu. Dr. Adam birinin bilgisayarı belli bir işte kullanmaya başladığını anlamıştı. Artık tek arkadaşından da yoksun, yüzde yüz bir yalnızlık içinde kendi kendisiyle baş başaydı.

Bir zaman sonra ansızın Dr. Adam neler olup bittiğini çözüverdi. Bilinciyle bilinçaltı bitişiyor, birleşiyordu! Daha gerçeği, bilinçaltı, kayıtsız koşulsuz kapılarını bilincine açıyordu. Gördüğü düşlerin karabasanların anlamı buydu.

Üç yüz yıldan beri elektronik bir düzenin bellek bölümünde sıkışıp kalması sonucu o zamana değin tarihte hiç olmamış bir olay gerçekleşiyordu. Bir insan bilinci bütünüyle kendi varlığının niteliğine varıyordu.

Ama bu korkunç bir şeydi.

Dr. Adam çıldırabilirdi. Hayır; çıldırması da, ölmesi de "yaşadığı" koşullar altında olanaksızdı. Bir kez bilinçaltı kendine açıldığına ve orada olup biten her şeyden haberi olduğuna göre çıldırma olasılığı ortadan kalkıyordu. İkincisi, içine sıkıştığı bilgisayarın kendi tutukluklarını kendi onaran, kendi hatalarını kendi düzelten ikinci bir düzeni vardı. Bu koşullar altında şu anda bilgisayarı kullanan "yaşayan" insanlarla ilişki kurmasına olanak yoktu. Çünkü göndereceği her impuls, her imleme, bilgisayar tarafından anlamsız bulunarak düzeltilecek ve insanlara öyle aktarılacaktı.

Geriye tek bir şey kalıyordu.

Bu koşullar altında sonsuzluğa kadar yaşamak!

Dr. Adam, ölümü yenmeyi, sonsuz hayata kavuşmayı başarmıştı. Ne var ki bundan böyle sonsuza değin ölümü istemekle vakit geçirecekti.

Archeo - Odyssey

Kaptan A. Mirza'nın düşünce bobininden:
(Herkül Takımyıldızı Tarihi: 2473/9.
Işıkyılı, Mutlak Uzay Zamanı: 05.48)

"Andromeda-III", yetkin ve kusursuz bir yıldızgemisi. Bu gerçeği, yolculuğumun mutlak uzay zamanına göre ikinci yılında çok daha iyi anlıyorum. Bugüne değin benim için elektronik ve optik birtakım aygıtlarla dolu bu plastik, kristal ve atomize metal alaşımlarından ibaret olan cansız ve ruhsuz nesne, artık içinde ikinci bir kişiliği taşıyan canlı ve bilinçli bir varlık niteliği kazandı. Bana verilen görevi başarıyla yerine getiriyorum. Bugüne değin rastladığım ölü gezegen ve uygarlıkları, bilgisayarımın yardımlarıyla inceledim. Üç boyutlu renkli, halografik filmlerini çektim. İnsanlığın şimdiye değin görmediği ve bilmediği canlı türlerinin iskeletlerini, zamanın binlerce yıllık yükünü sırtında taşıyan ölü kent kalıntılarını, eski kitaplıkları, laboratuvarları ve müzeleri dolaştım. Kimi bulgularımın minyatür plastik yontu kopyalarını çıkardım, kimi buluntuları da halografik video-bantlara geçirdim. İncelemelerimin sonucunda edindiğim bütün bu zengin bilgi malzemesi, şimdi "Andromeda-III"ün ilgili bellek katlarında depo edilmiş durumda, gelecekte yetkili bilginler tarafından tekrar incelenmek üzere saklanıyor.

Bu uzun yolculuğumun, usa gelmeyecek bir yığın ciddi tehlikelere karşın rahat ve konforlu geçtiğini belirtmek

zorundayım. Bu "süper-standart" konforu, bana bilginler tarafından çok geliştirilmiş ve yetkinleştirilmiş olan gemim sağlıyor. "Andromeda-III" benim hem evim, hem yurdum ve en önemlisi de arkadaşım. Çünkü bu geminin, kardeşleri olan "Andromeda-I" ve "II"den farkı, düşünebiliyor olması. Ve en ilginç yanı; birinci derecede önem taşımayan olaylar karşısında, bana danışmaksızın, tek başına kararlar verebiliyor. Onunla dört boyutlu uzay satrancı oynayabiliyor, belleğinde bulunan sonsuz bilgi hazinelerinden yararlanabiliyorum. "Andromeda-III"ten dilediğim bilgiler, anında yaşayan varlıklara dönüşebilir. Böylece onun "laser" objektiflerinden fışkıran renkli ışınlar, bir anda karşımda "uzaylılar oligarşisinin" yeni yıldızını, saman sarısı saçları ve menekşe rengindeki dudakboyasını unutmaksızın yaratabilir. "Andromeda-III"ün belleğindeki bilgi hazineleri arasında onun ses tonu, aksam ve kullandığı parfümün türü de yer alır. Ama bütün bunların benim için uzun boylu bir anlamı olamaz. Çünkü bu imgesel varlığın, gerçekte bilgisayar tarafından beni avutmak amacıyla yaratıldığı gerçeğini unutmama olanak yok. Onunla satranç oynadığım zaman, olay çok daha gerçek ve çok daha canlı...

Her şeye, bütün bu fantastik avutulara ve yapay eğlencelere karşın, alabildiğine önemli bir faktörün eksikliği, kendini bütün şiddetiyle duyuruyor. Uzayın başlangıcı ve sonucu olmayan boyutlarında uzun bir süreden beri dolaşıyorum. Bu yolculuğa çıktığım zamandan beri, düşünebilen ve düşüncelerini ses ya da düşünce titreşimleri halinde bir başkasına aktarabilen bir tek biyolojik birime rastlamadım. Gördüklerim, vahşi gezegenlerin bazalt kayaları arasında yetişen mantarımsı ve yosunumsu bitkilerle, böcek türünden birkaç canlı varlıktı. Düşünebilen canlıların en büyük düşmanı olan yalnızlığa karşı koyabilmem amacıyla,

pratik sonuçlar verebilen birçok yöntem öğretildi bana. Bu yöntemlerden birkaçına sıkça başvurmak zorunda kaldığımı görünce, "Uzay Psikolojisi Akademisi"nde hızlı öğrenme araçlarıyla yitirdiğim saatlere acımıyorum artık. Fazladan, dilediğim zaman, kendimi bilinçli uyku haline geçirecek fiziko-psişik araçlarım da var. Yine de bütün bu olanakların, yalnızlık duygusunu bütünüyle ortadan kaldıramadığını, ancak onun şiddetini azaltabildiğini belirtmeliyim. Tabii, bütün bunları bana "Eski Uzay Uygarlıklarını Araştırma Enstitüsü"nde öğretmelerine olanak yoktu. İster arkeolog olsun, ister savaşçı; bir uzay adamı, okullarda kendisine öğretilmesine olanak bulunmayan bir yığın deneysel bilgiyi kendi kendine ve uygulama içinde öğrenmek zorundadır. Bu bakımdan, bu yolculuğun benim yalnızca bilim adamı kişiliğimi değil, öz kişiliğimi de derinden etkileyeceğine, olumlu bir yolda etkileyeceğine inanıyorum.

(Uzay zamanı: 08.21)

Birkaç saat önce kayda geçirdiklerimi yeniden okudum. Biyolojik anlamda düşünebilen biriyle konuşabilmek için, içimde dayanılmaz bir istek duyuyorum. Bilgisayarım kendi varoluş koşulları içinde bilinçli, geliştirilmiş ve yetkin bir aygıt. Ama korku, merak, sevinç gibi heyecan ve duygulara bütünüyle yabancı. Bütün bunları sadece nesnel birer kavram olarak tanıyor. Eğer dilersem bu ve buna benzer kavramların, insanlık tarihinin başlangıcından bu yana yapılmış bütün tanımlamalarının sınıflandırılmış, eksiksiz, tam bir listesini sunabilir bana... Ama bu biyolojik değil, pozitronik bir düşünce sistemi. Az önce bilgisayarımla birlikte atmosferinin su buharlarından oluştuğunu saptadığımız, açık mavi renkli bir gezegen bulduğumuz zaman, ona elimde olmayarak bu durumun beni ürküttüğünü

söyledim. Bana hiçbir karşılık vermedi. Eğer bu psikolojik izlenimimi bir soru formu içinde sorsaydım, bana "korku" ile ilgili belleğinde sakladığı birçok tanımı aktarabilirdi. Tabii, bu bilgileri kendisine bağlı olan ruhbilim bilgisayarından ödünç alarak bana aktaracaktı. Ya da belki de, aşırı heyecanlanma durumlarımın, tıp bilgisayırının denetiminden geçmemi gerektireceği yolunda bir yorumda bulunacaktı. Her neyse, birkaç saat önce başlayan kesin huzursuzluğum ve belirsiz korkum bana çok anlamlı görünüyor. Oysa anabilgisayar, ortasında portakal renkli bir güneşin yer aldığı dokuz iri gezegenli bu sistemi hiçbir tepki göstermeksizin karşılayarak, sistemle ilgili bilgileri otomatik bir biçimde bellek katlarına depolamaya başladı. Burada gelişmiş bir uygarlığın kalıntılarına, belki de bilinçli varlıklara rastlayacağımızı sanıyorum (sanıyoruz). Ne kadar da bizim güneş sistemimize benziyor? Ya şu yeşil gezegen ile kızıl gezegen arasında yer alan mavi gezegen... Onda beni kendisine çeken, dayanılmaz bir biçimde beni etkileyen, bilinmez ve gizli bir güç var. Bu sistemin bu zamana kadar, "Eski Uzay Uygarlıklarını Araştırma Enstitüsü" tarafından saptanmamış olması, hiç de şaşırtıcı değil. İnsan bilincinin zorlukla kavrayabileceği "uzay tarihi"nde, sanırım ilk kez buraya, bu kadar uzaktan bir yıldız gemisi geliyor olmalı...

(Uzay Zamanı: 11.23)

Hız-üstünden normal hıza geçtim. Bulanık birer çizgiye, topluiğne başı iriliğinde minik birer kuyrukluyıldıza benzeyen yıldızlar, yavaş yavaş normal görünümlerini alarak, yerlerinde donup kaldılar. Bu sistemin güneşi bir hayli parlak ve sıcak. görgü ve deneylerime dayanarak konuşmam gerekirse, yaşını iki buçuk milyar yıl olarak saptamam gerekecek. Anabilgisayar, şu anda sistemin iri ve sarı

güneşinin fiziko-şimik özelliklerini toplamaya çalışıyor. Anayapısı hidrojen olmakla birlikte bol miktarda helyum... Bu nokta düşündürücü bizim için. Ayrıca helyum ve hidrojen patlamalarına da tanık olacağımızı sanıyorum. En çok ilgimizi çeken; "Mavi Gezegen". Güneşe yakın üçüncü gezegen bu. Bilgisayar, bu sistemle ilgili olarak belleğinde, sistemin parametrelerinin dışında üç terimin bulunduğunu söyledi. Bu terimler: "Sølis", "Perelandra" ve "Malacandra"ydı. Bildiğimize göre "solis" güneşin adı, diğer iki terim de mavi gezegenin komşusu kızıl ve yeşil gezegenlerin adıydı. Ancak hangi adın, hangi gezegene ait olduğunu bilemiyorduk. Bilgisayara bu terimleri etimolojik ve semantik açılardan incelemesi için filoloji bilgisayarına vermesini söyledim. Ancak filoloji bilgisayarından gelen bilgiler hiç de doyurucu değildi. Sadece "solis"in "tek", "biricik" ve "yalnız" anlamlarına geldiğini açıklayabildi. Şimdi "Andromeda-III"ün yönetimiyle ilgilenmeliyim. Mavi gezegeni yakından incelemek istiyoruz. Sanırım inceleme ve örnek toplama işini sonuçlandırana kadar bir daha düşüncelerimi kayda geçirme olanağı bulamayacağım. Başıma bir felaket gelir de yaşamımı yitirirsem, aileme insanlık tarihini zenginleştirme ve ona katkıda bulunma yolunda öldüğüm söylensin. Lütfen Dikkat: Bu düşünce bobinini bulan herhangi bir uzaylı, Galaksilerarası Uzay Yasası ve Vega Antlaşması gereğince, "Toplumcu Dünyalar Birliği" resmî makamlarına teslim edecektir. Bu düşünce bobini, Toplumcu Dünyalar Birliği Eski Uzay Uygarlıklarını Araştırma Enstitüsü araştırma gemisi Andromeda-III (Borda no: A-3238) tarafından uzaya fırlatılmıştır.

Arkeolog Dr. ve Kaptan Astronot Bnb. Aleksandır Mirza, komuta tablosunun önündeki rahat koltuğundan kalkarak, bir tüp "grain" ezmesi emmek üzere gemisinin mutfak

bölümüne yürüdü. Mutfak, içindeki elektronik ve kristal aygıtlarla, bir mutfaktan çok kimya laboratuvarını andırıyordu. Ama yine de her işin otomatik bir biçimde yürütüldüğü, plastik gövdeli bir robotun temizlik ve dezenfektasyonla uğraştığı bir mutfaktı. Geminin altın renkli burnu, Kaptan Mirza'nın az önce spektogramını çıkardığı mavi gezegene yönelmişti. "Andromeda-III", özellikle samanyolundaki ölü gezegenleri ve bu gezegenler üzerinde bir zamanlar doğup büyümüş ve daha sonra da çeşitli nedenler yüzünden göçüp gitmiş uygarlıkları inceleme amacıyla yapılmış bir yıldız gemisiydi. Gemide, aracın genel yönetimi ve denetimiyle görevli bir anabilgisayar ve buna bağlı olarak çalışan birçok da mini bilgisayar vardı. Mini bilgisayarlar, astro-fizikten parapsikolojiye kadar birçok bilim dalında sonsuz bilgi hazinelerine sahip bellekleri olan, her biri kendi dalında uzman teknolojik harikalardı. Tarih, toplumbilim, doğabilimleri ve astronatik konularında tek başlarına yetkili olan bu bilgisayarların hepsi de anabilgisayarın denetimi ve koordinasyonu altındaydı. Düşünebilen, karar verebilen ve bu kararları uygulama alanına sokan anabilgisayardı. Anabilgisayarın konuşma yeteneği de vardı ve mini bilgisayarlardan edindiği bilgileri, istendiği zaman sesli ve yazılı ifadelere dönüştürebiliyor, bu bilgileri halografik boyutlar içinde fotoğraf ve diyagramlar halinde sunabiliyordu. Anabilgisayarın bir "kişiliği" ve bir de adı vardı. Uzay psikolojisi uzmanları, uzun standart uzay yılları boyunca boşlukta dolaşan araştırmacıların yalnızlık duygularını yok edebilmek amacıyla bu özelliği anabilgisayara kazandırmışlardı. Anabilgisayarın adı, aynı zamanda yönetimini de üstlendiği yıldızgemisinin adı olan "Andromeda-III"tü. Yapay kişiliğini oluşturan karakteristik özellikler ise, çağın yaşayan en büyük ve en önemli bilim ve kültür adamlarının psikolojik analizler

sonucu elde edilmiş pozitif yönlerinin bir sentezinden ibaretti. Uçsuz bucaksız evrendeki en büyük yıldız devletlerinden biri olan "Toplumcu Dünyalar Birliği"nin "Eski Uzay Uygarlıklarını Araştırma Enstitüsü" üyesi Aleksandır Mirza, mutlak uzay zamanıyla her altı ayda bir yeni inceleme ve araştırma görevleri alarak yıldızgemisi Andromeda-III ile sonsuz boşluğa açılır, tek başına insanoğlunun henüz ayak basmadığı yıldız salkımlarını incelerdi.

Bu kez kendisine, gökbilimcilerinin "Sirius Sektörü" adını verdikleri bölgenin araştırılması görevi verilmişti. Bu şimdiye kadar hiçbir uzay gemisinin erişemediği uzaklıktaki yıldız salkımlarıydı ve sektör hakkında hemen hiçbir şey bilinmiyordu. Bütün bilinenler, gezegenler ve yıldızlar hakkındaki astronomik verilerdi ve bunları da uzak ışıkyıllarını aşabilen pozitronik teleskoplarının yardımıyla öğrenebilmişlerdi. Kaptan Mirza, bu kezki görevinin yeniliği ve ulaşacağı yerlerin bilinmez oluşu nedeniyle yüreğinde tatlı ve gizli bir heyecan duymaktaydı.

Araştırma ve inceleme gezileri bazen mutlak uzay zamanına göre on-on iki yılı bulurdu. Bu da Herkül Demeti'nde bulunan kendi gezegeni "Diyastima"daki zaman ölçülerine oranla dört yıllık bir zaman demekti. Her gezinin sonunda uzmanlardan ve bilginlerden oluşan kalabalık bir topluluk, Kaptan Mirza'nın bir tür seyir jurnali sayılabilecek olan düşünce bobinlerini okurlar, bilgisayarların belleklerine yerleştirilmiş olan inceleme ve araştırma raporlarını, üç boyutlu ve renkli halografik mikro-filmleri incelerler ve sonu gelmez, bitmez tükenmez konferanslar düzenleyerek, Mirza'nın altı aylık tatilinin canına okurlardı. İyi bir arkeolog ve araştırmacı olan Kaptan Mirza'nın ünü, yayınladığı mikro-kitaplar ve kazandığı armağanlar nedeniyle kendi

dünyası Diyastima'nın dışına çıkarak Herkül Demeti'nin bütün gezegenlerine yayılmıştı. Mirza'nın araştırmalarında uyguladığı yöntem, diğer araştırmacılarınkinden farklı ve kendine özgü bir yöntemdi. Mirza, bu özel yöntemi "insan faktörü" olarak adlandırmıştı. O da her araştırmacı gibi inceleme amacıyla yaklaştığı yıldız ya da gezegeni daha yüz binlerce kilometre uzaklıktan elektronik, pozitronik ve optik araçlarının yardımıyla gözden geçirir, bulguların ışığı altında bilgisayarına olasılık aritmetiği işlemleri yaptırır ve sonucu, söz konusu gezegende eski bir uygarlığın varolup olmadığı açısından gözden geçirirdi. Ancak, diğer araştırmacılardan farklı olarak o gezegene inip inmeme kararını kendisi verirdi. Oysa bu karar yetkisi bilgisayardaydı ve onun da bilgisayarın kararına uyması zorunluydu. Ama Mirza, uzun yıllarını yıldızlararası boşlukta geçirmiş bir uzay kurdu sıfatıyla, kaynağını kendisinin de kestiremediği içindeki sesi dinliyor ve çoğu kez bilgisayarının "Düşünebilen biyolojik birimlerin kurmaları olası bir uygarlık" açısından "umutsuz" olarak nitelendirdiği gezegenlere inme kararı verebiliyordu. Tabii anabilgisayar, Kaptan Mirza'nın kararına uyuyordu ama "biyolojik zekâ"nın bu tür keyfi davranışlarını da birer rapor halinde belleğine yerleştirmeyi unutmuyordu. Ancak, Mirza'nın bu resmi raporlara aldırış ettiği yoktu. Onun için önemli olan, sonucun olumlu bir düzeye kaydırılabilmesi, el değmemiş bilgi hazinelerine varabilmesiydi. Bununla birlikte Mirza çoğu kez anabilgisayarın raporunu ciddiye alır, üstünde biyolojik zekâ birimlerinin kurmuş oldukları uygarlıklar açısından olasılığın "çok zayıf" bulunduğu gezegenleri es geçerek, "Andromeda"nın altın renkli burnunun uzayın diğer karanlık köşelerine çevrilmesini isterdi.

Korkuyorum... Sözcüğün kesin fakat geniş kapsamlı anlamıyla korkuyorum... Bunu anabilgisayardan gizleyebi-

lirim ama kendi kendimden gizlemeye çalışmak bir tür ikiyüzlülük olacak... Daha önce de buna benzer bir duyguyu birkaç kez yaşadığımı anımsıyorum. "El Deberan" yakınlarında, klorofilsiz bitkilerin çoğunlukta olduğu, denizsiz gezegendeki kaynağını bilemediğim telepatik düşüncelerle karşılaştığım zaman da buna benzer duygular duymuştum. O zaman bilincimde beliren anlam, "yabancıların istenmediği" yolundaydı. Beni korkutan bu olsa gerektir. Uzun yolculuklarım sırasında; yabancılığı, ürkütücülüğü ve gizleri El Deberan'dakine benzeyen birçok gezegenle karşılaştım. Ama hiçbiri üzerimde bu kadar etkili olmadı. Bu dokuz gezegenli, güneşi portakal renkli sistemde beni korkutan, beni huzursuz kılan bir şey var, bunu çok kesin bir biçimde duyabiliyorum. Sanki orada alınyazımla karşılaşacakmışım gibi; belirsiz, bulanık silik bir duygu... Şu grain tüplerini de pek uydurma yaparlar... Bizim enstitü neden bu uyduruk gıda tüplerini kullanmakta da diretir, anlamıyorum? Halografik ekranda görünen üçüncü dereceden net görüntü... Benim gezegenim Diyastima ama bu... Hayır, hayır olamaz; kendi gezegenimden ışık yıllarını aşan bir uzaklıktayım. Bu sadece müthiş bir benzeme, hepsi o kadar... Acaba yanlışlıkla Hugsman Eğrisi'nden mi geçtim? Bu da olanaksız. Andromeda böyle bir yanlışlığa izin vermiş olamaz. Ama bu mavi gezegen, güneşten uzaklığına göre 'üçüncü gezegen' ne kadar garip... Son birkaç saatten bu yana kendimi çok yorgun hissediyorum. Zamanım olsaydı kendimi tıp bilgisayarına bir muayene ettirmek isterdim. Kimbilir belki de ruhbilim bilgisayarına da görünmem gerekecek. Mavi gezegenin varlığı konusundaki bilgiye eriştiğimden bu yana bende bir huzursuzluk başladı, bunu biliyorum. Ama bunun nedeni hakkında hiçbir açıklama, hiçbir yorum yapamıyorum. Yoksa, bu huzursuzluğun ne-

deni, orada bizlere çok benzeyen bilinçli yaratıklar yaşıyor olmasından mı? Belki de gerçekten de bir zamanlar yaşadılar, ne bileyim? Yıldızların, gezegenlerin; canlıların psişik yapısı üstünde bazı önemli etkileri olduğu biliniyor. Yoksa, "Psiko-astrofizik" diye bir bilim dalı olamazdı. Ama sorunu bu açıdan ele almaya hiç niyetim yok. Bu yeni bilim dalına, temel malzeme olan eskilerin "Astroloji" adını verdikleri hurafeler yığınını düşündükçe içim bulanıyor da ondan. Belki de mavi gezegen, yaratılış tarihinde ilk kez bilinçli bir varlık tarafından ziyaret ediliyor olacak. Gezegenin fizik yapısının benimle ne ilişkisi olabilir ki?

Mavi gezegenin çok eski bir uygarlığın varlığı açısından umut verici olduğunu, Mirza ile anabilgisayar, Andromeda daha sistemden birkaç milyon kilometre uzaklıktayken sezmişlerdi. Daha açık bir deyişle, Mirza "sezmiş", Andromeda ise "algılamış"tı. Her ikisinin de daha ilk aşamada yaptıkları incelemeler, bu açıdan büyük bir olasılığın varlığını açık bir biçimde ortaya koymuştu. Genç bilimadamı, sistemin diğer sekiz gezegenini teker teker gözden geçirmiş ve bunlardan bazılarında ilkel yaşam biçimlerine, bol miktarda da bitkimsi türlere rastlamıştı. Ama biyolojik temeli karbona dayalı olsa da, ilksel organizmaların bilinçli bir uygarlık kurabilecekleri düşünülemezdi elbette. Mirza bu yüzden Andromeda'nın burnunu mavi gezegene yöneltmişti. Güçlü bir tıslamayla otomatik olarak yana açılan mutfak kapısından içeri girerken, Andromeda'nın bütün salon ve kamaralarında bulunan anabilgisayara bağlı hoparlörlerden analiz sonucunu bildiren anlamlı sesler yükseliyordu. Andromeda, mini bilgisayarların yardımlarıyla uzaktan yapılan gözlem sonuçlarını ve analizleri bildiriyor ve mavi gezegenin atmosferik özelliklerini sıralıyordu:

— Oksijen oranı: % 21... Mavi gezegenin hava kuşağını oluşturan diğer gazların oranı şöyle: Nitrojen % 78, Karbon Dioksit % 0.03. Argon % 09, Hidrojen % 0.01, Neon % 0.002, Kripton % 0.0001, Ozon % 0.0001, Ksenon % 0.0001... Hava kuşağının deniz yüzeyine basıncı santimetre kareye 1033,6 gram olarak saptandı. Bu basınç, yeryüzünden 110 ile 120 kilometre uzaklıkta sıfıra yaklaşıyor. Gezegenin uydusu yok, buna karşılık atmosferin hemen üzerinde çeşitli uzaklıklarda yörüngeler çizen yapma uydulara rastlandı. Gezegen, normalin üstünde radyoaktivite taşıyor. Mavi renk, çok büyük sayabileceğimiz deniz ve okyanuslardan ileri geliyor. Kökeni mavi gezegen olan herhangi bir dalga uzunluğunda radyo ve TV yayınına rastlanmadı..."

Kaptan Mirza'nın aklı, "% 21 oksijen" ve "normalin üstünde radyoaktivite" sözlerine takılı kalmıştı. Mavi gezegenin pek yüksek ışınımlı bir dünya olması gerekmiyordu. Şimdiye kadar incelediği sayısız gezegen arasında, doğal ışınım oranı çok yüksek gökcisimlerine ve yıldızlara rastlamıştı. Ama onların hepsi de ölü dünyalardı ve hiçbiri de uzayın karanlığı içinde iri bir safir taşı gibi böylesine mavi, böylesine büyüleyici bir biçimde parlamıyorlardı. İri bazalt ve volkanik kaya kütlelerinden oluşan, yüzeyleri buz gibi soğuk ve bir çekirdek reaktörü gibi sürekli ışınım halindeydiler. Mirza, mutfaktaki duralimünyum konsolun üstünde yer alan dizi dizi renkli düğmelerden birine parmağının ucuyla dokundu. Konsolun yan tarafındaki 5 cm. genişliğindeki bir yarıktan çıkan "grain" tüpünü ağzına dayayarak gövdesini sıktı. Tatlı bir meyve kokusu verilmiş "grain" ezmesini yutkunurken, bir yandan da düşünüyordu:

Oksijen oranı, yüksek organizmalı canlıların yaşamasına elverişli, radyoaktif bir gezegen... Böyle bir şey müm-

kün olabilir mi? Belki... Uzayın uçsuz bucaksız derinlikleri, insan bilincini şaşırtan zenginlikler ve tuhaflıklarla dolu... Birçoğunu gördüm bu doğa zenginliklerinin...

Ama bu, yine de uzayda bulunan sonsuz sayıdaki yıldız sistemlerinde çok az rastlanabilir bir durumdu. Astrofizik tarihi açısından, belki de son derece önemli bir buluş yapmak üzereydi. Mutfaktan çıkarak, Andromeda'nın hem inceleme hem de komuta merkezi görevini yapan, içi sayısız elektronik aygıtla dolu geniş salonuna geçti. Salon, sayısız elektronik ve pozitronik aygıtın çalışmasından doğan tatlı bir fısıltıyla doluydu. Bu fısıltıya benzer sesler arasında anabilgisayarın bir arı vızıltısına benzeyen kendine özgü sesi, net bir biçimde duyuluyor, bütün fakültelerin sağlıklı bir çalışma düzeni içinde oldukları anlaşılıyordu. İpek örgü kılıfları içindeki gümüş tellerden akıp giden 010101010 sinyalleri, mikro kristallerde duraksayıp değişime uğruyor, bir bölümü ikonaskoplara yöneliyor, bir bölümü de holografi enerji alanında üç boyutlu ve renkli görüntülere dönüşüyordu. Başka bir sistem, bu görüntülerin mikrofilmlerini çekiyor, aygıtların içindeki görünmez mekanik eller ise bu filmleri yakalayıp çok ince alüminyum kutulara yerleştiriyordu. Mirza, içinde yaşıyor ve her an her görüntüsüyle yüz yüze bulunuyor olmasına rağmen, insanoğlunun sinir sisteminin çok incelikle ve ustaca yapılmış olan bu kaba kopyesini bir kez daha hayranlıkla seyrediyordu. Mirza, aklını kurcalayan bazı önemli sorunları Andromeda ile tartışmak için içinde dayanılmaz bir istek duydu. Kontrol tablosunun başına geçerek, elini, üstündeki "diyalog" yazılı olan iri siyah düğmeye dokundurdu. Andromeda'nın,

— ... yaşını dört buçuk standart uzay yılı olarak saptamış bulunuyoruz, ancak... diyen mikrofonik sesi kesildi.

Onun yerini değişik tonda, daha insancıl, bilge bir ihtiyarın sesine benzeyen, yumuşak ve olgun bir ses tonu aldı.

— Mirza, sanırım seninle aynı şeyleri düşünüyoruz... Bana sormayı tasarladığın soruları kestirebiliyorum.

Mirza, davranışındaki anlamsızlığı bile bile Andromeda'nın optik sınırları içine girdi. "Diyalog" düzeyinde onu bilinçten yoksun pozitronik bir araç gibi göremiyordu. Bu durum, geniş ve devsel yıldızgemisi içinde, kendini çok yalnız hissediyor olmasından kaynaklanıyordu. Yüzünü Andromeda'nın optik gözüne çevirerek sordu:

— Söyler misin Andromeda, bir gezegenin kendi yapısına aykırı bir biçimde, yüksek oranda ışınım yayması sana ne düşündürüyor?

Kadife yumuşaklığındaki bilge ses karşılık verdi:

— Genellikle söz konusu gezegenin genç olduğunu düşünmeniz gerekir, efendim. Ama bu gezegen kendi sisteminin koşulları içinde orta yaşın çok üstünde görünüyor. Bir süre sonra kozmik yaşını tam ve kesin olarak hesaplayabileceğim. Bu çelişik durumu ancak yüksek derecede bir dizi nükleer patlamayla açıklamak olasıdır sanıyorum.

Mirza, Andromeda'nın da kendisi gibi düşünüyor olmasından gizli bir sevinç duydu.

— Özetle?

— Özetle şunu söyleyebiliriz: Mavi gezegende, standart uzay zamanıyla, aşağı yukarı birkaç yüz bin yıl önce bilinçli varlıklar tarafından nükleer bir patlamaya neden olunduğu varsayımının gerçeklik oranı % 92.8... Daha kesin bir sonuca ve yoruma varabilmek için gezegen yüzeyine inerek materyale dayanan incelemelerde bulunmamız gerekir.

Mirza, Andromeda'ya teşekkür ettikten sonra dönmek üzereydi ki, yaşlı ses onu durdurdu:

— Kaptan Aleksandır Mirza?

— Evet.

— Yüzünün bendeki son halografisi, 73 saat 28 dakika önceye ait.

— E, n'olacak?

— Şimdiki yüz anlatımınızdan çok yorgun olduğunuz görünüyor kaptan, reanimasyon enerji alanından geçmek ister misiniz?

Mirza düşündü. Gerçekten de aşırı heyecan onu yorgun düşürmüş olabilirdi. Andromeda'nın bu ince ayrıntıyı gözden kaçırmamış olmasına şaşmadı. Ama uzun ve dikkat isteyen bu işlem için kendini hazır bulmuyordu. Hem sonra buna ayıracak zamanı da yoktu.

— Hayır, teşekkür ederim, buna vakit yok.

— Siz bilirsiniz. Bu gerginlik, biyolojik yaşınızdan birkaç dakika çalacak... Söylemek istemiştim...

Mirza, Andromeda'nın kendisini bir ana gibi böylesine derin bir şefkatle düşünmesine pek aldırış etmedi ama yine de yüreğinin derinliklerindeki gizli bir köşede yumuşak duygu kıpırtılarının harekete geçtiklerini hissetti. Ama şimdi çok önemli bir sorunla yüz yüzeydi ve sınır tanımaz bilimadamı merakı karşısında, biyolojik yaşamının birkaç dakikasının bir önemi yoktu. Teleskopik yetenekli ve uzun menzilli TV aygıtının başına geçti. Andromeda, ışık hızına oranla çok düşük sayılabilecek bir hızla mavi gezegene yaklaşıyor ve gezegen ekranda güç farkedilir bir biçimde ama gitgide büyüyordu. Mirza, atmosfere dalmadan önce, gezegenin çevresinde eliptik bir yörüngeye girerek birkaç tur attı.

Yüksek dağları, yalçın kayalıkları, geniş çöl ve okyanusları şaşkınlık ve hayret duyguları içinde seyretti. İç denizlerin bazıları kararmış ve adeta bir bataklığa dönüşmüştü. Kıyılardaki silisyum ergimiş ve bulanık, kirli, devsel kristal katmanlarına dönüşmüştü. Klorofilli, yani yeşil bitki örtüsü hemen hemen yok gibiydi. Cılız ormanlar, kahverengi ve sarı yapraklı bodur ağaççıklardan oluşuyordu. Böylesine güzel bir maviliğin yanısıra, bitki yaşamında yüksek bir aşamanın kanıtı olan yeşilliğe rastlayamayışına çok üzüldü. Yıldızgemisini iyice geniş kara parçalarına yaklaştırarak, görüntüleri yakından incelemeye koyuldu. Bazı büyük nehirler kurumuş, bazıları da yataklarını değiştirmişlerdi. Yüksek dağların dorukları ufalanmış, bu dağların arasındaki vadilerin koynunda, çapları kilometreleri aşan siyahlıklar oluşmuştu. Görünürde terkedilmiş ya da harap, bilinçli varlıkların ürünü olabilecek hiçbir kent kalıntısı yoktu. Mirza, Andromeda'nın yörüngeden çıkarak atmosfere girmesini istedi. Yıldızgemisi, şimdi gezegenin ince havasında serbest düşüşe geçmişti. Bir yandan da kesin atmosfer analizine başlamış, bu analizin sonuçlarını, uzayda bulundukları sırada edindikleri bilgilerle yüzleştirerek yanlışları düzeltmeye girişmişti. Mikrofonik monolog bilgi vermeyi sürdürüyordu:

— Atmosfer analiz raporuna ek: Havada bol miktarda su buharına rastlandı. Bunun yanısıra yine bol miktarda anorganik toz zerrecikleri. Şu anda yüzde orantı hesapları yapılıyor.

Yıldızgemisi biraz daha alçalarak, gezegenin yüzeyine iyice yaklaştı. Şimdi gemiyle, gezegen yüzeyinin arasında birkaç kilometrelik bir uzaklık kalmıştı. TV ekranında ansızın, sonradan bozulmuş geometrik biçimler belirmeye başladı. Mirza'nın gözleri, iki dar boğazın arasında geniş bir

koy gibi duran koyu mavi, rengi neredeyse bataklık çamuruna yakın, bir tür iç denize takıldı. Ansızın, nedenini bilmeden yürek atışları yükseldi. Bütün vücudunu ateşli hastalıklarda olduğu gibi bir titreme sarmıştı sanki. Gezegenin kuzey yarımküresine düşen bu bölgesindeki doğa biçimlerinde anlatılması güç bir gariplik var gibiydi. Dev koyun kuzey kutbuna bakan ve daha yukarıda, daha da büyük bir iç denizle birleşen boğazı, boydan boya, biçimsiz ama ince ve uzun bir kuşakla kesilmiş gibiydi. Mirza, jeolojik oluşum açısından tuhaflık gösteren bu doğa harikasına şaşarak bakakaldı. Şimdi denetim odasını dolduran TV ekranlarında, boğazın iki yakasını birleştiren bu kuşağı, bu kordonu çeşitli açılardan gösteren görüntüler yer alıyordu. Andromeda-III, gezegenin öğlesonu güneşinin ışıkları altında, yerden bir kilometre yükseklikte havada asılı kalmıştı. Mirza, sorusunu sese dönüştürürken heyecandan tıkanacak gibi oldu.

— Görüntüyü saptayabildin mi?

— Evet... Bunun doğal bir yapı olmadığını düşünmemizi gerektiren birçok neden var. Bir kez büyük bir bölümü, işlenmiş metalden yapılmış. İlkel teknolojilerin büyük yapıları kurmakta kullandıkları çelikten... Sonra, plastik, cam ve asfaltla karışık taş parçaları... Her iki yakada da ikişer adetten, çelik ve betonarme karışımı yıkık kalıntılar... Büyük bölümü yüksek ısıdan ergimiş. Bu arkeolojik kalıntı, burada yaşayan yerlilerin yaptıkları bir tür köprü olabilir. Çünkü çevredeki kara parçalarına göre çok ince bir kuşak ve bu kuşağın altından deniz akıntısının geçtiği de iyice belirgin.

Mirza, gemiyi köprü olduğunu sandıkları yapının sağ tarafındaki küçük bir düzlüğe indirdi. Andromeda'nın gövdesi, yumuşak ve kül renkli toprağın bağrına yavaşça kon-

du. Anabilgisayar, analiz sonuçlarını açıklamayı sürdürüyordu:

— Atmosfer insanın rahatlıkla soluyabileceği nitelikte ama içinde çok miktarda radyoaktif toz bulunuyor. Bu bakımdan eğer dışarı çıkılacaksa, radyoaktif tulum giyilmesi ve havanın da solunmaması salık verilir.

Genç arkeolog, bütünüyle sezgiye dayanan bir karara vardı. Daha önce kendi alınyazısını yine kendisinin arayıp bulacağını düşünmüştü. Kozmik alınyazısını... Şimdi ansızın, Diyastima Devlet Kitaplığı'nda bulunan çok eski bir düşünce bobininde kayıtlı olanları anımsamıştı. Bu bobinde hakkında hiçbir şey bilinmeyen çok eski bir uygarlıktan söz ediliyor ve "Perelandra" ile "Malacandra" adlı efsanevi gezegenlerin varlığı belirtiliyordu. Bu iki gezegen arasındaki "Mavi Gezegen" büyük bir nükleer patlamayla uzaya dağılıp gitmiş ve yok olmuştu. Eski düşünce bobini, bunu "kozmik bir günah" olarak niteliyor ve bu bilgileri 2.500 yıl önce uzayda başıboş dolaşan ıssız bir geminin kitaplığındaki dinsel inançlarla ilgili bilgilerden çıkarıldığını ekliyordu.

Mirza kesin kararını vermişti.

Dışarı çıkacak ve gezegeni optik gözlerle değil, kendi biyolojik gözleriyle inceleyecek, toprağına elleriyle dokunacaktı. Bu konuda Andromeda'ya danışmak istemiyordu. Bir sorun çıkarabilir ve o ünlü raporlarından birini daha kayıtlara geçirebilirdi. Kozmik ve radyoaktif ışınlara dayanıklı uzak giysisini sırtına geçirerek, saydam kristal başlığını yerine yerleştirdi. Sırtındaki çifte oksijen tüpünden gelen tatlı hava, yumuşak bir fısıltıyla başlığın içine dolmaya başladı. Andromeda'nın dış güverte kapısı iç çekişe benzer derin bir tıslamayla açıldı. "Toplumcu Dünyalar Birliği Eski Galaksi Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü" araştırıcılarından Arkeolog

Dr. Aleksandır Mirza, dünya zamanıyla seksen bin yıl sonra; bir zamanlar üzerinde atalarının çeşitli uygarlıklar kurup yücelttikleri, güneş sisteminin üçüncü gezegeni Dünya'ya ayak basıyordu!

Boğazın iki yakasını birleştiren, yüksek ısıdan ergimiş, paslanmış ve çürüyerek biçimini yitirmiş çelik kordon ise, gerçekte seksen bin yıl önce dünya insanlarının "Birinci İstanbul Boğaz Köprüsü" adını verdikleri 1074 metre uzunluktaki devsel yapıydı.

Ama bu gerçeği, ne Andromeda-III'ün içindeki bilge bilgisayar, ne de Arkeolog Dr. Aleksandır Mirza, hiçbir zaman öğrenemeyeceklerdi. Mirza'nın atalarının bir zamanlar bu gezegende yaşadıklarını ve seksen bin yıl önceki büyük nükleer savaştan daha da önce dünyadan uzaklaşarak, evrenin çok çok uzak köşelerine uygarlık taşıdıkları gerçeğini de ...

Miron'un Anı Defterinden

(Telepatik düşünce bobini No: 1238
ORS, Dokuzuncu Millenium.
Zaman kategorisi: Sigma CD-14)

Dr. C.K. Sekundus'un "Koşut Evrenler" kuramı en sonunda uygulama alanına konulabildi. Samanyolu galaksisinin son bininci yılında psiko-tekno alanında devrim yapan en büyük buluşlardan biri oldu bu... Şimdi artık bitkisel yaşam uykusuna gerek kalmadan, koşut evrenler ilkesine dayanılarak yapılmış özel kinopatik uzay araçlarıyla en küçük zaman birimi kesitlerinde bir evrenden başka bir evrene geçmek olası...

Bu gece, ikinci dört saatlik dinlenme dönemimden sonra, komşu evren Messer-31'e geçmeyi düşünüyorum. Bu evrenin en gelişmiş güneş sistemi Edo'nun "Kızıl Gezegen" adıyla anılan çöl gezegeninde üçüncü kocam Zedka yaşıyor. Kızıl Gezegen Eritro, altın sarısı çöl kumlarının kapladığı, ferah vahalarla süslü, bu vahaları oluşturan kırmızı mantar ağaçlarının altında buz gibi pınar sularının kaynadığı şipşirin bir gezegen. Ama insanlar, özel klima aygıtlarıyla donatılmış dev fanusların altındaki yapma kentlerde yaşıyorlar. Pek azı benim ve eşim Zedka gibi, bu dev fanusun dışına çıkarak, çölün altın sarısı kumlarında dolaşmayı seviyor. Yapma kentten dışarı çıkmak da öyle kolay değil. Hem resmî makamlardan özel izin almak zorundasınız, hem de çölde yaşamanızı kolaylaştıracak donanıma sahip olmanız

gerekiyor. Bu çöller, çukurların dibinde, kumun altında gizlenerek av bekleyen 100-150 kiloluk dev karıncalarına, kaplumbağa iriliğindeki zehirli akreplerine ve etobur çöl bitkilerine rağmen bana ve Zedka'ya göre alabildiğine güzel. En sevdiğim şey, bu çölün vahalarından birinde, dev mantar ağaçlarının altına, sarı kumlara uzanarak eski dünyanın ustaları, Baba Bach'ı ve Corelli'yi dinlemek. Zedka da benimle birlikte bu hazları paylaşmasına rağmen arada bir bana, "Fosil yaratık!" diye takılmaktan geri kalmıyor. Öbür iki eşim, komşu evrenin iki ayrı ve uzak ucundaki başka gezegenlerde yaşıyorlar. Ama dilediğim zaman azıcık zaman ve para harcayarak onları da görebilirim. Onlar da diledikleri zaman, çalışma saatlerinin dışında benimle birlikte olabilirler. Bunun için, benimki gibi son model, "koşut evrenler ilkesi"ne göre çalışan psiko-kinetik birer uzay aracına sahip olmaları yeterli. Psiko-kinetik tekniği ile "koşut evrenler kuramı"nın bir arada uygulanması, insanlık için yepyeni ufuklar açtı. En haz verici uğraşlarımdan biri de, psiko-kinetik uzay aracımın rahat koltuğuna gömülüp geminin yapması gereken hareketleri sadece "düşünmem". Uzay gemimin harekete geçmesi için (Bu hareket sözcüğü yerli yerinde olmayabilir. Çünkü gemi bir bakıma mekanik bir hareket yapmıyor ama zaman boyutları içinde sarmal salınımlarla uzayı ve zamanı katlıyor.) kılımı bile kıpırdatmam gerekmiyor. Esik çağların mekanik yüksek hızlar yüzünden ıstırap içinde koca bir ömür tüketen uzayadamlarını düşündükçe, hep bu işkenceye nasıl dayanabildiklerini sorarım kendi kendime. Söylendiğine göre o çağlarda 7G gücüne bile karşı koyabilen kadın kozmonotlar yaşamış. Evet, bir evrenden bir evrene mekân içinde değil ama zaman içinde yolculuk yapabilmek için bu tür bir uzaygemisine sahip olmak yeterli. Ne var ki, günümüzde bu tür araçlar

henüz çok pahalı ve bizimki gibi yirmi iki kişilik bir klan ailesinde sadece beş kişide psiko-kinetik var.

"Evrenlerarası Sosyo-Uygarlık Yasası" gereğince, uzaygemileri dizayncısı olan üçüncü kocam Zedka ile olan evlilik sözleşmem, önümüzdeki yıl ortalarında sona eriyor. Her ikimiz de sözleşmeyi iki yıl daha uzatmaya niyetliyiz. Zedka'nın eşleri arasında bana aşırı bir düşkünlüğü olduğunu görüyorum. Tartışmasız sevgisinin yanısıra gösterdiği sıcak dostluk ve en önemlisi bana karşı olan içten saygısı, benim de ona karşı aynı duygularla karşılık vermemi gerektiriyor. Siyah derili, güneş sarısı saçlı ve kızıl gözlü üçüncü kocamın dediğine bakılırsa; bende kendisine en çekici gelen yön açık yeşil saçlarımla, ellerimin ince beyaz parmaklarıymış. Çok romantik oluyorlar doğrusu şu Eritrolular. Son birlikteliğimiz sırasında bana, benim dünyamın antik çağlarından kalma bir şairinden şu dizeleri aktardı:

Parmakları,
Gümüş şamdanlarda
Beyaz mumlardılar...

Bu dizeler bana hemen hemen hiçbir şey anlatmadı. Çünkü günümüzde artık sanatçılar değil, telepatik bilgisayarlar resimler çiziyor, şiirler yazıyorlar. O gece kendi evrenime döndükten sonra Lengüistik bilgisayarıma, "mum" ve "şamdan" sözcüklerinin ne anlamlara geldiğini sordum. Bu işlem benim çok zaman yitirmeme neden oldu. İki buçuk dakika gibi çok uzun sayılabilecek bir zaman diliminden sonra gerekli bilgileri edindim. Ama bu arada "mum" ile "gümüş şamdan"ın ne işe yaradıklarını da öğrenmem gerekti. Zamanımızdan 200.000 yıl önce yaşamış ve unutulmuş bir dile ait bu sözcükler, birer nesne adı olmalarına rağmen o çağ insanlarının duygulanımlarını dile getirmede

de kullanılıyorlarmış. Zedka, son derece sıkı bağlarla eskiye ve geleneklere bağlı bir erkek. Nasıl olmuş da "uzay gemisi modelciliği" gibi beğeni sahibi ve çağdaş olmayı gerektiren bir iş seçmiş, anlamıyorum. Ama iyi para kazanıyor. Yakında o da benim gibi bir psiko-kinetik sahibi olabilecek. Anladığıma göre evinin bütün hizmetlerini gören bir de dişi android satın almayı düşünüyor. Benim erkek androidimi kıskanmış olmalı...

Zaman geldi. Evimin yönetimiyle görevli anabilgisayarım benimle telepatik bağıntı kurarak tatlı bir erkek sesiyle, "koşut evren"e geçmek için gerekli hazırlıklara başlamam yolunda uyarıda bulundu. Anabilgisayarım, bir bakıma bilinç olarak benim bir kopyam sayılır. Bilinç alanımdaki bütün bilgilere o da sahiptir. Sürekli olarak beni tıbbi ve psikolojik bir gözlem altında bulundurur. Ben uykudayken bile nabzım, kan basıncım ve kanımdaki şeker ve tuz miktarı sürekli anabilgisayarım tarafından denetlenir. Anabilgisayarım bütün bunları benimle fiziksel bir bağıntı olmaksızın yapar. Daha adını ve tanımını bilemediğim bir yığın tıbbi ayrıntıyla da uğraşır. Bütün bunların dışında psiko-somatik yaşantımı da düzenler.

İçi mavi renkli, çok yoğun özel bir sıvıyla doldurulmuş ve bir akvaryuma benzeyen yatağımda doğruldum. İstediğim anda uykuya dalmamı sağlayan ve zamanında da beni uyandıran uyku miğferimi başımdan çıkardım. Anılarımı geçirdiğim telepatik düşünce bobini aygıtını durduran komutu düşünce yoluyla göndermeden önce, ben yokken düşündüklerimin kayıt denetiminin anabilgisayarım tarafından yapılmasını istedim. Sarmal zaman eğrisine girerken, kazanmam gereken ivme sırasında kozmik ışınımlardan korunmak amacıyla beyaz tulumumu giyerken fermuar bozul-

du. Zaten bizim evrende üretilen eşyaların pek azı normal standartlara uygundur. Tulumumu değiştirip yerine limon sarısı renkliyi giymek zorunda kaldım. Sonra da kristal asansörle pist olarak düzenlenmiş evimin çatısına çıkarak, yarı kapalı hangarında uslu uslu beni bekleyen psiko-kinetiğime doğru yürüdüm. Geminin altın renkli ucu gökyüzüne doğrulmuş, "Miron" adı, evrenler arası ideogramlarla geminin burnuna iri iri yazılmıştı. Bunun altında ise daha küçük ideogramlarla psiko-kinetik kimlik numaram yazılıydı.

Psiko-kinetiğin pilot koltuğuna gömülüp de hareket komutunu vermeden önce, son on iki saat içinde Zedka'yı ne kadar özlemiş olduğumu düşündüm.

Miron, altın renkli psiko-kinetiğiyle zamanı ve uzayı katlamaya başladıktan on iki dakika yirmi üç saniye sonra kendisiyle telepatik bağıntıda olan anabilgisayarı, belleğindeki Miron-JP 333; Kişisel ve Özel Psişik Yaşam Penceresi'ne şu notu düştü:

"Miron, komşu paralel evren Prosinos'a geçtiği zaman büyük bir sürprizle karşılaştı. Kozmik bir kaos sonucu, kocası Zedka'nın yaşadığı gezegen artık fenomenal olarak mevcut değildi."

Telepatik yetenekli bilgisayar, Miron'un bir bakıma tıpatıp bir kopyası sayılabileceğinden, aynı mizah gücüne de sahipti. Pencereye yerleştirdiği bilgileri şu tümce ile sonuçlandırdı:.

"Ancak üzülecek bir şey olduğunu sanmıyorum. Miron'un farklı paralel evrenlerde fenomenal olarak varlığını sürdüren iki erkeği daha var.

Miron kocasız kalmayacak!"

Duygusal Güvenlik

Lady Thayn, "İzis" yıldızgemisinin dışuzaya açılan geniş, kristal pencerelerinin birinin önünde duruyor ve düşünüyordu. Balrengi gözleri, otuz iki ışıkyılı uzaktaki genç bir novayı süzüyordu ama bilinci başka ve çok önemli bir sorunla yüz yüzeydi.

"Yalnızlık nedir?" diye sormuştu anabilgisayarına. *Thayn,* şimdi bilgisayarın verdiği yadsınması güç karşılığı düşünüyor ve bunu bugüne değin nasıl olup da akıl edemediğine şaşıyordu. Anabilgisayar, tanımı, "derin düşünebilen biyolojik birimlerce" de yapılması çok güç bu sorunun karşılığını, saniyenin kesirlerinde bulup çıkarmıştı. Şöyle demişti, hoparlörlerde anlamlı seslere dönüşen *pozitronik-dijital* sinyaller:

"Yalnızlık, insanoğlunun kendi kendine yeterli olamayışıdır. İnsanlar, bu duygu yüzünden tanrı kavramını yarattılar ama tanrının da kendi yalnızlığına bir çözüm bulabilmek için bu evreni yarattığını unuttular."

Balrengi gözleri, cançekişen uzak yıldızda ve ardında doksan yıllık bir deney zenginliğiyle düşünüyordu *Lady Thayn.* Uzun, samansarısı saçlarının arasına dizili mavi safir taşlarından yansıyordu canveren yıldızın kızıl ışınları... Uzakta, çok uzaklarda, sağlıklı ve genç bir başka yıldız elmas ışıltıları saçarak *Lady Thayn'ın* yalancı mutluluğunu selamlıyordu. Ölümsüz güzelliği, yuvarlak ve diri omuzların-

da taşınmaz bir yük, düşünüyordu *Lady Thayn*... Evrenin sayılı zenginlerinden, seçkin bilgelerinden ve olgun güzellerinden biriydi.

Ama neden yalnız ve mutsuzdu?

"Duygusal güvenlik yoktur," demişti bilgisayarı. "Siz insanlar, her türlü güvenliği yaratmayı başardınız. Yıldızlara eriştiniz, biyolojik yaşamı uzattınız. Gezegenlerdeki büyük halk kitlelerini açlık tehlikesinden uzak tutmayı sağladınız. Hatta, yitirdiğiniz aşkların yerine *android* kopyalar üretip bununla avunmayı bile becerdiniz. Ama duygusal güvenlik sorununun çözümlenebileceğini hiç sanmıyorum. Bu problem, *entropi* problemine eşdeğer görünüyor."

Lady Thayn, uzayın soğuk sonsuzluğuna açılan kristal penceresinin önünde, elleri göğsünde kavuşturulmuş; içindeki yıkıntıları, egemen dış tavrıyla kendinden gizlemeye çalışarak düşünüyor, düşünüyordu. Balrengi gözleri, sonsuzluğun mavi, lacivert ve kara derinliklerini tarıyor; bütün bir insanlık tarihinin yarattığı kültleri ve spiritüel değerleri yeniden düşünüyor, bir bir gözden geçiriyordu. Ansızın uzun, samansarısı saçlarını, yıldızgemisinin içindeki yapma havada dalgalandırarak, topuklarının üstünde geri döndü.

"Ama neden?"

"Çünkü," dedi bilgisayarı yumuşak, insancıl ve bilge bir insan sesi tonuyla; "Yalnızlık, tanrıyı da içeren bir biçimde evrenin alınyazısıdır. Aşk nasıl bu evren gibi sonsuz ve ölümsüzse, bu ölümsüzlüğü yeniden ateşleyecek olan kesintiler ve ayrılıklar; yani geçici ölümler de kaçınılmaz bir gereklilik olacaktır. Bu konuda antik dünya uygarlığının dinsel inançları, özellikle eski Mısırlıların ölüm konusundaki inançları, yetkin birer örnek, birer *paragon* olarak düşünülebilir."

Ölümsüz güzellerden *Lady Thayn,* doksan yıllık belleğinin derinliklerini karıştırınca; tanrıça *İzis* ile tanrı *Oziris* ve *Horus* ilişkisinin, kendi çağında da geçerli olan o evrensel tanımını anımsadı. *Oziris'*in hem kızkardeşi, hem de eşi olan *İzis,* ölmüş olan *Oziris'*i *Horus* olarak yeniden yaratmıştı. *Diyalektik mantıktaki* ünlü *Hegel Üç Adımı'*nın anası olabilirdi bu inanç... Eski Mısırlılar, bir evrim basamağından geçip eski biçim ve niteliklerini yitirererek yepyeni bir biçime dönüşen her varlığa "çocuk" diyorlardı. Genç bir adam, kendi kendinin çocuğu, çocukluğunun oğluydu. Yetişkin ise genç adamın oğlu, yaşlı adam da yetişkinin çocuğu sayılıyordu. Bu evrim basamaklarından geçen her varlık, bir önceki evrim basamağına egemendi. Yani varlık; hem kendisi, hem gençliği, hem de ihtiyar haliydi. *Horus, Oziris'*in yeni bir yaşam biçimi, yetkin bir biçimde yeniden varoluşuydu.

Lady Thayn, ansızın bilincinin aydınlandığını, yüreğinin hafiflediğini duydu. Evrensel gerçek, uzak ve *radyoaktif,* artık unutulmuş bulunan bir gezegenin dağpınarlarındaki soğuk bir su gibi içine akmıştı ansızın. Ünlü *Piramitler Tekst'*inden çok sevdiği bir dizeyi anımsamaya çalıştı. Ama yaşlı ve yorgun belleği bu konuda kendisine ihanet ediyordu. Telepatik yeteneği olan anabilgisayar, *Lady Thayn'*ın bu dileğini de yerine getirdi:

"Kardeşin *İzis,* aşkınla mutlu sana geliyor. Onu *phallusunun* üstüne şefkatle koyarsın ve böylece tohumun ona can verir."

*Lady Thayn'*ın balrengi gözlerinde, soğuk ve donuk yıldızlardan yansıyan ışıkların altında iki damla gözyaşı belirdi. Sırtında doksan yıllık deney yükü ve ölümsüz güzelliğiyle yıldızgemisinin denetim bölümüne yöneldi. İnce,

uzun ve akparmaklı elleri, üstünde *uzayüstü* ve *hızüstü* yazılı düğmelere dokunurken titriyorlardı.

Adı, yıldız kataloglarında *Thayn* olarak kayıtlı, gümüş rengindeki görkemli yıldızgemisinin, can çekişen *nova*ya erişerek önce akkor haline dönüşüp sonra da buharlaşması, *Lady Thayn*'ın ölüm konusundaki son düşüncelerinden çok daha çabuk olmuştu.

Üçüncü Gözün Rüyası

... eğer bilgin kusur işlerse,
bilgisi belki onun kefareti olur.
Çünkü bilgi büyük bir şefaatçidir.

(El Gazzâlî-Kimya-yı Saâdet)

(... bu evrende, dişi biyolojik birimler sesli harflerle, erkek birimler ise sessiz harflerle gösterilir. Harflerden sonra gelen sayılar, o kişinin bağlı bulunduğu klandaki yurttaşlık numarasıdır. Bir tek evren dili konuşulur ve bu dilin alfabesinde sesli harflerle, sessiz harflerin sayısı birbirine eşittir. Telepatik yetenekli bireylerden oluşan bir toplumun yarattığı "kült"ü, bizim uygarlığımızın anlaması kolay değil. Böyle bir toplum, "mass cathexis" yapabilir ve böyle bir toplumun konuşma gereksinmesi olmadığına göre alfabeye de gereksinimi olmaması akla yakındır. Yine bu uygarlığın fizik boyutlarını, matematik ve geometrisini de anlamamıza şimdilik olanak yoktur. Gerekli temel verilerden yoksun olduğumuz için, bu yolda yapmayı tasarladığımız araştırmalar yönünde bilgisayarlarımızı programlayamıyoruz. Bizim evrenimizin bir paraleli olan bu evren; paralelimiz olan, bilebildiğimiz diğer evrenlerden şu belirgin özelliğiyle ayrılır: Bu evrene biyolojik canlılık özelliğini yitirmeden geçmek olası, ancak oradan tekrar bizim evrenimize dönmek olanaksızdır. Belki de bu yüzden bu evrene, Grekçe, "Adinadon Ton Kozmos - Olanaksız Evren" adı

yakıştırılmıştır. Yıldızlararası yolculuğun, AIDS ve kanserin bundan iki yüz yıl kadar önce çözümlendiği düşünülürse, bu evrenle iki yönlü bir bağıntı kuramayışımız şaşırtıcıdır. Ancak umudumuzu ayakta tutan, –efsane de olsa– tarihimizde hiç örneği bulunmayan bir olay yer alıyor. İleri sürüldüğüne göre; Hüccet Ül İslâm unvanı ile tanınan "Tus" lu Ebu Hamid Muhammed el Gazzâli, hicrî 482 tarihinde, otuz iki yaşlarındayken bu evrene geçmiş ve oradan geri dönmeyi başarmıştır. Yirminci yüzyılın ikinci yarısında İstanbul'da yaşamış bir araştırmacı, Kull El Hikmâ, –araştırmacı gerçek adını gizlemiş ve yazılarında bu takma adı kullanmıştır– bu konuda 1991 yılında İstanbul'da basılan "Üçnokta" dergisinin 58. sayısında: "Üçüncü Gözün Rüyası" adı altında bir inceleme yayınlamıştır. "Adinadon Ton Kozmos" konusundaki bütün bilgilerimiz, –yukarıdakilerin dışında– Kull El Hikmâ'nın, içinde El Gazzâlî'ye ait olduğu ileri sürülen tezhibli ve minyatürlü birkaç yaprak elyazması çevirisinin yer aldığı bu incelemeye dayanmaktadır. Ancak, ciltli bir kitaptan artakalan bu birkaç elyazması, Kull El Hikmâ'nın bir hatası yüzünden yitip gitmiş, geriye araştırmacının çektirdiği fotokopilerle, orijinal metin çevrisi kalmıştır. Bu incelemenin 1994 yılında yapılan bir ayrıbasımı da şimdi Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı'nda 110.372 envanter numarasıyla kayıtlı bulunmaktadır.)

"Encyclopedia Anatolia"
(İngilizce Orijinal Basım, Cilt: 12
s. 1119, PARR. Md. Paralel Evrenler, İst., 2243)

Kull El Hikmâ'nın, "Üçüncü Gözün Rüyası" başlıklı El Gazzâlî elyazmasını inceleyen kitabının giriş bölümünden:

... Kitabın kopuk sayfalarını, Beyazıt'taki Taşhan'da benim de uzun yıllardan beri tanıdığım, bilgisi ve bilgeliği okul dışında gelişmiş, Ökkeş Beşçocuklu adında bir antikacı ve sahaftan satın aldım. İstanbul'un, insanın içini karamsar düş ağlarıyla ören yağmurlu bir öğle sonunda Ökkeş Bey, han odasının alacakaranlığında önüme altın tozu ve varakla müzehheb üç adet eski elyazması koydu ve,

"Bunları hoca,"dedi, "Bu sabah Diyarbakır'dan gelen bir arkadaş getirdi. Değerini takdir etmek ve ne olduklarını anlamak, artık sana düşüyor."

Her zaman içcebimde taşıdığım güçlü merceğimi çıkararak, sayfaları incelemeye koyuldum. Anladığıma göre II. yy. Arapçasıyla yazılmışlardı. Ancak satırlar arasına konulan mine tarzındaki çiçek süslemeleri ve altın varaklı sayfa çerçeveleri çok canlı ve çok gözalıcıydılar. Satırlarda ise, hüsn-ü hat sanatı açısından hemen dikkati çeken olgun bir ustalık göze çarpıyordu. Hattat, Arap harflerinin kıvraklığından yararlanarak sözcüklere görkemli bir canlılık katabilmiş, bende "rakseden harfler" izlenimini uyandırmayı başarmıştı. Bütün "Kef"ler (ﻛ), bir basımevinin hurufatından çıkmışlar gibi ölçülü ve birbirlerinin benzeriydiler. Bütün "Lâmelif"ler (ﻟﺎ), dik ve eğri kavramlarını sanki diyalektik bir bütünlük içinde yansıtıyor gibiydiler. Yazmaların hepsi hepsi, üç kitap yaprağı, yani altı sayfadan ibaretti. Zorlukla okuyabildiğim birkaç cümlede, "Rüy'et-i zâhirî" ve "Semâ-î Kiramih" gibi ifadelere rastlayınca, bunların bir ilm-i nücûm, yani astroloji kitabının kalıntıları olduğunu sandım. Yazmaları o günün koşulları içinde iyi sayılabilecek bir fiyata satın aldım ve âdetim olduğu üzre doğru fotokopiye giderek birer kopyalarını çektirdim. Paraya olan şiddetli gereksinmem yüzünden eğer bu sanat şaheserlerini satmak

zorunda kalırsam, fotokopilerini inceleyerek, bunların gerçekte ne olduklarını kesin olarak öğrenebilecektim. Nitekim korktuğum başıma geldi ve o ay ev kirası sıkıntım yüzünden yazmaları dostum olan başka bir sahafa satmak zorunda kaldım. Daha sonra fotokopileri inceleyecek zamanı bulup da gerçeği öğrenince, bilimsel açıdan son derece önemli ve çok değerli bir belge grubunun –çoğu kez olduğu gibi– parmaklarımın arasından uçup gittiğinin farkına vardım. Büyük bir telaşa ve korkuya kapılarak, yazmaları sattığım sahaf dostuma koştum. Ama iş işten geçmiş, yazmalar çoktan satılıp bilinmeyen bir yolculuğa çıkmışlardı. Sahaf dostum, yazmaları alanın kim olduğunu bilmiyordu, yabancının biriydi. Bu yabancıyı tanımlaması ise sözcüğü sözcüğüne şöyleydi ve çok ürkütücüydü: "... iri başlı ve iri mavi gözlü biriydi, sanki bu dünyadan değildi..."

Okuyucu beni bu yüzden suçlamamalı ve Hayyam'ın şu dizelerini anımsayarak bağışlamalıdır:

Akla mükabil
Çarşıda bir tutam dereotu
Dahi vermiyorlar.

Aşağıda, fotokopilerinden yaptığım incelemeler ve Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphaneleri'nde yaptığım karşılaştırmalar sonucu, hattatlığını da bizzat El Gazzâlî'nin yaptığına büyük bir olasılıkla inandığım yazmaların, tarafımdan günümüz Türkçesine yapılan bir çevirisini bulacaksınız.

(... beni şefkatle ellerimden tuttu ve o zamana kadar görmediğim, kristalden yapıldığını sandığım bir koltuğa oturttu. İnce gövdesinin üstündeki kafası bir yumurtaya benziyordu ve mavi gözleri koskocamandı. Bu gözlerden akıl, zekâ ve bilgelik fışkırıyordu. Bakışlarının sürekli üstümde olmasından büyük bir tedirginlik duyuyordum. Kor-

kum yine çoğalmaya başlamıştı. O zaman beni bu dünyaya yollayan Nişaburlu simyacının sözlerini anımsadım: "Sakın korkma," demişti simyacı, "Korku bilincin gözlerini kör eder, gerçekten uzaklaştırır." Kristale benzettiğim koltuk, Hıristiyan dünyasında kullanılanlara hiç benzemiyordu. Bizdeki sultanların tahtı kadar geniş ve Kızıldeniz'de yaşayan medusalar kadar yumuşak ve rahattı. Bu dünyada ve benim dünyamda Tanrının yarattığı canlı ve cansız bütün her şeye bir kez daha hayranlık ve içinde azıcık da korku bulunan bir saygı duygusuyla bakarken, yaratık tekrar konuşmaya başladı. Yine önceden olduğu gibi dudakları kımıldamıyor ama ben sesleri kafamın içinde çok berrak bir biçimde duyabiliyordum. Bu ses, kulaklarımla işitebildiğim fizik dünyasının seslerinden çok farklıydı. Bu seste insanın içini ferahlatan susku ve huzur dolduran bir tür ahenk, bir tür musikî vardı sanki. Şöyle diyordu Tanrının bu saygın ve seçkin yaratığı:

"Bizler, sizin evreninizle ilgili her şeyi, ama her şeyi biliyoruz. Tarihinizi, biliminizi, sanat ve edebiyatınızı, dinsel inançlarınızı da biliyoruz. Maddeyle olan çatışmanızı ilgiyle izliyoruz. Elimizdeki bilgilerle, geleceğimize ait varsayımlar kurabiliyor ve çıkarımlar da –extrapolations– yapabiliyoruz. Sizin uygarlığınızı da pek parlak bir gelecek bekliyor. Gelecek yüzyıllarda toplumsal, ekonomik, teknolojik ve tinsel bütün sorunlarınızı çözümleyebileceksiniz. Önünüzdeki birkaç bin yıl içinde, bizim sahip olduğumuz uzaduyum gibi zihinsel yeteneklere sizler de sahip olabileceksiniz. Ama önce, barış içinde yaşayan, dinginliğe dayalı ve adaletli bir toplum kurmayı başarmalısınız."

İçinde bulunduğumuz geniş oda, yarı aydınlık ve duvarları da adeta yarı saydamdı. Bu duvarların ötesini hayal

meyal görebiliyor gibiydim. Ancak bu görüşün, fizik bir görüş olmaktan çok tinsel bir görüş olduğu yolunda içimde bir sanı ya da sezgi vardır. Duvarların ardındaki küçük hücrelerde, karşımdaki Tanrının kuluna benzer kullar oturmuşlar, uzlete ve riyazete çekilmiş İslam bilginleri gibi derin bir sessizlik içinde, derin derin düşünüyorlardı. Bu güzel görüntü beni öylesine etkilemişti ki, eğer kendi âlemime dönebilirsem, bu görüntüyü bir suret –minyatür– ustasına ayrıntılı bir biçimde anlatarak çizip,bezemesini isteyecektim. Blincimin derinliklerinden gelen sesi dinlemeyi sürdürdüm:

"Hayır," diyordu ses. "Hayır, bu dünya senin sandığın gibi ahret, âraf filan değil... Bu dünya da senin dünyan gibi fizik bir dünyadır ve bizler de bu fizik dünyanın, biyolojik ve tinsel varlıklarıyız. Bunu anlamaya çalışmalısın. Ölümün ne olduğunu biliyoruz, ama ölüm ötesinin ne olduğunu, giderek bir ölüm ötesinin varolup olmadığını bizler de bilemiyoruz."

Nişaburlu simyacı da buna benzer şeyler söylemişti, anımsadığım kadarıyla.

"Sizin ırkınızdan olan o kişi; bizim, sizin evinizdeki gizli elçimizdir. Dünya ve dünyanın içinde var olduğu evrendeki diğer bilinçli yaratıkların kurdukları uygarlıklar, bizim varlığımızı anlamak ve değerlendirmekten henüz çok uzak oldukları için, bu tür elçilerimizin gizlenmesinde yarar görüyoruz. Bu simyacı aracılığıyla sizlere toplumsal demoral krizler sırasında yararlı olacak bilgiler gönderiyoruz. Astronomi bilgilerinizin daha da gelişmesi gerekiyor. İçinde yaşadığımız evrenin sonsuz ve gerçekte zamansız olduğunu anlayabilmeniz için, Arcturus –Semâ-î Kiramıh– yıldızı ile ilgili bilgiler, astrologlarınıza parça parça gönde-

riliyor. Ama artık yıldızlarla ilgili bâtıl inançları bir yana bırakmalı ve astrolojiden, gerçek bilim olan astronomiye, astrofiziğe geçmeyi bilmelisiniz. Yıldızların canlılar üzerindeki etkileri, astrolojinin ileri sürdüğü gibi gelişigüzel değil, astrofiziğin kanıtladığı gibi, tamamen pozitif ve bilimseldir. İlerki yüzyıllarda, psiko-astro-fizik adlı yeni bir bilim dalı kurulacak ve astrolojinin yerini alacak. Yıldızlar birer zâhiri görüntü –rüy'et-i zâhiri– değil, fizik birer gerçektirler ve günün birinde o yıldızlara erişmeyi başaracaksınız."

Saygın yaratık, ellerini Hint azizleri gibi birleştirip iri başını ince boynunun üstünde öne doğru eğdi. Bunları yaparken, devinimleri çok ağır ve tatlı bir suskunluk içindeydi. Bir süre sonra başını kaldırdığında bana şunları söyledi:

"Sizin bilincinizin bütünü ve belleğinizdeki bütün bilgiler, benim bilincim aracılığıyla, evrenimizin önde gelen bilginlerinden oluşan bir kurula aktarılıyor: Deminki anlık suskunluğum bu yüzden. Kurul, şu anda sizin fizik ve biyolojik biçiminizi görmek istiyor. Şimdi, izninizle sizin suretinizi kendi bilincim aracılığıyla kurula göstereceğim."

Ve saygın yaratık bunları söyledikten sonra iri mavi gözlerini üstüme dikti. Bu bakışlarda olgun ve bilgece bir gülümseyiş gizli gibiydi. Birkaç saniye sonra beynimin içinde, karşımdaki yaratığın ürettiği düşüncelerden farklı bir düşünce belirdi:

"Evrenlerin çocukları da genelde hep birbirlerine benziyorlar... Ne şaşırtıcı?"

Kendimi çok yabancı duyduğum, madde dünyasının adeta erimiş bir biçimi sandığım bu evrende, kendi dünyama tekrar nasıl dönebileceğimi düşünürken, yaratık yeniden düşünce üretmeye başladı:

"Bu evrenden, sizin evreninize fizik dönüş yoktur ama kurul, sizin için bir ayrıcalık tanıyacak. Üçüncü gözünüzün –ya da sizin adlandırdığınız biçimiyle– gönül gözünüzün açılmak üzere olduğunu bildiğimiz için, sizi kendi evreninize ve kendi gezegeninize yollayacağız. Orada sizi önemli görevler ve büyük sınavlar bekliyor. Bağlı olduğunuz dinsel inancın düşünsel yönünü geliştirerek bütün insanlığa yararlı olacaksınız. Ama acele etmeyin, sabırlı olun. Size aktarmamız gereken bilgiler henüz sona ermedi. Sizi yol...)

El yazmalarında yazılı olanlar ne yazık ki burada sona eriyor. Gönül isterdi ki, bu yaprakların koptuğu ya da koparıldığı antik kitap bütünüyle elimize geçsin ve bu inanılmaz yolculuğun gerçek, yani fizik bir yolculuk mu, yoksa tinsel anlamda bir yolculuk mu olduğunu ayrıntılarıyla öğrenebilelim. Bilimin en güzel yönü, içinde umudun söndürülmesi olanaksız kıvılcımlarını taşıyor olmasıdır. Bu yüzden ileriki yüzyıllarda, bu el yazmalarının kendi çağında çoğaltılmış bir başka kopyasına rastlanmasa bile, bilimin buradaki verilerle bu konuda anlamlı bir yoruma varabileceğine inanıyorum.

EK-I

ENCYCLOPEDIA ANATOLIA: *İS 2005 yılında, Avrupa'nın ekonomik-toplumsal ve kültürel birliği sağlanarak, insanlık tarihinin en güçlü devletlerinden biri olan "Birleşik Avrupa Devletleri" kuruldu. Avrupa'nın kültürel tarihi yeniden gözden geçirilerek, üstünde büyük uygarlıkların kurulup battığı, Avrupa kültürüne kaynaklık eden Anadolu kültürü, çağdaş verilerle yeniden işlendi ve bütün bu dev boyutlu çalışmaların sonucu; Encyclopedia Ana-*

tolia adlı altmış beş ciltlik dev bir ansiklopedide sistematik bir biçimde bir araya getirildi. Bu çalışmaların gerçekleştirilebilmesi için, dünyanın çeşitli köşelerine yayılmış otuz bin kişiyi aşkın bir bilim adamı, uzman ve yazar kadrosu görevlendirildi ve Anadolu Ansiklopedisi yirmi yıllık bir çalışmadan sonra İS 2025 yılında yayınlanmaya başladı. Ansiklopedi, Doğu ve Batı dünyasının bilinen bütün ansiklopedilerinden daha geniş kapsamlı olarak hazırlanmıştı. Yayın süresi 25 yılı buldu ve eski dünyanın off-set tekniğiyle kitap tarzında çoğaltılan ciltlerin yanısıra, bu ciltlerin renkli, üç boyutlu video bantları da hazırlandı. Ayrıca, 2051'de Praxis-Toros bilgisayar şirketi, ansiklopediyi bir bilgisayar belleğine aktarma hakkını satın aldı ve böylece bugün dört Avrupa dilinde birden bilgi verebilen ve yalnız Anadolu Ansiklopedisi'ni içeren "Pratoros Bilgisayarları" ortaya çıktı.

EK-II

"ÜÇÜNCÜ GÖZÜN RÜYASI" İÇİN KÜÇÜK SÖZLÜK

Kefaret: *II. yüzyıl İslâm felsefesindeki anlamı: Bir günahı Tanrı'ya bağışlatmak umuduyla verilen sadaka ya da tutulan oruç.*

Şefaat: *II. yüzyıl İslâm felsefesindeki anlamı: Birinin suçundan geçilmesi ya da dileğinin yerine getirilmesi için yapılan aracılık.*

Mass Cathexis: *Telepati yoluyla, zihin güçlerinin tek bir bilinçte odaklaştırılarak fizik sonuçlar alınması. Yazar bu terimi 1953 I. Hugo Ödülü'nü kazanan "The Demolighed Man" adlı bilimkurgu romanının yazarı Alfred Bester'den ödünç almıştır.*

Hüccet Ül İslâm: *El Gazzâlî'nin unvanı. "İslâm'ın delilleri" anlamında.*

Kull El Hikmâ: *"Bilginin hizmetkârı" anlamında. Bu yazarın kimliği ve yaşamı üstüne pek az şey biliniyor. Yapıtlarından biri de ünlü "Archeo-Odyssey"dir.*

Tezhîb-Müzehheb: *Elle yapılan kitap süslemeleri. Müzehheb, tezhib edilmiş, süslenmiş anlamında.*

Sülüs: *Grafikal açıdan büyük bir sanat değeri taşıyan eski Arap harfleri türlerinden biri. Bu tür yazıya mermer kitabe ve mezartaşlarında da rastlanır.*

Extrapolation: *Bir yüksek matematik terimi olup dilimizde karşılığı yoktur. Bir istatistik serisini ya da bir eğriyi; sonuna, serinin gidişine ya da eğrinin denklemine uygun terimler ya da noktalar ekleyerek uzatma anlamına gelir.*

Uzlet: *Mistik duygu ve düşünceleri geliştirebilmek amacıyla yalnızlığa çekilme. İnziva.*

Riyazet: *İnzivada, sadelik içinde ve oruç tutarak ibadet etme.*

Tekrarın Tekrarı

"Gerçeğin hep son söz ile geldiği sanılır ve her son söz, bir sonrakine yol açar."
R. Tagore

Bilimkurgu öykü ve roman yazarı Rayf Hassan, yirminci yüzyıl yazarlarının yaptıkları gibi, can sıkıntısı ve öfkesi yüzünden kâğıdı yazı makinesinden çıkarıp buruşturarak atmayı çok isterdi ama buna olanak yoktu... Olanak yoktu, çünkü yazılarını bilgisayara bağlı, elektronik bir yazı makinesinde kaleme alıyordu. Ortada ne çıkarılıp buruşturulacak bir kâğıt, ne de bu kâğıdın buruşturulup atılacağı bir çöp kutusu vardı.

Halografik videobantlardaki nefes kesen serüven filmlerine rağmen, insanlar okuma alışkanlıklarından vazgeçmemişlerdi. Eğitimi üstünkörü olmayan, zekâları keskin insanlar, sessiz odalarına kapanıp eski, kâğıttan yapılmış ve karton kapaklı kitapların içlerinde taşıdıkları ruhsal bilmeceleri çözmeye bayılıyorlar, bundan tanımı güç bir haz duyuyorlardı. Sözlü anlatımların, sesli ve resimli anlatımlara oranla; tekrar okunmak, yazılanları grafikal görünüm halinde tekrar görmek, paragrafların kıyısına ince el yazılarıyla alınmış minik notlar üzerinde uzun uzadıya düşünme olanağını sunmak gibi üstünlükleri vardı.

Çöpler ise, artık her odanın bir köşesinde duvara gömme konventör aygıtlarında yok ediliyor ve bu parçalanma-

dan elde edilen enerji, kışın evlerin ısıtılmasında kullanılıyordu. Bu çöp ve enerji konventörleri yüzünden, eski belgecilik ve sahaflık açısından, meslekten olanların; "Üçüncü sınıf malzeme" biçiminde adlandırdıkları kartlar ve belgeler, artık geleceğe aktarılmak için saklanamıyorlardı. Metro pasoları, monoray tren biletleri, zaman aşımına uğramış kimlik ve tanıtma kartları, hatta metalik görünümlü vizifon kartları bile konventörü boyluyordu. Esaslı bir temizlikti bu doğrusu... Hiç kimse; fanatik belge koleksiyoncuları bile artık deatomize olan kesekâğıtlarının yanısıra konvertörü boylayan broşürlere, tiyatro biletlerine, öğrencilerin okul ödevi olarak yaptıkları suluboya resimlere acımıyordu. Bu yüzden bütün yirmi birinci ve yirmi ikinci yüzyıllar bomboş, tertemizdi. Birinci sınıf malzeme olarak kabul edilen tarihsel ya da politik dokümanlarla kitapların yanısıra bütün sözler, biçimler; diagram ve ideogramlar ya elektronik belleklerdeydi ya da halografik mikrofilmlere geçirilmiş bulunuyordu...

Rayf Hassan'ın öfkesi, yazacak yeni bir konu, Amerikan yazarlarının deyişiye, okuru ya da seyirciyi sarsacak, heyecanlı ve şaşırtıcı bir "plot" bulamayışından ileri geliyordu. 1950'lerde Kimliği Bilinmeyen Uçan Nesneler'in, çok şiddetli bir biçimde kamuoyunda gündeme gelmesinden sonra, Amerikan bilimkurgu edebiyatında büyük bir patlama olmuş, Amerikalı yazarlar daha o zamanlar, yazılacak bütün her şeyi yazıp tüketmişlerdi. Avrupalı yazarlarınki ise, Amerikalı meslektaşlarının yaptıklarının kötü bir kopyası, kötü bir tekrarı olmaktan ileri gidememişti. Bütün bir yirmi birinci ve yirmi ikinci yüzyıl edebiyatı, uçan daire masalını esas alan, üç aşağı beş yukarı aynı; çoğu zaman da incir çekirdeğini doldurmaz çocukça konuları işleyen, birbirlerinin iğrenç kopyası yapıtlarla doluydu. Bu tutum

ise, o çağlarda bilimkurgunun çocuklara ve zekâsı yeteri kadar bir gelişme göstermemiş kimselere hitap eden bir edebiyat türü olduğuna dair yanlış bir kanının yerleşmesine neden olmuştu. Bu arada, büyük enigmalar, neredeyse daha düzeyini aşan buluşları imgeleyen ve öneren yapıtlar geniş okur kitlelerine ulaşma olanağından yoksun kalmıştı. Bilimkurgunun geniş kültürlü, keskin zekâlı az sayıdaki ustaları, yine aynı nitelikleri taşıyan pek az bir okur kitlesinin dikkatini çekebilmişti.

Rayf Hassan, konu sıkıntısı içinde bulunan ve yazdıklarını beğenmeyen bir yirminci yüzyıl yazarı gibi öfkelenerek, gerçekte yerinde olmayan kâğıdı yırtıp yere atmak yerine, yumruğunu hırsla cevizağacı taklidi duralüminyum çalışma masasına indirdi.

O sırada 29 Mart 2387 tarihini gösteren ve masayla tek parça halinde bulunan pozitronik takvimin dijital sayıları titreşerek bir an için bulanıklaşıp yok oldu. Rayf Hassan, buna aldırmadı bile. Sayıları oluşturan ışık çizgilerinin silinip yok olması, hatta hatırı sayılır bir para ödediği yeni çalışma masasının bozulması umrunda bile değildi.

Yazacak yeni bir konu bulamıyordu ve bu yüzden de çıldıracak gibiydi.

Eğer okuru sarsıcı, eleştirmenlerin uyuşuk dikkatini canlandıracak yeni bir buluş yapamazsa, kendisine yapacak başka bir iş araması gerekecekti. Yayıncısı kendisini sıkıştırıp duruyor, son yazdığı öyküleri art arda geri çeviriyordu. Yazarlık kariyerinin sonunun gelmiş olabileceği düşüncesi Rayf Hassan'ın sinirlerini altüst ediyor, bu durumun doğurduğu telaşla daha iyi düşünmeyi başaramıyordu. Halk, başka dünyalarda geçen, ürpertici ve bilinmeyen canavar masallarından bıkmıştı. Çünkü başka dünyalar ve

uzak yıldızlara erişilmiş ve orada organik yaşam izlerinin bulunmadığı gerçeği ortaya çıkmıştı. "Evrende bilinçli yaşam" hayalleri böylece dramatik bir biçimde sona eriyordu.

Dört yüzyıldan beri dünyanın merakla beklediği uzaylılardan ya da "Galaktik"lerden de bir haber çıkmamıştı. Çünkü galaktikler yoktu.

"Paralel Evrenler" ise Frederic Brown ile Andre Norton'un düşgüçlerinin uydurduğu, çağına göre hayli ileri sayılabilecek bilimkurgu masallarından başka bir şey değildi.

Düşünce tarihinde ilk kez, İngiliz bilimkurgu yazarı ve tarihçisi Herbert George Wells tarafından imgelenen ve daha sonra yüzlerce bilimkurgu yazarı tarafından kullanılan "Zaman Yolculuğu" kuramı da umutsuzlukla sonuçlanmıştı. Zamanda yolculuk olanaksızdı. Çünkü zamanın fizik bir boyut olmayıp sadece insan bilincinin ürettiği "subjektif-psikolojik" bir boyut olduğu kanıtlanmıştı. Böyle olunca "Paralel Evrenler" kuramı da buna bağlı olarak iflas etmiş bulunuyordu. Çünkü bu kuram, paralel fizik evrenlerin varlığının yanısıra paralel zaman dilimlerini de içeriyordu.

Zamanda ileri ve geri yolculuklar olanaksız olduğuna göre sağa ve sola, yani yatay yolculuklar da olanaksızdı. Andre Norton ile Frederic Brown'un; bilimkurgunun babaları sayılabilecek H.P. Lovecraft ile Edgar R. Burroughs'un zengin imajinatif etkinliklerini kat kat aşan inanılmaz düşleri, birer düş olarak kalmaya yargılıydılar. John Brunner'in "Gümüş Çubuklar"ı da bir işe yaramamıştı.

Protezler yolu ile yaratılan biyonik insanları, robot ve androidleri konu alan öyküler de yazamazdı. Çünkü bizzat kendisinin, manyetik alanların kısa devre yapması sonucu bir trafik kazasında yitirdiği sol kolu, biyolojik aslından ayrılması güç bir benzerlik ve yetkinlikte yapılmış bir protez-

den ibaretti. Bir mutfaktan çok bir laboratuvara benzeyen mutfağında ise, şu anda bulaşıkları yıkadıktan sonra, yarınki davette dostlarına sunacağı elmalı pastayı pişiren, dişi görünümlü bir android vardı. Isaac Asimov'un düşleri gerçekleşeli neredeyse yarım yüzyılı aşıyordu. Bu androidin fiyatının, yüzme havuzlu üç adet lüks villanın toplam fiyatını aşması pek önemli değildi.

İnsanın serebral dalgalarla harekete geçirebileceği elektronik ve mekanik aygıtlar, içinde bulunduğu yüzyılda gerçekleştirilmişti. Ve Rayf Hassan dilediği an androidi ile telepatik bağlantı kurabilirdi. Ne yazık ki, androidin sınırlı zekâ ve bilgisi, şu anda içinde bulunduğu çıkmaza bir çözüm bulacak yeterlilikte değildi.

Maddenin bir yerden bir yere taşınmasını sağlayan "Madde Transformatörleri" de yapılmıştı. Hem bunların dedesi sayılan yazı, fotoğraf ve diyagramları da, buna benzer başka maddeleri de nakletmeye yarayan aygıtlar, daha yirminci yüzyılda; "telefoto", "telefax" ve "faksimile" adlarıyla gerçekleştirilmişti.

Dilerse mutfağa kadar uzanıp köşedeki hamburgerciden kendisine "içinde her şeyi olan" bir hamburger ısmarlayabilirdi. Hamburgerin büfeden evindeki alıcı aygıta varması ışık hızıyla gerçekleşmesine rağmen, Rayf Hassan'ın çok sevdiği bu yiyeceğin pişmesini beklemesi gerekiyordu.

Artık yazacak bir şey kalmamıştı.

Bilimkurgu edebiyatı, içinde bulunduğu yüzyılda bitmiş, tükenmişti. Bu tükenişte birer bilim adamı olan fütürologların da büyük etkisi olmuştu. Fütürologlar, temelde birer sanatçı olan bilimkurgucuların bütün düşlerini alıp bilgisayarlara yükleyerek, gelecekte yüzde yüz doğru çıkan kestirmeler yapıyorlardı. Bu tam bir düş ve imge yağmasıydı;

bilimkurgucuların o güzelim, ama o oranda da yanılabilen düşlerinin yağması... İçinde bulunduğu yüzyılda bilimkurgu, fütürolojinin içinde eriyerek, yitip gitmişti.

Ama eski bir bilimkurgu yazarı ve kazandığı büyük paraları ve ününü mesleğindeki başarısına borçlu olan Rayf Hassan'ın, son olarak bir bilimkurgu öyküsü yazması gerekiyordu. Öyle bir öykü olmalıydı ki, bu onun şanına yakışmalı ve sonsuza değin okunup durmalı, tekrar edilmeliydi.

Rayf Hassan, başının üstünde bir flaş patladığını hissetti. Yirminci yüzyıl çizgi romanlarındaki kahramanların başı üzerinde ampul parlaması gibi bir şeydi bu. Bilincinin içindeki karanlığın yepyeni bir düşünceyle akkor halinde aydınlandığını sandı.

Aradığını bulmuştu!

Yumruğu ikinci kez masasının üstüne indi ve yirmi beş yüzyıl önce Archimedes'in çırılçıplak hamamdan fırlayarak haykırdığı ünlü Yunanca sözcüğü bağırarak tekrarladı.

Yeni, yepyeni, o güne dek hiçbir bilimkurgu yazarının bulup işlemediği, dokunulmamış ve eldeğmemiş bir konu bulmuştu.

Rayf Hassan; gelecekte, yirmi dördüncü yüzyılda yaşayan ve konu sıkıntısı çeken bir bilimkurgu yazarının, sonunda sıkıntıyı yazmakla yeni bir buluşa varmasının öyküsünü kaleme alacaktı. Ama yazacağı öykü içinde, gelecekte bu konuyu işleyecek olan yazar da bir bilimkurgu yazarı olacağından, öyküsünü yirmi beşinci yüzyıla yansıtacak ve bu süreç böylece sonsuza doğru akıp gidecekti.

Zamanın Ötesinde...

Ölü güneşin ardındaydım.

Bilincim, zaman ve yer kavramlarını yitireli epey olmalıydı... Bizim ölçülerimize göre ne kadar? On yıl, yüz yıl, bin yıl... Çok daha fazla da olabilirdi ve bunun, uzayın sonsuz boyutları içinde hiçbir anlamı, hiçbir önemi yoktu. Yıldızgemisinin, onu yöneten bilgisayarın denetiminden çıkması, iklim koşullarının değişmesi ve benim oksijen yetersizliğinden biyolojik yaşamımın sona ermesinden bu yana, uzayın ve yerin hiçbir anlamı olamazdı.

Ölü güneş, o zaman daha ölü değildi. Yaşıyordu ve çevresine ışık ve ısı yayıyordu. Ölü güneşin üç gezegeni, iç içe geçmiş yörüngeleri üzerinde, sonsuz zaman boyutu içinde dönüp duruyorlardı. Hiçbirinin de uydusu yoktu. En yakın gezegene yaklaşmak, kısa bir yörünge uçuşu yaptıktan sonra, yere inerek incelemelerde bulunmak istiyordum. Yıldızgemisinin bilgisayarı, bana kesintiyi bildirdiği zaman, bunun geminin dışından gelen bir etkiyle oluştuğunu hemen anlamıştım. Ölü güneşin gezegenindeki uygarlığın bireyleri, benim yaşamamı istemiyorlardı. Biyolojik anlamda hiçbir yaşam belirtisi, hiçbir yaşam izi göremediğim bu üç gezegende de benim bilmediğim başka türlü bir yaşam biçimi olmalıydı. Hiç kuşkusuz, bilinçli bir yaşam biçimiydi bu ve belli bir uygarlık aşamasına varabilmişti.

Bilgisayarımın kesintiyi bildirmesinden hemen sonra, ölü güneşin, çevresindeki üç gezegeniyle birlikte önce şiddetle kızardığını, renklerinin uzayın lacivert renkleri içinde önce kızıla dönüştüğünü, daha sonra da bütün sistemin akkor haline geldiğini gördüm. Yıldızgemimde, hiçbir araç, hiçbir aygıt çalışmadığı için, bu gibi durumlarda görüntü aygıtlarını örten süzgeçleri çalıştıramadım. Akkor kütlelerden koparak bana doğru, yıldızgemime değin gelen ışık demetleri, önce gözlerimi kör etti. Ellerimle gözlerimi kapatacak zamanı bulamadım. Sonra kabinimin dayanılmaz ölçüde ısındığını duydum. Anlayabildiğim kadarıyla, yıldızgemim de, ölü güneş sistemiyle birlikte akkor haline dönüşüyordu. Daha sonra, bunun gerçekte inanılmaz bir yanılsama olduğunu anladım. Uzayın soğuk ve ıssız karanlığında üst üste binmiş zaman katmanlarını ışık hızını aşan bir hızla aştığımı sanıyorum. Bilmediğim bir tarihte, bilmediğim bir zaman dilimi içinde çevrem tekrar aydınlandı. Denetleme aygıtının solunda duran zaman göstergesi, ölü güneş sisteminin akkor haline geçiş olayı ile şimdiki zaman arasında yaklaşık iki yüz elli bin yılın geçmiş olduğunu gösteriyordu. O zamana değin duymadığım türden bir korkuyla ürpererek çevremi inceledim. Yıldızgemimin yönetim odasında, denetim ve komuta aygıtlarında, bilgisayarımın görünüşünde hiçbir değişiklik yoktu. Tek değişiklik zaman göstergesindeydi. Ve iki yüz elli bin yıllık bir değişikliği gösteriyordu. Kendi bilincimden başka hiçbir şeye inanmamaya karar verdim. Oysa bir uzay adamı kendi bilincinin dışında bilgisayarına, ölçü, gözlem ve denetim aygıtlarına, zaman göstergesine, yani nesnel olanlara inanmak zorundadır. Mantık yanılmazdı. Yani, insan bilinci tarafından programlanmış ve düzenlenmiş olan makinelerin mantığı yanılmaz ama insan bilinci yanılabilirdi. Dış uzayı gösteren optik ve elektronik

aygıtları çalıştırmaktansa; kalın, kristal camlarla kaplı pencereden uzayı incelemenin daha doğru olacağını düşündüm. Pencerenin yanına yaklaştığım zaman, korku, hayret ve şaşkınlıktan boğazımın kuruduğunu duydum. Üçüz gezegenin ortasındaki güneş soğumuş, ışık saçmaz olmuştu. Uzak yıldızlardan aldığı donuk, beyaz ışınları yansıtıyordu. Çevresindeki üç gezegen de bembeyaz kar ve buzlarla kaplı birer ölü gezegen haline gelmişlerdi.

Gerçeği çok, çok sonraları; iki yüz elli bin yıl sonra öğrenebildim.

Denetim odasının penceresinden uzayın sonsuzluğunda asılı duran ölü güneşi ve üçüz gezegenini seyrederken, ansızın yıldızgemimin bütün aygıtları çalışmaya başladılar. Denetim odası birden aydınlanarak, uzaydan gelen donuk pırıltıları, parlak birer yansımaya çevirdi. Bilgisayarım, bir arı vızıltısı gibi tatlı vızıltılar çıkararak çevre uzay konusunda bilgiler topluyor, bunları sınıflandırıyor, bir yandan konuşma diline çevirirken, bir yandan da renkli ve üç boyutlu mikrofilmlere geçirerek arşivliyordu. Bilgisayarım, ansızın çalışmasını durdurdu. Çok olağanüstü zamanlarda yaptığı gibi doğrudan doğruya adımla bana seslendi:

"Korek, yakın uzaydan fakültelerimin anlamlandıramadığı sinyaller alıyor ve bunları kayda geçiriyorum. İncelenmeye hazır..."

Gördüklerimden, yaşadıklarımdan usum allak bullak bir durumda sendeleyerek bilgisayarıma yaklaştım. Titreyen parmaklarımı, üzerinde sayılmamış "Bilgi Çıkışı" yazılı mavi düğmeye dokundurdum. Aynı anda bilgisayarımın hoparlörlerinden UHF sinyalleri duyulmaya başladı. Benim için de hiçbir anlam ifade etmiyorlardı. Bunların yazılı ifadeler haline getirilmesini istedim. Ne var ki, bilgisayarım

bunların bilinen hiçbir alfabetik ve sayısal simgelerle ifade edilemeyeceklerini söyledi. Bunun üzerine mantıksal benzerliklerden yola çıkarak diyagram ve resimler çizmesini istedim. Bilgisayarım, bunun da olanaksız olduğunu, ancak bazı anlamlı biçimler çizebileceğini bildirdi. Elimi sabırsızlıkla bilgisayarın denetim panosuna dokundurarak,

"Görelim bakalım," dedim.

Bunun üzerine bilgisayarımın renkli ve üç boyutlu ekranında ölü güneş sisteminin diyagramı belirdi. Bir süre sonra bu diyagram yitip gitti. Bu kez ekranın sol köşesinde yıldızgemimin küçük, renkli ve üç boyutlu modeli göründü. Yıldızgemisi, ağır ağır ölü güneş sistemine yaklaşıyordu. Sonra parabolik çizgilerden oluşan birkaç anlamsız ve soyut deseni, birtakım geometrik biçimler izledi. Biçimlerden art arda gelen birkaçı, bir daire, bir üçgen ve bir de elipsti. Ama üçgen, Euklides geometrisinde olduğu gibi gösterilmemişti. İç açılarının toplamı 180 dereceden fazla olan bir üçgen türüydü bu... O zaman bunun, ölü güneş sisteminde yaşayan kimselerin kullandığı özel bir uzay geometrisi olduğunu düşündüm. Bilgisayarıma işlemi durdurmasını söyledim.

"Ne düşünüyorsun bu olup bitenler hakkında?"

Bilgisayarım, mikrofonik ve net sesiyle tane tane konuştu:

"Sorun çok açık. Anlamlandırılamayan sinyaller, bu üç gezegenli sistemden geldi. Ancak bizim sahip olduğumuz veriler, bu sinyalleri bütünüyle çözümlemeye yeterli değil. Zaten bütün fakültelerimi çalıştırabilmiş ve gerekli denetimi ve değerlendirmeyi henüz yapabilmiş değilim. Birkaç dakikaya gereksinmem var..."

Ona, iki yüz elli bin yıldan beri uzayın bu noktasında asılı bulunduğumuzu sandığımı söyledim. Aldığım karşılık çok şaşırtıcı oldu:

"Korek'te algı bozukluğu... Yıldızgemisi, iki yüz elli bin yıl, iki saat, sekiz dakika, üç saniye değil, iki saat sekiz dakika dört saniyeden beri uzayın bu noktasında bulunuyor." Bilgisayarıma sonuna değin güvenebilirdim. Sonuçları, konuşma sırasında geçen saniyeleri bile hesaplayarak bana aktarıyordu. Bunun üzerine kendisine dolaylı yoldan bağlı zaman göstergesini doğrudan yolla inceleyerek, gerçeği oradan saptamasını istedim. Karşılık aynı anda geldi.

"Korek'te algı bozukluğu. Zaman göstergesi bozuk olmalı. Olanaksız bir durumu yansıtıyor."

Bu kez zaman göstergesinin bilgisayar tarafından irdelenmesini ve denetlenmesini istedim.

"Korek'in dileği: Zaman göstergesi sisteminin denetlenme süresi: üç saniye, otuz altı salise. Sonuç: Zaman göstergesi sağlam ve nesnel uzay zamanını ölçüyor."

Bilgisayarıma bu çelişik durumu nasıl yorumlayabileceğini sordum:

"Korek'in sorusuna karşılık: Korek'te algı bozukluğu. Zaman göstergesi sağlam."

Ansızın öfkeme yenilerek, bilgisayarıma ölçüsüz sözler söylemekte oduğumu farkettim:

"Sen gerçekle ilintisi olmayan, pis, adi, zavallı bir makinesin... Elektrik akımın kesildi ve sen tam iki yüz elli bin yıl hiçbir işe yaramadın... Üstelik de bunun farkında değilsin..."

Bilgisayarım, aynı tekdüze, mikrofonik ve sakin sesiyle karşılık verdi:

"Korek'te algı bozukluğu... Söylenenler iyi anlaşılmadı. Eğer fakültelerimin iyi çalışmadıkları söylenmek isteniyorsa, bu doğru değil. Gerekli resmî raporu dokuz saniye içinde verebilirim."

Kendimi sakin olmaya zorlayarak ayrıntılı bir rapor istedim.

"Algı bozukluğu taşıyan Korek'in dileği: Bilgisayar ve bağlı bulunduğu fakültelerin denetim süresi dokuz saniye, elli iki salise..."

İki yüz elli bin yılı bir hamlede aşmıştım. Dokuz saniye, elli iki salise daha bekleyebilirdim.

"Algı bozukluğu taşıyan Korek'in dileği: Merkez bilgisayar ve bağlı bulunduğu fakülteler sağlam, eksiksiz ve işlev gösterebilecek durumdadır."

Bu karşılıktan sonra, raporun mikrofilm kopyası renkli ekranda belirdi ve arşive konulmak üzere alt taraftaki bir yarıktan düşerek gözden yitip gitti... Bilgisayarımın sürekli, "Algı bozukluğu taşıyan taşıyan Korek..." diye söze başlaması sinirlerimi bozuyordu. Ne var ki böyle bir konuşma tarzı kullanmamasını ondan isteyemezdim. Çünkü herhangi bir yanlışlığa karşı beni uyarmak amacıyla daha önceden bu gibi durumlarda, bu karşılığı verecek biçimde programlanmıştı. Gerçeği, onun dinlediği biçimde "tahrif etmem" gerekiyordu.

"Pekalâ, iki yüz elli bin yıl geçmedi, ne sen, ne de ben yaşamadık bu zamanı... Senin hesap ve kestirmelerin doğru... Şimdi söyle bakalım: gemiyi hareket ettirebilir misin?"

"Korek, söylenenler anlaşıldı. Gemiyi yönetebilirim. Hedef belirtilmesini bekliyorum."

"Ölü güneşin ilk gezegeni, hedef... Atmosfer dışında yörünge uçuşu..."

Bilgisayar, söylediklerimi aynen benim ses tonumla tekrarladı. Gerçekten gemiyi hareket ettirip yönetebiliyordu. Denetim ve komuta odasında bozuk olan, çalışmayan hiçbir aygıt yoktu. Her şey ilkelerine, kurallarına uygun bir biçimde, tıkır tıkır işliyordu. Bir tek zaman göstergesi, iki yüz elli bin yıllık zaman kaydını göstermekte diretiyordu. Yıldızgemisinin denetimimde olduğunu gördükten sonra, isteğimi geri aldım. Gemi bu kez, ölü güneşin birinci gezegenine çok yakın bir noktada, yeniden boşlukta asılı kaldı.

Bir süre sonra bilgisayarım, ölü güneş sisteminden gelen sinyalleri, fakültelerinin yardımıyla çözümlediğini ve dinlenmeye hazır olduğunu bildirdi. Kendisine heyecanlı bir sesle dinlemeye hazır olduğumu söyledim. Bu, ölü güneşin gezegenlerinde yaşayan bilinçli ırkın bana gönderdiği bir tür mesajdı:

Zaman Uygarlığından, izinsiz yaklaşan yıldız gemisine: (Sol gökadası, Tarih: 14.212, 8.çağ, Kategori: ab-19.22)

Üç Gezegen Ülkesi, Zaman Uygarlığına izinsiz yaklaştınız. Tavrınızın ne olduğunu, hangi amaçlarla ülkemize geldiğinizi, dost mu, düşman mı olduğunuzu bilmiyoruz. Bu konudaki ısrarlı sorularımızı karşılıksız bıraktınız. Zaman Uygarlığı Yüksek Bilimler Kurulu ve Ulusal Güvenlik Örgütü, sizin sınırda durdurularak bizim zaman ölçülerimize göre iki yüz elli milyon yıllık bir hibernasyon uykusuna sokulmanızı kararlaştırdı. Sahip olduğumuz aygıtların yardımıyla bu işi başardık.

İki yüz elli milyon yıl sonra bu mesajı okuyacak ve tekniğiniz yeterliyse anlamını çözebileceksiniz. Biz o zaman bu sistemden, yaşam olan başka bir sisteme göç etmiş olacağız. Siz uyandığınız zaman kar ve buzlarla dolu, ölü bir uygarlıkla karşılaşacaksınız. Bizler de sizin yaratabileceğiniz olası tehlikelerden uzakta olacağız. Yasalarımız, dost ya da düşman, biyolojik bir canlının yaşamına son vermeyi yasakladığı için sizin yaşamınıza dokunmadık."

Bilgisayarım mesajı okuyup bitirdikten sonra bir kahkaha atmaktan kendimi alamadım. Alaylı bir sesle,

"Bilgisayarda algı bozukluğu, Korek haklı," dedim.

Bilgisayarım otuz saniye sonra karşılık verdi. Bu onun için çok uzun sayılabilecek bir zaman dilimiydi.

"Yeni durum ve yeni sorun... Koşullar, kurallar ayrımlı... Bilgisayar, eksik veriler yüzünden Korek ve geçmiş zaman hakkında yanlış sonuca vardı... Yeni durum inceleniyor..."

Kısa bir sessizlik oldu. Bilgisayarım pek az yaptığı bir şeyi yaparak doğrudan doğruya bana bir soru yöneltti.

"Bilgisayarın sorusu: Korek gerçeği nasıl saptayabildi?"

"Çok basit," dedim. "Birtakım elektronik devrelerden oluşan bir makinesiniz siz... Programınızda hata yapılmamışsa, hata yapmanız olanaksız. Oysa ben insanım, yani biyolojik bir varlık... Bende, sizlerde bulunmayan bir şey var: sezgi gücü... İşte bazı şeyleri bunun yardımıyla anlayabiliyorum."

Bilgisayarım ilk kez karşılığını yorumsuz bırakmıştı.

Yabancı

Jessie ile 2017 yılının o herkes tarafından çok iyi anımsanan dehşetli sıcak yaz aylarında tanıştım. Çoğu Amerikalının tersine, Jessie ufak tefek, bronz tenli, kumral, parmaklarının arasından filtresiz sigarasını hiç eksik etmeyen, kırmızı şarabını sessiz yudumlarken, gözlerinde açıkça bir alayla insanı süzen biriydi. Avrupa Uluslar Topluluğunun Türkiye'yi kazanması karşısında ne yapacağını şaşıran Amerikalıların, Türkiye'ye gönüllü olarak gönderdiği İngilizce öğretmenlerinden biriydi. Önceleri, onu hiçbir özelliği olmayan, sıradan bir öğretmen sanmıştım. Ancak, onun ders vermekte olduğu özel okuldaki dairesini gördükten sonra; bu kanım, insanları tanımaktaki ustalığım konusunda duyduğum güven duygusuyla birlikte yıkılıverdi. Jessie sıradan bir öğretmen, her yalnız insan gibi kendini içkiye vurmuş, bohem ayaklarda biri değildi. Çağını ve çağının yeniliklerini yaşayan, bu yeniliklere ayak uydurmaktan da öte, bunları kendine özgü bir yolda yorumlayarak, bileşime varabilen ve bu bileşimden kendine özgü bir dünya görüşü çıkarabilmiş biriydi. Onu aşağı yukarı altı aydan beri tanımama karşılık, ilk kez geniş kültürünün, ince esprili zekâsının ve teknolojik alandaki sınırsız yeteneklerinin farkına varabiliyordum. Jessie, doğrusunu söylemek gerekirse, bu yönlerini benden gizleyebilmek için elinden gelen her şeyi yapmış ve aramıza aşılması olanaksız bir tür engel koymayı başarmıştı. Ne var ki, bu engeli yine kendi elleriyle, ziyaretim

sırasında beni odasına viski içmeye çağırmış olmakla ortadan kaldırmış oluyordu.

Beni en çok şaşırtan Jessie'nin odasında gördüğüm zengin CD-ROM koleksiyonundan çok, ne işe yaradıklarını bir türlü kestiremediğim elektronik ve optik cihazlar olmuştu. Bu aygıtların hiçbiri de büyük şirketler tarafından üretilen, standart aygıtlara benzemiyordu. Ama birçoğunun üstünde hepimizin çok iyi tanıdığı büyük uluslararası şirketlerin markaları yer alıyordu. Jessie'nin mikrofilm kasetlerinden oluşan minik kitaplığında yüz bini aşkın kitabın mikrofilmi bulunuyordu ve bu benim ara sıra övünmekte çok ileri gittiğim kitaplığımdaki yapıtlardan birkaç kat fazlaydı.

Jessie, Black Label ile koca dipli kristal bir bardağı önüme sürerken, şaşkınlığımı farkettiğini belirten muzip bir gülümsemeyle yüzüme baktı. Porselenden yapıldığına inandığım bembeyaz dişleri meydandaydı. Kaliforniya deyimleriyle süslü bir İngilizcesi vardı.

— Kendi içkini kendin koy... Soğuk... Bana da bir iki dakika izin ver, yarınki ders notlarımı sıraya koymam gerek.

Kristal kadeh yavaş yavaş altın suyuyla dolarken, Jessie de bir yazarın çalışma masasından daha çok, bir deneme laborantının tezgâhına benzeyen masasına yöneldi. Bu masanın üstünde bilgisayarlı bir videofon, bir bilgisayar ekranı ile bir printer ve bir de mikrofilm çekicisinden başka bir şey yoktu. Eski çağlardan kalma, gümüş gövdeli bir dolmakalem, cevizden yapılmış ve cilâlı bir tahta kaidenin üstüne özenle oturtulmuştu ve ancak dikkatle bakılınca farkedilebiliyordu. İçkimden derin bir yudum aldıktan sonra, onun mikrofilmlerle oyalanışına aldırmaksızın sordum:

— Jessie... Nesin sen? (Sorumdaki akılsızca tavrın farkına vararak düzelttim.) Yani kimsin ve ne iş yapıyorsun?

Başını mikrofilm okuma aygıtından kaldırarak kahverengi gözlerini gözlerime dikti. Sanki bakışlarıyla, bu sorunun altında yatan asıl anlamı araştırmış ve bulmuş gibiydi. Gözlerindeki muzip anlatım daha da derinleşti.

— Ne demek bu? Adım Jessie Logan. Kırk üç yaşındayım. Amerikalı ve San Fransiskoluyum. Burada, İstanbul'da öğretmenlik yapıyorum.

Sıkıntılı bir biçimde nefesimi koyverdim.

— Ha, tabii, dedi. Bütün bunları sen de biliyorsun. Pekâlâ... Pekâlâ... Senin de farkettiğin gibi yazı da yazan biriyim. Bunu, entelektüel züppeliklerin her çeşidinden uzak durmak istediğim için söylemek istemiyordum. Ama sen sordun. Pekâlâ, bir bilimkurgu yazarıyım. Birleşik Devletler'de üç, İngiltere ve Avustralya'da birer kitabım yayınlandı.

Buna bir bakıma şaşırmadım desem yalan olmazdı. Çünkü onun tuhaf aygıtlar ve mikrofilm kitaplarla dolu odasını ve çalışma masasını gördükten sonra bu sonuca varmam biraz doğaldı. Tabii ki, kitaplarını görüp onları okumak isterdim ama heyecanımın azıcık dürtüklenmiş olduğu şu anda bunu istememe olanak yoktu. Ukala bir tavırla mırıldandım:

— Yazar olmak kolay değil.

— Benim için de kolay olmadı. Biliyor musun Memet, ben en iyilerinden biriyim.

Onun böyle büyük bir sadelik içinde, açık ve kesin bir gerçeği alçakgönüllülükle belirtircesine böbürlenmesi beni üzmüştü.

— Buna, dedim, senin yardımın olmaksızın, yapıtlarını okuduktan sonra kendim de karar verebilirdim.

Porselen dişlerini meydana çıkaran geniş bir kahkaha attı.

— Veremezdin dostum... Veremezdin; çünkü dünya standartlarına göre ya da revaçta olan bilimkurgu anlayışına göre... Ben... ben başarısız bir yazarım!

Önce ne demek istediğini anlayamadım ama birkaç saniye sonra sözlerinin altında yatan acı ironinin farkına vardım. Gerçekten de eve dönüp bendeki ansiklopedik bilgisayar kayıtlarını inceleyince onun hakkında şu beş satırdan başka bir bilgiye rastlayamamıştım:

LOGAN, Jeremmy Jessie, Reno, 1974 (bilimkurgu yazarı) Reno Koleji Politeknik Enstitüsü'nü bitirdi. İlk öyküsü "Asimov's SF"de yer aldı (1994). "Behind the Sun" (2001) ve "Further of the Time" (2007) adlı iki romanı yayınlandı. Şimdi yurt dışında öğretmenlik yapıyor.

Bu konunun, aslında onun yapıtlarını okuduktan sonra tamamen kapanacağını bildiğim için üstünde fazla durmadım. Ama o konuşmaya ve konuyu deşmeye kararlı görünüyordu. Mikrofilm kayıtlarını bir kenara iterek ayağa kalktı, kristal kadehlerden birini kendisi için doldurmaya başladı.

— Dünyalıların, dedi, en iyi alışkanlıklarından biri de bu... Tabii akılcı ölçüler içinde...

Alkolü kastediyordu ama benim aklım "dünyalılar" sözcüğüne takılmıştı. Niçin böyle bir ifade biçimi kullanarak kendini dışlaştırıyordu? Onun tarafından kurulması pek olası bir oyuna katılarak espriyi sürdürmek istedim.

— Niçin kendini dışlaştırıyorsun? Yoksa sen de Leo P. Kelley'in kaçık kahramanı gibi bir "extraterrestrial" olduğunu mu ileri süreceksin?

— Ah, dedi elini alnına vurarak... "The Earth Trip-

per"... Doğrusu, İstanbul'da bu romanı okumuş bir Türk gazeteciyle tanışabileceğim aklımın köşesinden bile geçmezdi... İyi bir yapıttır o... Ne yazık ki, Kelley de benim gibi şanssızlar sınıfından.

Soruma karşılık vermediğinin farkındaydım. Zekâsı bu tür oyunları oynamaya çok elverişliydi ama satranç oynamaya ben de bayılırdım. Gözlerindeki muzip anlatım yitip gitti. Onun yerine olağanüstü iri gözleriyle olağanüstü donuk bakışlarını gözlerimin içine dikti. Kupkuru, vurgulamadan yoksun bir sesle konuşmasını sürdürdü:

— Evet, dedi. Kimliğim konusundaki bildiklerine aldırma. Hepsi sahte onların... Ben 'homo sapiens' değilim ve bu dünyanın dışından geliyorum.

Bakışlarıyla bir süre beynimin derinliklerini yokladığını hissettim. Bir an büyük bir şaşkınlık içinde kalmıştım. Bu bir oyun değildi. Her nasılsa, onun doğruyu söylediğini 'hissetmiştim'. Belki de yanılıyordum. Belki de böyle düşünmemde benim de çok iyi bir bilimkurgu okuru olmamın ve kafamın içinin sınırsız imge gücüyle dolu olmasının etkisi vardı. Bilmiyorum. Uzay kadar sessiz ve derin iki saniyeden sonra Jessie'nin bakışlarındaki donukluk, minik bir buz kalıbı gibi parçalanıverdi. Bakışlarında yine o ince espri ve zekâ gücünün ışıltısı parlıyordu. Black Label'i önüme süreрek bir kahkaha patlattı:

— Hadi, hadi yut şunu dostum. Ne çok bilimkurgu okumuşsun sen... Hemen de inanır gibi oldum.

Çabuk toparlanmalı, bu oyunda tökezlediğimi ona sezdirmemeliydim. Rolümü çok iyi oynayarak ben de gülümsedim:

— İnsanlık dedim, bütün hayallerine rağmen büyük bir düş kırıklığı içinde... İçgezegenleri altüst ettik, büyük aste-

roid kuşağına erişmeyi başardık. Ama uzayda akıllı, gelişmiş yaratıklara rastlayamadık. Bütün bulduklarımız bir iki tür buz çölü yosunu ile, dünyada da bilinen birkaç mantar... Sanırım bizleri, bu tür entelektüel şakalar yapmaya iten, bu yalnızlık duygusunun doğurduğu büyük boşluk olsa gerek.

Jessie'nin kaşları yapmacık bir hayretle havalanıverdi.

— Ya, öyle mi efendim?

Sanrıım düpedüz benimle alay ediyordu. Tabanına azıcık heyecan serpiştirilmiş bir sesle konuşmasını sürdürdü: Hangi uzay bu araştırdığınız? Kaç milyon kilometrekübik? İçgezegenler ha? Söyler misin dostum, sen bütün uzayı içgezegenler arasındaki uzaklıktan mı ibaret sayıyorsun? Asteroid kuşağıymış, pöh! Dinle beni: Senin 'insanlığın düşkırıklığı' dediğin şey, aslında insanlığın büyük düşünün başlangıcı. Bir gün gelecek bilimkurgu yazarlarının öngördükleri ışık hızına yaklaşık hız elde edilecek. İşte o zaman insanlık büyük uzay okyanusuna açılacak ve şimdiye kadar bir bardak suda plankton organizması avlamakta olduğunun farkına varacak. Tabii ki, sonsuzlukta, sonsuz sayıda olasılıklar var. Bu prensipten hareketle yakında olmasa bile uzak galaksilerde mutlaka akıllı yaratıkların bulunması gerektiği sonucunu sen de kendi kendine çıkarabilirsin. Bu konuda benim etim ve kemiğimle senin karşına dikilip "İşte ben dünyadışı bir zekâ örneğiyim," diye diretmeme gerek yok.

Yine oyunu sürdürmek istiyor diye düşündüm. Şimdi Jessie'nin tavrını çok iyi anlıyordum. Karayı gösterip de "Bu beyaz işte," diye bir süre diretecek, sonra ansızın beyazı önüme sürerek, "Hayır, kara olan bu, öbürü beyaz," diyecekti. Ve ben gerçeği hiçbir zaman anlayamayacaktım. "İki-

li gerçek" durumunu kabullenmem ve bundan bir gerçek çıkarmaya çalışmam gerekiyordu. Black Label'dan bardağıma yüklü bir hacim boşalttım. Jessie yaptığıma gülerek baktı.

— İstatistikler, dedi, alkolün doğurduğu sinir ve ruh hastalıklarıyla ilgili korkunç sayılar veriyor.

Sonra da kendisininkini bir dikişte boşalttı. Onun böyle su gibi viski içmesi beni iyice şaşırtmıştı. Çünkü her zaman alkolü ölçülü kullanma üstüne nutuklar atmaya bayılırdı.

— Bak, dedi. Çok eski çağlarda "Ben peygamberim, insanlara Tanrı tarafından gönderilmiş mesajım var," diye ortaya çıkanlardan, onlara inanılması için mucizeler göstermesi istenirdi...

Elimde kristal, konuşmanın nereye varacağını merak ederek anlamsız bir ifadeyle onu dinliyordum. Onun benden güçlü olduğunu hissediyor, birtakım mantık oyunlarıyla daha fazla hırpalanmak istemiyordum. İçimdeki duygu, iddialı bir satranç partisini yitirdikten sonraki duyguydu. Ve sanırım Jessie bu duygularımın çok iyi farkındaydı. Düşünce ve heyecanlarımı okşayarak konuşmasını sürdürdü:

— Şimdi, beni bir peygamber gibi düşünüp mucize bir kanıt göstermemi isteyebilirsin. (Kendi kendine bir kahkaha attı.) Uzaylı bir peygamber ha dostum? Ne dersin, sana uygarlığımızın üstün aygıtlarıyla hazırlanmış bir mucize göstermemi istemez miydin? Tabii isterdin... Merak kediyi öldürür. Şu anda benim şakadan ileri sürdüklerimin gerçek olması için neler feda etmeyi düşünmüyorsundur ki... Ama sana büyük değil küçük bir sürprizim var. Müzik ister miydin? Kültürünüze ait. İstediğin türden quadrofonik ve üç boyutlu... Bütün yapacağın iş elini şu aygıtın üstüne koymak ve dileğini düşünmek.

Jessie böyle diyerek kristal kadehin yanına bir elden biraz daha büyük, üstünde hiçbir düğme ve yazı bulunmayan siyah, ince bir kutu bıraktı. Kısa bir süre düşündükten sonra bu denemeyi yapmayı kararlaştırdım. Eğer söyledikleri doğruysa, bu benim için büyük bir olaydı. Elimi siyah kutunun üstüne yapıştırarak çok sevdiğim Beethoven'in "Für Elise"sini düşündüm. Quadrophonic müzik anında kafamın içinde dalgalanmaya başladı. Ses bizim quadrophonic'den çok farklı, çok daha canlı ve renkliydi. Jessie sakin bir ifadeyle gözlerimi kapatmamı söyledi. İstediğini yaptım. Bu kez gözlerimin önünde müziğin ritmine uygun olarak danseden holografik ve soyut görüntüler meydana gelmeye başladı. Gözlerimi açınca ya da elimi siyah kutudan uzaklaştırınca ses ve görüntüler yitip gidiyordu.

— Bu görüntüler, seçtiğin müzik parçasıyla soyut bir uyum içindedir ve ikinci kez aynı parçayı dinleyişinde aynen tekrarlanmaz, değişik çeşitlemelerle karşılaşırsın. Ama bir önceki görüntülerin yenilenmesini dilersen, bu dileğini düşünmen yeter. Aygıt bu dileğini de yerine getirebilecek yetenektedir.

Elimi aygıttan çekerek sordum:

— Adı ne bunun?

— Adını "vizisonor" takmışlar... Asimov'un "Foundation Trilogy"sinden esinlenilmiş.

Elimi tekrar vizisonorun üstüne koyarken mırıldanmaktan kendimi alamadım:

— Harika bir olay bu... Şimdiye kadar okuduğum hiçbir fütüroloji kitabında rastlamadım.

— Ama Sonny'nin böyle bir aygıt geliştirmekte olduğuna dair haberler, basından kulağa çalınmıştır. Şimdi, bugünkü dünya elektronik teknolojisi bunu üretebilecek bir

durumda olduğuna göre, umarım bunu uzaylı peygamberin bir mucizesi olarak karşılamazsın. Bu tabii, psiko-elektroniğin son yıllarda şaşılacak bir gelişme göstermesinin sonucu olacak.

Sormaktan kendimi alamadım.

— Bu özel bir örnek mi, yoksa geliştirilip piyasa için mi üretildi?

Jessie gülümseyip aygıtı kaldırırken kendi kendine mırıldandı:

— Kimbilir, belki de 'özel' ve 'tek' örnektir. Ama çoğaltılması ve insanların yararına sunulması kaçınılmaz.

Jessie tekrar başlangıçtaki temaya dönmüştü. Sürekli olarak beni şaşırtmak istiyor, düşüncelerimin iki ayrı olasılık arasında gidip gelişini kendine özgü bir hazla izliyordu. Bu olsa olsa, Birleşik Devletler'de çok zenginler için yapılan "özel üretim" aygıtlardan biri olmalıydı ve ben de her nasılsa varlığını duymamıştım. Hem bunun bugünkü dünya teknolojisiyle mümkün olduğunu Jessie kendisi söylemiyor muydu? Peki ama Jessie ne yapmak istiyordu? Benim, kendisinin bir dünyadışı olduğuna inanmamı mı? Öyleyse bu yolda düşünmeye başlar başlamaz niçin karşıt tavır alıyordu? Sakın Jessie, 1980'li yıllarda Amerikan toplumunda çok sık rastlanan şizoid tiplerden olan ve adlarına "Science Fiction Freak" denen hastalardan biri olmasındı? Ama kendisini tanıdığım bu iki ay içinde Jessie'nin dengesiz tek bir hareketine rastlamış değildim. Türk rakısı ya da Scotch whiskey, bunlardan yüklüce kadehler devirdiği zamanlarda bile dengesi bozulmuyor, sadece sesi biraz daha tatlılaşıyor ve romantik çağ şairlerinden şiirler okumaya başlıyordu. Yo, hayır, Jessie deli falan değildi. Belki de şakacılığı, hastalık

derecesine vardırmış tiplerden biriydi. Ve bunun da zararlı olmadığı sürece bir kusur olduğu söylenemezdi.

O akşam Jessie'ye vizisonor ve Black Label için teşekkür edip ayrılırken kafamın içinde önemsiz bir soru vardı. Bunu ertesi günü videofonda kendisine sordum:

— Jessie, o vizisonor denen aygıtın yaklaşık değeri neydi?

Sesindeki alay çok kolaylıkla sezilebiliyordu:

— Ha, o mu, bir şey değil canım, sadece 10.000 dolarcık!

Geyşa Android Şirketi

... 24. yüzyılın ortalarında, beş yüz yıl önce öngörüldüğü gibi, kapitalist uygarlığın extermination çağı başladı. İnsanlık Güneş Sistemi gezegenlerine yayılmış, teknoloji insanı istismar eder bir yönde alabildiğine gelişmiş ve orta sınıf yok olmuştu. Güneş sistemi toplumları en ağır hizmetleri gören bilgisayarlar ve cyborglar tarafından besleniyordu. Toplumun alt kesimini oluşturan proleterler bir lokma ekmeğe gereksinimi olan ve insansal hiçbir değer taşımayan varlıklardı. Ancak egemen ve zengin sınıfın organ nakli gereksinimini karşılıyorlardı. Zengin sınıfın büyük bir kesimi de tarihte eşi görülmemiş bir aldatmacanın içindeydi. Bütün insansal değerler ufalanıp yok olmuş, unutulmuş ve tarihin karanlıklarına gömülmüştü. Bütün bilim ve sanat eserleri elden geçirilmiş, ayıklanmış ve değiştirilerek yeniden insanlığın(!) hizmetine sunulmuştu. Extermination Çağı, İstanbullu bir reklam metin yazarının "Geyşa Android Şirketi"ni mahkemeye vermesiyle başladı. Bundan sonra olaylar çorap söküğü gibi gelişti. Toplumsal başkaldırılar ve siyasal isyanlar birbirini kovaladı. İnsanlar dünyada, uzayda ve uzak gezegen ve uydularda birbirlerinin gırtlağına sarıldılar. Bu zalim savaşa yer yer insanların safında, yer yer de insanla-

ra karşı androidler de katıldılar. Savaşlar tam bir yüzyıl sürdü. Ta, 25. yüzyılın başlarındaki büyük devrime kadar...

(Dr. Fun CHANG: "Eski Dünyadan Anılar",
Mikro-CD Rom, Analog Yayınevi, Ganymede, Yıl: 2527,
Universal Standard CD-Rom Number: 5-378-641-002
Omicron)

Sonradan sevgilim ve eşim olacak o sarışın androidi satın alabilmek için servetimin dörtte üçünü harcamak zorunda kaldım.

Ama insanın mutluluğu söz konusu olunca, paranın pulun ne önemi vardı ki?

Aşk, geçen yüzyıllarda olduğu gibi, içinde bulunduğum bu her şeyin insana karşı olduğu çağda da insanlığın vazgeçilmez ruhsal hastalığıydı. Ama bir tür çöküş çağının başlangıcı olan yüzyılım, benim gibi romantik yapılı kimi kişilerde melankolik boyutlara varan bu hastalığı; biri fizik, diğeri de psikolojik olmak üzere iki yoldan başarıyla tedavi edebiliyordu. Psikolojik yol, bana göre tatsız ve sevimsiz bir yoldu. İnsanların kişiliğini uzmanlara göre "değiştiriyor", bana göre ise "öldürüyor"du. Ben de tutup öbür yol olan fizik yolu seçtim.

Ismarlama üstüne çalışan, "Geyşa Android Şirketi", önce benden istediğim "cariye"nin bütün fizik özelliklerini aldı. Boy pos, kilo, ten rengi, saç rengi, göz rengi, en ince ayrıntılara kadar beden özellikleri... Örneğin; kürek kemikleri nasıl olmalıydı, omuzlar düşük mü, dik mi? Boyun ince ve uzun mu olmalıydı, yoksa kısa ve kalın mı? Tüyden hoşlanır mıydım? Bedenin hangi bölgelerinde ve ne kadar? Elime tutuşturulan soru formu ve şirketi tanıtan elbroşürüyle eve döndüm. Soru formu bu türden, insanı huzursuz kılan daha

birçok soruyu içeriyordu. Hepsini de büyük bir sabırla cevaplayarak, soruları bitirdim. Ama iş psikolojik testlere gelince, apışıp kaldım. Bu kez sorular benim "iç dünyam"la ilişkiliydi ve bunların hepsine de doğru ve dürüst karşılıklar vermem gerekiyordu. İkinci eşimi yitirdikten sonra bende başgösteren ruhsal takıntıları giderebilmek amacıyla hiç de hoşlanmadığım halde bir psikiyatrist ile çalışmak zorunda kalmıştım. Hoş bir şey değildi bu. Benim sinir sistemimi, ruh yapımı, cinsel özelliklerimi (ve de çarpıklıklarımı) inceden inceye en minik ayrıntısına kadar didik didik eden bir sorular serisiydi. Bunlara da karşılıklar verdikten sonra, "Özel İstekler Bölümü"ne şunları yazdım:

"Androidimde şu genel nitelikleri arıyorum:

1. Edebiyat ve sinemadan hoşlanmalı,
2. Satranç oynayabilmeli,
3. Antik sanat yapıtlarına meraklı olmalı,
4. Bilimkuru edebiyatla ilgilenmeli,
5. İngilizce ve İspanyolcayı anadili gibi konuşabildikten başka bu antik dillerin edebiyatlarını da ana çizgileriyle kavramış olmalı."

Psikolojik testleri yapan Uzman Dr. kız, bilgisayarda doldurduğum formlara şöyle bir göz attıktan sonra bana,

"Hiç endişelenmeyin," dedi. "Biz sizden çok daha problemli kişilerin sorunlarını da çözdük."

Sonra mavi gözlerini, profesyonelce bir tavırla yüzümün çizgilerinde dolaştırarak, bakışlarını gözlerime sapladı.

"En geç bir ay sonra arkadaşınızı evinizde size masaj yaparken bulacaksınız."

"Geyşa Android Şirketi"nin 20. yy. Ar-deko üslubunda yapılmış ve bana hep New York'taki antik "Chrysler Building"i anımsatan devsel gökdeleninin saydam asansörüyle

taksikoptere binmek üzere gökyüzüne yükselirken, beynimin labirentlerinde Dr. kızın sözleri yankılanıyordu:

"Sizden çok daha problemli kişiler..."

Demek ben, problemli kişiler sınıfındandım? Ya diğerleri nasıldı acaba? 24. yy'ın uysal, otomatize ve conformist öbür yaratıkları nasıl şeylerdi? Bütün toplumsal ilişkiler dondurulmuş, insansal niteliklerinden soyutlanmış ve protokolün o dar kalıpları içine sokulmuş olduğu için, Hintli bilge Rabindranath Tagore'un insanlarda aradığı o doğal içtenlikten eser kalmamıştı. Tagore ve benim gibi adamlara da Diogenos gibi elde fener gündüzleri adam aramak düşüyordu şimdi. Ama "adam" yoktu. Birkaç yüzyıl önce çekip gitmişti. Artık hizmetçi robotlardan, cyborglardan ve otomatik makinelerden oluşan ürkütücü bir ormanın içinde yaşıyorduk. Ve bu ormanda duyguya yer yoktu.

Tam bir ay sonra, şirketin söz verdiği tarihte ve saatte, o mavi gözlü Uzman Dr. kızın eşliğinde adının "Maysa" olduğunu öğrendiğim sentetik arkadaşım çıkageldi. Şirketin, "hastalanan" androidleri, şirket hastanesine götürmekte kullanılan ambülansıyla gelmişlerdi. Beraberlerinde doktorlar gibi beyaz önlükler giyinmiş, gülümsemesi hinoğluhin bir adam izlenimi bırakan bir de teknisyen vardı.

Maysa, iki yıl önce bir deniz kazasında yitirdiğim ikinci eşim Nevin'in tıpatıp bir benzeriydi. Sanki tek yumurta ikiziydi. Onu görünce şaşkınlıkla ikinci eşimin adını fısıldadım. Ama Maysa, aşırı duyarlı kulaklarıyla fısıltımı duymuş,

"Hayır," demiş ve sonra da çok sade bir biçimde eklemişti: "Ben Maysa'yım ve senin soyadını taşıyorum."

Anlaşılan, şirket laboratuvarlarında Maysa'nın belleğine benimle ilgili bütün bilgileri yerleştirmişlerdi. Maysa'nın

karşısında aşırı bir şaşkınlığa düştüğümü gören sinir suratlı teknisyen,

"Androidlere karşı nasıl davranmanız gerektiği konusundaki bilgileri edinmeniz için şirketimizin iki aylık kurslarına devam etmelisiniz," dedi. "Size şimdilik şunu söylemeliyim: Hiçbir zaman Maysa'nın bir android olduğunu düşünmeyin. Onu bir insan gibi kavramalı ve öz kızınız gibi davranmalısınız. O kendisi bir android olduğunun bilincinde... Ama neyse, bizim oryantasyon kurslarında bundan çok daha fazlasını size öğretirler."

Teknisyenin porselen dişlerini göstererek uzattığı "tesellüm makbuzunu" imzaladıktan sonra Maysa'yı elinden tutarak onu "evinin" kapısından içeri geçirdim. Dairenin her tarafını gezdirip gerekli eşyaların nerelerde bulunduğunu gösterdim. Maysa, eve ve eşyalara sıradan bir ilgiyle bakıyor; bu sıradan ilgi bazen bazı eşyalar üstünde aşırı bir dikkate dönüşüyordu. Kapıdan girince tam karşıdaki konsolun üstünde duran yeşim taşından, oyma dragon heykeline bakarken belli belirsiz gülümsedi. İri ve ela gözleriyle her şeyi tarıyor ve gördüklerini büyük bir hızla pozitronik beyninin belleğine yerleştiriyordu. Şu anda onun pozitronik beyni, benimkinden birkaç kat hızlı çalışıyor olmalıydı. Renkli ve üçboyutlu fotoğraflar çekiliyor, kodlamalar yapılıyor ve mikrocips devrelerde mikro-voltlar ve elekronlar hızla yer değiştiriyor ve bütün bu bilgiler gerektiğinde tekrar kullanılmak üzere bilinç alanına çıkarılmak için depolanıyordu. Maysa geniş mutfağımı pek beğendi. Sıcak hava kurutmalı banyomdan ise övgüyle söz etti.

"Görünüşe bakılırsa, kazancın pek yerinde, sevgilim."

Evet, iyi kazanıyordum. Paralarını nereye harcayacaklarını bilemeyen zengin şaşkalozlara yarım ton tuzla yutul-

maz edebi yalanlarla dolu reklam metinleri yazıyordum. Bu senaryolar, hiçbir harcamanın kaçınılmadan yapıldığı pahalı stüdyolarda halografik reklam filmlerine dönüştürülüyor ve TV'de gösterilerek yapımcı şirketin de benim de cebimi parayla dolduruyorlardı. Başarılı bir reklamcıydım. Benim metnini yazdığım bir reklam mikro-CD-Rom'uyla hiç gerekli olmadığı halde herhangi birine bir ceviz kıracağı bile satın aldırabilirdiniz. Maysa'ya uykuyla pek ilişkisi olmadığını bile bile yatak odamızı da gösterdim. Bana iki dakika kadar bu odada yalnız kalmak istediğini söylediği zaman aklıma şirketin teknisyeninin sözleri geldi: "Onun bir android olduğunu hiçbir zaman düşünmeyin..."

Şirketin iki aylık gelişim kurslarını başarıyla bitirmiş ve androidler hakkında çok şey bildiğimi sanmama rağmen, gerçekte bu konuda bilgisizin teki olduğumu öğrenmem, içimde bir tür eziklik yaratmıştı. Maysa ile çok normal bir çift olmuştuk. Her şey şaşılacak kadar yolunda gidiyordu. Maysa çok iyi bir ev kadınıydı. Belleğinde klasik Fransız mutfağından Çin mutfağına kadar her türlü bilgi vardı. Ne var ki, yüzyılımızın aşırı nüfus artışı yüzünden organik gıda hammaddeleri yerine çoğu kez sentetik gıda maddeleriyle yetinmek zorunda kalıyorduk. Neyse ki, Maysa'nın yemek derdi yoktu. Mutfak masrafı olarak bana bir hiçe mal oluyordu. Sadece onun için ayda iki kez küçük bir diyamanyetik taksiyi çalıştıracak yeterlikte pozitronik piller satın almam gerekiyordu. Bu pillerin fiyatı ise sadece benim gibi çok gelirliler tarafından ödenebilirdi. Milimetrik kübik boyutlardaki bu piller, şirketin laboratuvarlarında uzmanlar tarafından Maysa'nın sağ bileğindeki yuvalarına yerleştiriliyor, tutarı otomatik olarak şirket bankasındaki hesabımdan düşülüyordu.

Dediğim gibi, Maysa çok iyi bir eş olmuştu. Bana öz annemmiş gibi bakıyor, bütün psikolojik ve fizik gereksinmelerimi önceden sezerek ona göre davranıyordu. Adına geçmiş yüzyıllarda "şefkat" denen ancak günümüz insanının çoktan unuttuğu bir duygu türünü bana tattırmaya çalışıyor, bu konuda bir hayli de başarılı oluyordu. Cinsel yaşantımız ise tek sözcükle olağanüstüydü. Onunla sevişirken, kendimi gerçek, biyolojik bir kadınla sevişiyormuşum gibi duyumsuyordum. Maysa'yla bir kadınla yatakta yapılabilecek her şeyi yapabiliyordunuz. Fellacio tekniği bir erkeği hazdan çıldırtabilirdi.

Evet, her şey çok yolundaydı. O kadar yolundaydı ki, her şeyin bu kadar yetkin, bu kadar doyurucu olmasına olanak yoktu. Bir şeylerin, bir yerlerde hiç olmazsa "normal tanımı ve boyutları" içinde aksaması gerekirdi. Ama hayır, her şey insanda belli bir huzursuzluk doğuracak kadar yetkin ve yolundaydı. İşlerin bu kadar iyi ve yolunda gitmesi bende küçük kuşku tohumları uyandırmaya başlamıştı. Benim gözümden kaçan ufak bir ayrıntı olması gerekirdi. Bu o kadar küçük bir ayrıntıydı ki, onu farkedebilmem için dikkatli ve keskin bir gözlem yapmalıydım. Bu karara vardıktan bir süre sonra, birdenbire ilişkimizde aksayan, "normal olmayan" şeyin ne olduğunu buldum.

Maysa, bir android gibi değil, biyolojik bir insan gibi davranıyordu. Psikolojik yapısı ise, bizlere kurslarda öğretilen: "Android psikolojisi" tanımına pek oturmuyordu. Örneğin androidler, sahiplerinin her isteğine, kendilerinin ve sahiplerinin varlıklarını tehlikeye atmaksızın uymak zorundaydılar. Sözgelimi, beni aşırı alkol alışkanlığım yüzünden uyarması gerekirken, hiçbir şey söylemiyor; tam tersi kadehimi kendi elleriyle dolduruyordu. Daha başka ayrıntılar da

vardı. Örneğin, hastalığım nedeniyle kandaki elektrolit dengesini koruyacak ilaçlarımın alınma saatini bana anımsatmak konusunda ihmalkâr davranıyordu. Gerçi şirketin kurslarında, bizlere bu modelin çok yeni ve yüzde doksan dokuz oranında gerçek bir insana yakın olduğu öğretilmişti ama, bizler de androidlerin genel özelliklerini biliyorduk. Romanlara, filmlere konu olmuşlardı. Fizik özellikleri açık seçikti. İnsanlar gibi duygulanırlar ama ağlayamazlardı. Gözlerinden yaş gelmez, ancak ağlamaya benzer hıçkırık ve iniltiler çıkarırlardı. Fiberglass damarlarının içinde akan kanları kırmızı değil, pembeye yakın bir renkteydi. Göbek düğümleri yoktu. Saçları yanmaz, kırılmaz ve büyümezler, tırnakları uzamazdı. Bir tür organik deri altındaki silikon etleri kesildikleri zaman biyolojik yaratıklarda olduğu gibi yara kendiliğinden kaynamaz, şirketin androidle birlikte verdiği aksesuarlar arasında yer alan özel bir aygıtla yamanır ya da deyim yerindeyse "tamir edilirler"di. Maysa'da bu özelliklerin hemen hepsi vardı. Yalnız kanının rengini görememiştim. Ama günün birinde mutfakta kazayla bir tarafını kesince onu da görecektim nasıl olsa. Her türlü kuşku bir yana, Maysa, fizik olarak tam bir androiddi ama psikolojik yapısı sapına kadar "humanum"du. Bu konuları onunla konuşamazdım. Kursta bizlere bu tür sorular sormaktan dikkatle kaçınmamız gerektiği öğretilmişti. Bu ve buna benzer sorular android psikolojisi üstünde olumsuz etkiler yapıyordu.

Tatlı tatlı geçen o güzelim yaz akşamlarında Maysa ile aramızda şöyle bir olay geçti:

Bir gece önce Barcelona'dan gelen çok eski ama çok sevdiğim bir arkadaşıma rastlamıştım. Çevrebilim uzmanı olan dostum o akşam hızı saatte 900 km'yi aşan yeni monoray trenle tekrar Barcelona'ya dönecekti. Onu ancak bir

kez ve o akşam görebilecektim ve bu konuda Maysa'yı zamanında uyaramamış, geç geleceğim konusundaki gerekli bilgiyi verememiştim. Ancak saat yirmi ikiden sonra gardaki vizifondan evi aramış ve durumu kendisine aktarmıştım. Maysa, vizifonda bir şey söylememiş, tatlı ve yumuşak bir sesle beni yemeğe beklediğini fısıldamıştı. Oysa androidler yemezlerdi. Daha gerçeği insansal besinler almazlar, tüpler içinde seruma benzer birtakım maddeleri ayakbileklerindeki kateterler aracılığıyla sistemlerine dahil ederlerdi. O da yirmi dört saatte bir... Ama akşam yemeklerimiz, Maysa'nın yemeyip tatlı gevezelikleriyle beni avuttuğu geleneksel bir tören halini almıştı. Bu akşam yemeklerinin, Maysa için de benim için de 20. yy.da ailecek yenen akşam yemekleri gibi ayrı bir özelliği vardı.

Saat 22.15'de diyamanyetik taksiyle eve döndüğümde Maysa yemek masasını hazırlamış, oturmuş dalgın bir tavırla beni bekliyordu. Ben yemeğimi yiyip bitirene kadar alışkanlığının tersine hiçbir şey söylemedi. Banyo yapıp yapmayacağımı sordu. Ona yıkanmak istemediğimi, yorgun olduğumu söyledim. O da anlamlı bir bakışla yüzüme baktıktan sonra bana, "İyi geceler," dileyip yatağına çekildi.

Androidler uyumazlardı. Hem de hiç. Tıpkı "junkie"ler gibi... Ama Maysa uyuyordu ya da uyuyor rolü yapıyordu. En küçük bir gürültüde hemen yatağın içine doğrulup oturuyor ve duyarlı işitme ve görme sistemiyle çevreyi tarıyordu. Androidler bu özellikleri yüzünden iyi birer ev bekçisi sayılırlardı. Ama Maysa bu duyarlığı taşımasına rağmen insanlar gibi uyuyordu. Sessiz, fısıltılı bir uykuydu bu. Gözkapakları da kapanıyordu.

Ertesi akşam işten eve döndüğümde Maysa'nın üstünde insanlara özgü bir durgunluk vardı. Yüzüme bakmıyor,

pek az konuşuyor ve Hintli bilgeler gibi meditasyonlara dalıp gidiyordu.

Androidler, bilgisayarlar gibi arızalanmaz ama "hastalanırlar"dı. Daha gerçeği, androidler yarı pozitronik, yarı fizyolojik devrelerden oluştukları kabul edilen bir sistem olarak ele alındıklarından, bir tür protezle desteklenmiş bu organizmalarda arıza da, hastalık da, ya da her ikisi birden görülebilirdi.

Maysa'nın bu özel durumu hakkında kendisine soru sorup sormama konusunda geçirdiğim bir iki dalgın dakika dikkatini çekmiş olmalı ki, onun,

"Neyin var senin?" diye soran berrak sesiyle karşılaştım.

Ses, azıcık dikkat edilirse fondaki belirtilerden her zaman elektronik olduğu anlaşılabilen türden değil, gerçek bir insan sesiydi. Üstelik de çok iyi tanıdığım, belleğime bozulmaz bir biçimde kazınmış, âşık olduğum ikinci eşim Nevin'in sesiydi. Bu sesi unutmama olanak yoktu. On iki yaşındaki bir oğlan çocuğunun sesini anımsatan ama alabildiğine dişi, alabildiğine feminen bir sesti.

"Bir şeyim yok, sadece yorgunum," dedim.

Maysa yine Nevin'in sesiyle sordu:

"Neden bu kadar yorgunsun?"

Bu sorusuna karşılık verirken yaptığım yanlışlığın, sonradan bütün bir insanlık tarihini kökten değiştirecek olayların başlangıcı olacağını bilemezdim.

"İnsanım,elbette yorulurum."

Çıkmaz sokaklardan oluşan umutsuzluklar ormanında devirdiğim bu çam, bir hayli iriceydi doğrusu... Ama artık iş işten geçmiş bulunuyordu. Maysa önce "ah" ile "ıh" arası bir ses çıkardı. Sonra da divanda, dizlerini altına alıp iki

büklüm olarak ağlamaya koyuldu. Hıçkırıklar ve iç çekmeler bir insanın üslubuydu ama gözlerinde kızarıklık şöyle dursun tek bir damla gözyaşı bile yoktu. Yutkunarak ondan özürler dilemeye koyuldum ama o beni dinlemiyor, objektiflerini kendi iç dünyasına çevirmiş, oradaki yapay anılarını gözden geçiriyordu. Ansızın Maysa'nın geçen akşamki olay nedeniyle kıskançlığa benzer bir duygunun çevresinde dolaşmakta olduğunu anladım. Benzer değil, düpedüz insansal bir zaaf olan kıskançlıktı bu. Benden kuşkulanıyor olmalıydı. Bir androidde bu tür duyguların başgösterebileceği konusunda kurslarda uyarılmıştık.

İçimde, çok derinlerde bir yerlerde küçük bir deprem oldu. Ancak bu küçük sarsıntı hızla değişim göstererek beni götürüp içler acısı bir hüzün bataklığının ortasına bıraktı. Çabucak toparlandım ve onu avutacak sözleri bulup sıralamaya koyuldum. Azıcık da korkmuştum. Çünkü elektrik devrelerini elleriyle tutarak kendi yaşamlarına kendi elleriyle son veren androidlerin öykülerini de duymuştum. Sonradan çok pişman olacağım, geri çevrilmesi olanaksız bir yanlışlık yapmamam gerekiyordu. Daha sonraki günler onu iyi idare etmeye başladım. Ne var ki yüreğime düşen kuşku tohumları hızla büyüyor, filizlenme aşamasına geliyorlardı.

İnsanın yüreğine bir kez kuşkunun gölgesi düşmeyegörsün!

Maysa'nın insansal tavırları, duygulanımları, bana olan bağlılığı, bu kuşkularımın aklıma takılı birer soru çengeli halinde büyümesine neden oluyordu. Sonunda servetimin geri kalan dörtte birini, İstanbul'un en ünlü özel dedektifi unvanını taşıyan Dr. Alvarez'e yatırmamı gerektiren olay gerçekleşti.

Bir akşam yemekten sonra çayımı içmiş halografik TV'nin karşısında tatlı tatlı demleniyordum. Show programındaki mini etekli kızların bacaklarını inceliyor ve bunların hiçbirinin Maysa'nınkiler kadar biçimli olmadıklarını düşünüyordum. Maysa, bütün yapaylığına karşın sıcak ve şirin bir kedi kıvraklığıyla divana uzanmış, eline Nevin'in çok sevdiği Andre Gide'in "Pastoral Senfoni"sini almış okuyordu. Ansızın divanda doğrulup oturarak, duvardaki Nevin ile benim yıllar önce Lara Şelalesi altında çekilmiş mayolu fotoğrafımıza bakarak anlaşılabilir bir biçimde mırıldandı:

"Her şeyi, her şeyi anımsıyorum..."

Bakışlarımı ekrandan çevirerek ilgiyle sordum:

"Neyi anımsıyorsun Maysa?"

Derin dalgınlığından kurtularak,

"Hiç," dedi. "Hiçbir şeyi..."

Meraklanmıştım. Bir androidin edebî bir biçimde düzenlenmiş yapma anılarından başka bir şeyi olamazdı. Maysa, laboratuvardaki yatağından doğrulduğu andan itibaren yaşadıklarının dışında neyi anımsamış olabilirdi ki? Neyi anımsadığı konusunda biraz üsteleyince yine o kedi mırıltılarından oluşan sessiz ve gözyaşından yoksun ağlamayı tutturdu.

İçime kurt düşmüştü. Ertesi gün öğleden sonra Dr. Alvarez'in sekreterinden randevu alarak, bürosuna onu görmeye gittim. Dr. Paul Alvarez, İstanbul'a yerleşmiş, İspanyol asıllı, tuttuğunu koparır eski bir polis müfettişiydi. Uzmanlardan oluşan geniş bir araştırmacı kadrosuyla çalışıyor, yüksek dereceli devlet memurlarıyla, gezegenlerarası mafyayla ve illegal siyasal örgütlerle ilişki içinde bulunuyordu. Hükümetin kendi polis örgütüyle, bazı devlet adam-

larının bile Dr. Alvarez'den yardım aldıkları söylentisi zaman zaman kulağımıza çalınıyordu. Dr. Alvarez'in doktorluğu ise tıp değil, hukuk alanındaydı. Beni alışılagelmiş iş görüşmesi protokolü içinde karşıladı. Bana nasıl yardımcı olabileceği yolundaki sorusunu çok sade bir biçimde karşıladım:

"Geyşa Android Şirketi hakkında geniş kapsamlı bir araştırma istiyorum."

Dr. Alvarez bir süre sustu. Sonra eliyle kısa kesilmiş kır saçlarını sıvazlayıp gözlerimin içine bakarak sordu:

"Çok açık söyleyin; neyin peşindesiniz efendim? Araştırmanın hızla sonuçlanabilmesi için bunu bilmem gerekiyor."

"Bu şirketin ürettiği androidlerin yapay olmadıklarına inanıyorum."

"Yani?"

Sabırsızlıkla ekledim:

"Bakın Dr. Alvarez, sorun şu: Bu şirkete sipariş verdiğim android, tıpkı bir kazada yitirdiğim eski eşim gibi davranıyor."

"Bundan daha doğal ne olabilir ki," dedi Alvarez. "Bu özellikleri şirkete siz vermişsinizdir. Benim androidim de yıllar önce kaçırılan ve bir daha bulunamayan sevgili kızımın özelliklerini, daha gerçeği kişiliğini taşıyor."

Dr. Alvarez'in neden yaşamını bu işe adadığını anladım. Kaçırılan kızını bulabilmek için bütün Güneş Sistemini didik didik aratmış ama şanssız kızı bulamamıştı.Sonunda bu tür olayları aydınlatacak özel bir örgüt kurarak uzmanlaşmaya ve insanlara yardım etmeye karar vermişti.

"Bakın," dedim kendisine. "Bütün bunları ben de biliyorum. Ama kızınız geçmişle ilgili birtakım gerçek anıları

anımsayabiliyor mu? Örneğin, yalnız ikinizin bilebileceği ortak bir anı kırıntısı, bir küçük ayrıntı? Benimki anımsıyor."

Konuşmamızın başından beri ilk kez Alvarez'in gözlerinde bir zekâ ışıltısının çaktığını gördüm. Önündeki içiletişim aygıtına eğilerek sekreterine,

"Geyşa Android Şirketi hakkında elimizdeki bütün bilgileri istiyorum," dedi.

Sonra içiletişim aygıtını kapatan düğmeye dokunarak bana döndü,

"Peki, isteğinizi yapacağım ama bu iş size biraz pahalıya mal olacak," dedi.

İki hafta sonra işyerimdeyken vizifonda Dr. Alvarez'in kaygı dolu çehresi belirdi.

"İstediğiniz bilgileri edindim. Biraz sonra özel şifreyle internet kanalından elinizde olacak..."

Duraksadı. Bir şeyi söyleyip söylememek konusunda tereddüt ediyor gibiydi. Ezik bir sesle,

"Bakın bayım," dedi. "Keşke bu işi hiç karıştırmasaydık. Şimdi ikimizin de yaşamı tehlikede. İsterseniz Ulusal Güvenlik'ten koruma isteyin."

Sonra da hiçbir soru sormama olanak bırakmadan vizifonu kapattı. Sekreteri ise kendisiyle görüşmek için yaptığım girişimleri olumsuz karşıladı.

Az sonra internetin özel şifreli kanalından gelen mesajı elektronik şifre çözücüde dinlerken şaşkınlıktan gözlerim irileşmiş, ağzım da heyecandan kupkuru olmuştu. "Geyşa Android Şirketi", zengin ve varlıklı kişilerin ölmüş bulunan çok yakınlarını yasadışı yollardan ele geçiriyor, bu kadavraları çok düşük ısılardaki hidrojen karıyla çelik tüplerde saklıyordu. Zengin ve varlıklı kişinin nasıl olsa bu alanda tek-

nolojik tekeli elinde bulunduran şirkete başvurarak sevdiği yakınının android bir kopyasını satın almak isteyeceğini biliyordu. Bu istek gerçekleştiği zaman, şirket çok büyük bir para karşılığında kadavrayı sentetik ve pozitronik devrelerle donatarak, çağımızın sağladığı tıbbi ve psiko-fizik olanaklarla yaşama döndürüyor ve yarı insan yarı robot bu yaratığı müşterisine satıyordu. İşte binlerce insan gibi benim de başıma gelen buydu. Android Maysa, iki yıl önce yitirdiğim sevgili eşim Nevin'den başkası değildi.

Dehşet içindeydim!

Akşam eve dönünce mutfağa koşup yemekle ilgilenen Maysa'nın kollarına,

"Nevin, sevgilim!" diye haykırarak atladığım zaman Maysa önce oyuncağı elinden alınmış bir çocuk gibi mahzun mahzun yüzüme baktı. Sonra da bir hamlede atlayıp mikro-fırının kablosunu ortadan koparark yarı protez bedenini şehir cereyanı akımına terketti. Bir anda pozitronik sinir sistemi yanıp kül olmuştu. Gerilimin şiddetiyle ciğerleri patlamış, güzel ve biçimli dudaklarının arasından kırmızı insan kanı sızmaya başlamıştı. Kırmızı, gerçek insan kanı, pembe android kanı değil...

Şimdi içimde hem Nevin'in hem de Maysa'nın acısını birlikte taşıyorum. Çünkü, Maysa bir bakıma Nevin'in ta kendisi olmakla birlikte aynı zamanda ayrı ve bağımsız bir kişiliğe de sahipti. O bir bakıma yeni bir kişilik olan Maysa'nın da ta kendisiydi. Mass-media'nın, "Yüzyılın Skandalı ve En Büyük Adli Davası" dediği "Geysa Android Şirketi" sorumlularının en ağır cezalara çarptırılacağı duruşmalar ise bu acılarımı hiç de hafifletmeyecekti!

... Dr. Hermann DeWitte ve ekibi, "İbn-i Sinâ Enstitüsü

Araştırma Laboratuvarlarında" tıbben ölmüş olduğu kabul edilen bir kadavrayı yaşama döndürmeyi başardıkları zaman, bu buluş yasadışı yollardan yapılan baskılarla "Geyşa Android Şirketi" tarafından Birleşik Dünya Federasyonu'nun ulusal savunma bütçesine çok yakın bir tutarla satın alındı. DeWitte ve arkadaşları kuşkulu bir taksikopter kazasında yaşamlarını yitirdiler. Olay tıpkı yirminci yüzyılın ikinci yarısında bulunan pistonsuz ve silindirsiz içten yanmalı motor patentinin, zamanın büyük otomobil şirketleri tarafından satın alınarak, kullanılmamak üzere çelik kasalara kilitlenmesine benziyordu. DeWitte ve arkadaşlarının buluşu bütün güneş sisteminden gizlenmiş ve "Geyşa Android Şirketi"nin tekeline geçmişti. Olay mass-media'dan, hatta devletin gizli servisinden bile gizlenmişti. (Bazı kaynaklar, gizli servisin olaydan haberli olduğunu, ancak bilinmeyen nedenlerle buna göz yumulduğunu yazarlar.) DeWitte ve ekibinin buluşu ancak 25. yy.ın sonundaki büyük toplumsal devrimden sonra tüm insanlığın malı oldu. Bir kadavrayı yaşama döndürme işlemi, belirli bazı özel durumlarda, belirli kişilere; o da ailesinin izniyle olmak koşuluyla uygulanacak bir biçimde yasalara bağlandı. Bu kişiler, insanlığın alınyazısı ve selameti üstünde etkin ve olumlu birer rol oynayabilecek devlet adamlarıyla bazı bilim adamlarıydı...

(Dr. Fun CHANG: "Eski Dünyadan Anılar",
Mikro-CD Rom, Analog Yayınevi, Ganymede,
Yıl: 2527, USCDRom N. Omicron: 5-378-641-002)

Kull'ül Hikmâ'nın Düşü

Gece, çok eski zamanlardan kalma antik kentin üstüne kara bir katran gibi çökmüştü. Şafaktan günbatımına kadar granit kayalarını yontmaktan elleri kütükleşmiş kesme taş işçileri derin bir uyku içindeydiler. Ay, yüzünü ve gümüş parıltılarını çöl rüzgârlarından esirgemişti. Hurma ağaçları dalgın, çöl kumları tuzlu ve kerpiç duvarlar hüzün içindeydiler.

Kum kentli Kull'ül Hikmâ, o gece uykusunda çok anlamlı bir düş gördü. Gördüğü düş şöyleydi:

Yaşlı bilge, yanında yakın dostları da olduğu halde, azılı bir haramiyle boğuşmak zorunda kalıyordu. Arkadaşları bu boğuşmaya katılmıyor, sadece gözlemci olarak orada bulunuyorlardı. Yaşlı bilge bir ara azılının kavgada üstün gelmekte olduğunu görünce, Semerkant işi sedef kakmalı hançerini çekiyor ve sadece korkutmak amacıyla hasmının boğazına dayıyordu. Ancak şaşılacak bir şey oluyor ve El Hikmâ, hafifçe bastırdığı halde; hançer, tereyağına batırılan bıçak gibi haydudun boğazına gömülüyor ve adam boğazı kesilerek ölüyordu. Bir an için katil olduğunu düşünen bilge, dehşet içinde kalıyor ama bir yandan da bütün bu olup bitenlerde, yolunda gitmeyen bir şeylerin varlığının farkına vararak, arkadaşlarına şu soruyu soruyordu:

"Ben... Ben on yedi elyazması eserin sahibi Kum kentli Kull'ül Hikmâ... Katil oldum. Bu olacak şey değil. Söyleyin yalvarırım; bu kötü bir düş değil mi arkadaşlar?!"

"Hayır," diyordu arkadaşları. "Bu bir düş değil ya El Hikmâ, gerçeğin ta kendisi ve sen de gerçek yaşamın içindesin, düşte değil..."

Düş, bundan sonra da düşlere özgü o bütün aykırılıklar ve fantastik yanılsamalar içinde sürüp gidiyordu. Örneğin; El Hikmâ'nın ölmüş bulunan şair babası, düşte yaşamda görünüyor ve onunla konuşarak olay üstüne yorumlarını dile getiriyordu. Şu var ki, El Hikmâ için düşün bundan sonraki bölümleri önemli değildi. Yaşlı bilge dehşetle uyanarak,yağ kandilinin kör ışığında bir süre bu düşün ne anlama gelebileceğini düşündü. Sonra düşüne düşüne, yorgunluğa ve uyku gereksinmesine yenilerek yeniden, ama bu kez düşsüz bir uykuya daldı.

El Hikmâ, ertesi gün gördüğü düşü yorumlaması için deve sırtında ve kızgın çölde iki gün sürecek yorucu bir yolculuğu göze alarak, komşu kent Herat'ta yaşamakta olan arkadaşı Ebû Mûaddib'i ziyarete gitmeye karar verdi. Armağan olarak Ebû Mûaddib'e İbn-i Sinâ'nın *Risale-i Hayy-İbn-i Yakazan* adlı eserinin, kendisi tarafından istinsâh edilmiş bir nüshasını götürüyordu. İstinsâh, Çin'den getirilmiş, ağır ve iyi cins kâğıda yapılmıştı. Bal kehribar rengi mühreli sayfaların kenarları gerçek altın tozuyla çerçevelenmişti. Cilt gerçek ceylan derisinden yapılmış, elyazmasının şirâzesi de Buhara ipeğinden, bizzat El Hikmâ'nın maharetli parmaklarıyla örülmüştü. Yaşlı bilge, yolculuk için yanına pek az bir şey aldı. Deri heybesine attığı yarım okka peksimetle, yarım okka da kurutulmuş hurma ve bir kırba su, yolculuk boyunca bütün gereksinimlerini karşılayacaktı. Yakıcı çöl güneşinden iyi korunabilmek için ilmiyye sınıfına mahsus yeşil külâhlı beyaz sarığının üstüne yine beyaz ve geniş bir keef-i agâl attı. Deve tüyünden örme bürdesi ise, onu geceleri çö-

lün dondurucu soğuğundan koruyacaktı. Yolculuğa çıkmadan önce Libyalı kölesinin de yardımıyla Gânima adlı dişi devesini iki gün sürecek olan meşakkatli yolculuğa hazırladı. Geçmesi gereken çöl, nice sayyâda, haramiye, kurda kuşa ve çakala mezar olmuş, büyük ve tehlikeli bir arazi parçasıydı. Ama El Hikmâ'nın düş konusundaki merakı ve Ebû Muâddib'e karşı duyduğu sevgi ve saygı, bu meşakkatli ve tehlikeli yolculuğu göze almasını gerektiriyordu.

Yaşlı bilge ertesi günün sabahı, şafakla yola çıktı. Kölesi, Gânimâ'nın yularını tutarak, El Hikmâ'yı kentin çıkış kapısının dışına kadar götürdü. Orada, sonsuz gibi görünen çölün başlangıcında, ufuk henüz pembe kumtaşı rengine bürünürken, efendisine sarılıp ellerini öperek hayırlı yolculuklar diledi.

El Hikmâ, küçük bir kum saatinin âded-i devrinden daha kısa bir zaman içinde, kenti çevreleyen erozyon kurbanı tepecikleri aşmış, asıl çöle girmiş bulunuyordu. Çöl sabahının kızıla dönüşen; geceleri şefkatli ve fakat gündüzleri zalim güneşi, henüz bir adam boyu yükselmiş olmasına rağmen ortalığı fodla fırınına çevirmişti. Gânimâ, yumuşak tabanları üstünde Habeşî bir rakkâse edâsıyla rakseder gibi, ölü göl denen çölü adımlarken, El Hikmâ da yeni yazacağı Ay Kasidesi'nin aruz kalıpları üstünde düşünmeye başlamıştı. Günün en yakıcı olduğu öğle saatlerinde:

Müstef'ilün, müstef'ilün, müstef'ilün, müstef'ilün mü olsun, yoksa; mütefailün, faûlün, mütefailün, faûlün mü olsun diye düşünürken, bir yandan da Gânimâ'nın yürürken sallanışlarına ahenk tutarak, açık ve kapalı heceleri kalıba oturtmaya çalışıyordu. El Hikmâ, koca ve kızgın çöl gündüzünü, böyle zaman zaman kasidesi üstünde düşünerek, za-

man zaman da *La havlevela kuvveti billâhı yül aziym, Bismillahirrahmanür rahim*'i mırıldanıp ahenginin tadını çıkarıp ve de Alamut Kal'ası müneccimi Omr Ül Hayyamî'nin ünlü rubâilerini, bu duanın aruz kalıbıyla yazmış olmasına şaşmayarak tüketti.

Yaşlı bilge o geceyi hangi akla hizmetle çölün en vahşi ve en verimsiz bölgesine yapılmış olan eski kervansaray harabelerinde geçirdi. Zamana karşı koyamamış ve yarı yıkılmış sur kalıntıları, onu gecenin ayazından ve çölün belirsiz tehlikelerinden biraz olsun koruyabilecekti. Gânimâ'nın koşumlarını çözerek hayvanı serbest bıraktı. O da memnuniyet mırıltıları çıkararak, (Bunlara 'hırıltılar' demek daha doğru olacaktı) eski kale duvarının dibine, kuytu bir köşeye çöküverdi. El Hikmâ ise ateş yakmak için çevredeki çalıçırpıyı ve kurumuş dikenleri toplamaya başladı. Az sonra ışığı dört beş fersah öteden bile farkedilebilecek kocaman bir ateş yakmış bulunuyordu. Bürdesini sırtına alarak ateşin kıyısına oturup bir avuç kurutulmuş hurma yedi. Kırbayı başına dikerek birkaç yudum da su içti, kırbadaki su çöl güneşiyle ısınmıştı ve kan gibi ılıktı. Güneş batmış, hava iyice kararmış ve ortalık ansızın bir yıldız yağmuruna boğulmuştu. Ay olağanüstü iri ve olağanüstü kırmızı yüzünü ufuk çizgisinden göstermiş, ortalığı çakal ve sırtlan ulumaları kaplamıştı. Büyük çöl; gizemli, tehlikeli ve mucizelerle dolu gecesine başlıyordu. El Hikmâ, birkaç ay önce El Cezerî'nin şifreli kutusu konusunda okuduğu bir risaleyi anımsadı. Risale,Buhara Emiri'nin kütüphanesinden yapılmış bir istinsâh idi. Müstensih, işine özen göstermiş; risaleyi cilt görevi yapan Nil timsahı derisinden bir cüz'ün içine yerleştirmişti. El Cezerî tarafından yazılan *Kitâb Ül Hiyel*'in altıncı bölümünden kopya edilmişti. Bilgin bu bölümde değerli eşyayı korumaya yarayan bir kutunun şifre düzenini, kendi eliyle

çizdiği şemalarla anlatıyordu. Kutuyu açmak için 3x16 harf bulunan dört adet şifre silindirinin üzerindeki 16 harfi 12 kez doğru konuma getirmek gerekiyordu. Böylece şifreyi bilmeyen birinin, kutuyu açma olasılığı neredeyse sıfıra indirgenmiş oluyordu. El Hikmâ, El Cezerî'nin çizim ve açıklamalarına bakarak böyle bir kutuyu kendisi yapabilmeyi çok isterdi ama şiir ve tefekkürdeki yetenekleri ne yazık ki el becerilerinde gerektiği kadar gelişmiş değildi. El Hikmâ, o gece bunları düşüne düşüne, o eski kale duvarının dibinde yumuşak ve sıcak çöl kumlarının üstünde derin bir uykuya daldı. Yorgunluğu yüzünden zaman ötesine geçmesi çok çabuk olmuştu.

Sabah, eskilerin bâd-ı sab'a dedikleri seher rüzgârıyla çıkıp geldiğinde, Gânimâ çoktan uyanmış; 'hurf, hurf' diye sesler çıkararak uzun boynunu yıkık duvarların üstünden uzatarak hüzünlü gözlerini çölün sonsuzluğunda dolaştırmaktaydı. El Hikmâ, hiç vakit yitirmeden yola koyuldu. Önünde aşması gereken bir günlük yol daha vardı. Önce bakır bir tepsiye, daha sonra da Kâbe'deki Hacer Ül Esved'i koruyan som altın kaplamaya benzeyen güneş, tepesinde kaynayan bir hedik kazanından beterdi. Ama El Hikmâ, nasıl dün kaldığı yerden yolculuğa başlamışsa, yine aynı biçimde kasidesi üstünde düşünmeye de başlamıştı. Acaba çöl gecesinde sevgilinin yüzünü anımsatan Ay'a uzun bir kaside mi yazmalıydı, yoksa bir 'zincirleme rübâiler' dizisiyle mi onu övmeliydi? Yine Gânimâ'nın sallantılarıyla birlikte zihninde ve dudaklarında eski ustaların büyülü söz sanatları belirmişti. El Hikmâ, hecelerin ahengine dalıp gitmişken, ansızın doğuda, çok uzaklarda garip bir tabiat hadisesinin oluşmasına tanık oldu. Aşağı yukarı bir buçuk fersah ötede, çöl kumları fırtınalı bir anafora tutulmuş gibi gökyüzüne yükselmişti. Gânimâ da sallantılı yürüyüşünü

durdurmuş, dişi develere özgü derin bir duyarlıkla burnunu havaya kaldırıp başını doğuya çevirmişti. El Hikmâ, hayal meyal, kum girdabının içinde devekuşu yumurtasına benzer, gümüş renkli, cesim bir cismin gökyüzüne doğru havalandığını gördüğünü sandı. Sonra kum girdabı dağıldı ve çöl ebedî sessizliğine yeniden kavuştu. Gânimâ'nın ilgisi de sönüp gitti. 'Yallah yâ Gânimâ' buyruğuna gerek kalmadan, yumuşak tabanlarıyla kızgın kumları çiğnemeyi sürdürdü.

El Hikmâ, çölde her türlü hayali ve garip olayların mümkün olduğunu deneyleriyle de bildiği için, bu olay üstünde fazla durmadı. Hem gümüş renkli, beyzî bir cisim görüp görmediğinden de pek emin değildi. Yolculuğunun ikinci günü akşamı, Ay bedr halinde ufuktan yüzünü gösterirken, El Hikmâ, yaşı Kum kentinden de eski olan Ebû Mûaddib'in kenti Herat'ın Horasan harcıyla birbirine tutturulmuş, geniş taş bloklar ve tuğlalardan oluşan antik surlarına varmayı başarmıştı. Kentin kapısındaki zırhlı muhafızlar, kılık kıyafeti ve hâl-ü tavrından El Hikmâ'nın ilmiyye sınıfından olduğunu anladıkları için (çünkü başındaki keef-i âgâl yüzünden sarığı görünmüyordu) bir şey sormadılar. El Hikmâ da onları,

"Esselâmün aleykûm vâ rahmatullâhü vâ barakâtuhû" diyerek selamladıktan sonra Gânimâ'nın hörgücünde sallana sallana yoluna devam etti. Kent merkezinde bulunan Ebû Mûaddib'in kesme taşlardan yapılmış, büyük evine vardığı zaman susuzluktan ağzının içi kurumuş, çöl güneşinin yakıcı ışınlarından elleri ve yüzü kararmış, dudakları çatlamıştı. El Hikmâ, hurma ağaçlarının süslediği yüksek duvarlı ve gölgeli avluya kendini zor attı. Ebû Mûaddib, kölesinin kendisine ziyaretçisi olduğunu haber vermesi üzerine onu evin avlusunda karşıladı. Akşamın alacakaranlığında, bir

yıldan fazla bir zamandan beri görmediği dostunu omuzlarından tutup önce sağdan, sonra soldan göğsüne bastırarak onu selamladı, sonra da,

"Hayrola ya El Hikmâ," dedi. "Artık uğursuz çöl rüzgârları yılda bir kez mi eser oldu?"

"Hayırlar olsun ya Ebû Mûaddib," dedi, El Hikmâ. "Bir düşün kader ve akıbeti beni buralara sürükledi." Sonra da gaf yaptığının farkına vararak ekledi:

"Tabii ki senin sıcak dostluğunun hasreti de söz konusu..."

El Hikmâ, bütün gece boyunca deliksiz bir uyku çekti. Düşünde de üstüne saldıran haramiler yerine, kendisine billur bardaklar içinde şarab-ı kevserler sunan huri kızları gördü. Sabah uyandığında, Ebû Mûaddib'in, Emir Ül Müminin'in düşünü yorumlamak üzere saraya çağrıldığını öğrendi. El Hikmâ, o gün akşama kadar Ebû Mûaddib'in saraydan dönmesini bekledi. Ama emir, yapılmakta olan yeni tip bir mancınığın planlarını gözden geçirmesi için Ebû Mûaddib'i sarayda alıkoymuştu. Bu yeni mancınık, daha fazla miktarda Rum ateşini, daha uzak mesafelerdeki Hristiyanların başına yağdırabilecekti. Ebû Mûaddib, ancak akşam üzeri evine dönebildi. Cür'et edip, Kum kentli Kull ül Hikmâ'nın konuğu olduğunu ve onu ağırlamak üzere eve dönmesi gerektiğini söyleyerek, emirin akşam sarayda vereceği ziyafet çağrısını geri çevirmişti.

El Hikmâ, bu arada hızını alamamış, öğle yemeğinden sonra tatlı bir ikindi uykusuna yatmıştı. İki gün ve bir gece süren çöl yolculuğu yorgunluğunu, ancak bu ikindi şekerlemesinden sonra bütünüyle üzerinden atabilmişti. Afrikalı uşak gelip de akşam yemeğine beklendiğini söylediği zaman, El Hikmâ'nın içinde doğrusu yemek yemek için bü-

yük bir istek yoktu. Yine de kalkıp hazırlanarak Ebû Mûaddib'in geniş kubbeli salonuna geçti. Kümbet salonun ortasında, beyaz alabasterden yapılmış bir şadırvan ve hemen yanında, özel masasına taşları özenle dizilmiş bir satranç takımı yer alıyordu. Satranç takımının yanıbaşında da, Hristiyan yapımı olduğu üstündeki Grekçe harflerden anlaşılan kaidesi cilalı bir kum saati duruyordu. El Hikmâ, kum saatinin kaidesine kazınarak yazılmış Grekçe cümleyi hiç zorlanmadan okudu. Şöyle diyordu cümle:

"Her saat yaralar, sonuncusu öldürür."

Kaidenin bir köşesinde ise gerçek bir sanat yapıtı olan bu saati yapan ustanın adı ve yapım yılı yazılıydı.

Salonun duvarları, tavana kadar yükselen bölmelerin içindeki elyazmaları ve parşömen rulolarıyla doluydu. El Hikmâ, satranç figürlerinden birini eline aldı. Taşı artık görüş gücü iyice zayıflamış gözlerine yaklaştırınca, bunun gerçek fildişinden oyma olduğunu gördü. Satranç tahtası ise, siyah kareleri bağa, beyaz kareleri de Bahr-ı Ahmar sedefinden, kakma suretiyle yapılmıştı. El Hikmâ'nın satranç takımıyla ilgilendiğini gören Ebû Mûaddib,

"Biliyor musun ya El Hikmâ," dedi. "Rumelinin uzak bir köşesinde yaşayan ve dünyanın güneş çevresinde döndüğünü ileri süren Galileo nâm müneccim, satranca yeni bir kural eklemiş. Artık hisarlar, tek bir murabba'a değil, bütün satranç tahtası boyunca hareket edebiliyorlarmış. Bunu şimdiye kadar bizim düşünmemiş olmamız utanılacak bir olay," dedi.

"Hristiyan bilgeleri," dedi El Hikmâ. "Engizisyonun baskısı altında rahat çalışamıyorlar ama iyi düşünüyorlar."

Sonra da dalgın bir tavırla, fildişinden oyma figürü karesine yerleştirdi. Gözleri, sultan sofrası zenginliğini aratmayacak bir biçimde donatılmış, büyük, alçak yer masasındaki şarap sürahisine takıldı. Ebû Mûaddib, Ceneviz işi kesme kristalden yapılmış bu sürahiden yarım kadeh kadar doldurarak arkadaşına ikram etti. Sonra aynı işi yapmak için arkasını döndüğü zaman, El Hikmâ'nın gözü, kitaplıkta şimdiye kadar görmediği bir nesneye takıldı. Bu iri bir enfiye tabakası büyüklüğünde, siyah renkli ve El Hikmâ'nın bilmediği bir maddeden yapılmıştı. Bir köşesinde Latin harfleriyle yazılmış küçük, minik yazılar yer alıyordu. El Hikmâ, harfleri tanıyıp sözcükleri heceleyebilmesine rağmen, sözcükler kendisine bir anlam ifade etmiyorlardı. Harfler, çok iyi bilip tanıdığı Latin harfleriydi ama dil bilmediği, yabancı ve tuhaf bir dildi. Latince değildi. Minik kutuyu eline alarak:

"Bu alelacayip nesne de nedir, ya Ebû Mûaddib?" diye sordu.

Ebû Mûaddib, kutuyu incelikli bir davranışla El Hikmâ'nın elinden alarak,

"Sonra anlatacağım... Hem sana anlatacak çok şeyim var. Şimdi şu kırmızı Rumeli şarabıyla içimizi serinletelim. Kıbrıs'tan Hayfa yoluyla geldi bu şarap," dedi.

Yemekte kırmızı biber soslu, kızartılmış çöl tavşanı eti, içli köfte, tepik ve taze hurma vardı. El Hikmâ, pek az yedi. İçki içerken yemeyi pek sevmiyordu. Yakut renkli Rumeli şarabının kekremsi tadı ise hurma rakısından adamakıllı farklıydı. Ebû Mûaddib konuşuyor ve kendisine Herat kenti emirinin yaptığı yolsuzluklar konusundaki söylentileri naklediyordu. Ama El Hikmâ'nın aklı siyah enfiye kutusundaydı. Bu gizemli kutunun çok uzak ve bilmediği, tanımadığı

diyarlardan geldiğini sanıyordu. Ebû Mûaddib, El Hikmâ'nın kendisini yeteri kadar ilgiyle izlemediğini görünce, sormaktan kendini alıkoyamadı:

"Dalgın görünüyorsun ya El Hikmâ, aklını kurcalayan nedir?"

"İki şey var," dedi yaşlı bilge yavaş, fısıltıya benzer bir sesle. "İlki gördüğüm tuhaf düş, ikincisi de şu kara kutu..."

"Önce kim anlatacak, sen mi, ben mi?" dedi Ebû Mûaddib.

"Ben," dedi El Hikmâ ve birkaç gün önce gördüğü düşü, bütün ayrıntılarına varıncaya değin Ebû Mûaddib'e nakletti.

Ebû Mûaddib, yerinden kalktı, yumuşak adımlarla kitaplığa yaklaşarak, yüzyılların bilgi birikimini saklayan parşömen rulolarını okşadı, sonra sırtını kitaplığa dönerek, El Hikmâ'nın hüzün dolu gözlerine baktı. Temiz ve duru bir Arapçayla şunları söyledi:

"Uyanık olduklarını sananlara akıl danışmamak gerekir ya El Hikmâ. Çünkü onlar da tıpkı uykuda olup da düş görenler gibi, sürekli olarak uyanık olduklarının düşünü görürler."

El Hikmâ, bir süre sessiz kaldı. Sonra Ebû Mûaddib'in sözlerindeki derin hikmetin farkına vararak acı acı gülümsedi. Ebû Mûaddib, düşünü yalnız yorumlamakla kalmamış, ondan hem kendisi, hem de onun için bir ders, bir hisse çıkarmayı da bilmişti. El Hikmâ, çok duygulanmıştı. Ayağa kalkıp arkadaşının yanına gelerek elini öpüp ona saygısını belirtmek istedi ama Ebû Mûaddib, elini kaçırarak El Hikmâ'nın bu hareketi yapmasına engel oldu. Bunun üzerine El Hikmâ,

"Şimdi şu kara kutunun gizini bana anlatabilirsin," dedi.

Ebû Mûaddib, sıkıntılı bir tavırla,

"Bu kolay olmayacak," dedi, sonra da El Hikmâ'nın bir şey söylemesine fırsat vermeden konuşmasını sürdürdü:

"Bu âlemde, ne dersin, olmayacak şey var mıdır ya El Hikmâ?"

El Hikmâ, aruz tonlamalarına özen göstererek,

"Olmuş olanlar ve olacak olanlar, kitaplarda gösterilmiştir," dedi.

Ebû Mûaddib gülümsedi.

"Kitapların her zaman doğru söylemediklerini sen de bilirsin. Çok nadir bazı olaylar, kitapların bildiği ve bildirdiklerinin dışında gelişiyor ya El Hikmâ," dedi. "Bu kutu konuşuyor..."

"Anlamadım," dedi El Hikmâ. "Kutunun cin taifesi tarafından istila edildiğini mi söylemek istiyorsun?"

Ebû Mûaddib, kuru bir sesle,

"Cin taifesi yoktur," dedi. "Ama seni rahatlatacaksa, şimdilik öyle düşün... Hem bu kutu konuşmakla kalmıyor, benim konuşmalarımı da tekrar ediyor!"

El Hikmâ, gözleri hayretten Hint inciri gibi açılarak sordu:

"Ne demek bu?"

"Bu şu demektir ki, ya El Hikmâ, bu kutu --eliyle elyazmaları ve parşömen rulolarıyla dolu rafları gösterdi– geleceğin kitabıdır..."

"Göreyim," dedi El Hikmâ.

Ebû Mûaddib, kara kutunun bulunduğu köşedeki rafa

kadar giderek, nesneyi eline aldı. Sanki kırılmasından korkar gibi özenle elinde tutuyordu. El Hikmâ, kara kutunun tam bir kutu olmadığını, bir kenarında belli belirsiz bazı çıkıntıların bulunduğunu gördü. Ebû Mûaddib, bu çıkıntılardan birine dokunarak kutuyu satranç tahtasının ortasına koydu. Anında kara kutudan, El Hikmâ'ya pek de yabancı gelmeyen, telaffuzu düzgün, azıcık kalınca ve derinden gelen bir ses yükseldi. El Hikmâ, az önce Ebû Mûaddib'e düşünü anlatan kendi sesini tanımakta gecikmedi. El Hikmâ'nın anlattıkları bittikten sonra, kutudan Ebû Mûaddib'in düşü yorumlayan sesi yükseldi. Fonda ise uzaktan uzağa, "Asayiş berkemal!" diye bağıran kent muhafızlarının sesleriyle, oyun oynayan çocukların çığlıkları duyuluyordu. El Hikmâ, kutudan yükselen sesleri merak ve şaşkınlıkla ama bilgelere özgü sessiz bir sabırla dinledikten sonra,

"Fesübhanallah... Fesübhanallah," diyerek bir adım geriledi.

"Böyle bir şeyin..." dedi, heyecandan boğazı kurayarak, "uzak bir gelecekte mümkün olabileceğini ben de düşünmüştüm ama şimdi, gerçekten düş gördüğüm sanısına kapıldım ya Mûaddib."

"Düş değil, gerçek," dedi yaşlı bilge. "Bu kutuyu, gümüş renkli elbiseler giyinmiş ve çok kötü Arapça konuşan bir yabancıdan; karşılığında bu satranç takımının bir benzerini vererek aldım," dedi. "Bunun, her türlü sesi kaydeden bir tür kitap olduğunu ve nasıl kullanacağımı da o söyledi."

"Kimmiş bu gümüş elbiseli yabancı ve nereden gelmiş?" diye sordu hâlâ şaşkınlığını üstünden atamamış olan El Hikmâ.

"Bilmiyorum... Kendisini çöl rüzgârlarının gelecekten sürükleyip bu zamana attığını söyledi. Hıristiyan takvimi

kullanıyordu. Bana Hz. İsa'dan sonra 2196 yılından geldiğini, Arapçayı iyi bilmediği için zorlukla açıkladı."

"Tayy-ı mekân, bast-ı zaman... Böyle bir şey mümkün mü? Nerede karşılaştınız?"

"Çölde," dedi, Ebû Mûaddib; "Amenin vahasındaki kör kuyunun başında. Devekuşu yumurtasına benzer, devâsa gümüş renkli bir kümbetten çıktı ve benimle konuştu."

Ebû Mûaddib, bir süre dalgın dalgın kara kutuya baktı. Sonra da fısıldayan bir sesle,

"Biliyor musun ya El Hikmâ," dedi. "Yabancı, adımı ve Herat emirinin danışmanı olduğumu biliyordu."

O zaman El Hikmâ, Gânimâ'yla birlikte çölde gördükleri zâhiri anımsadı. Ama bu konuda Ebû Mûaddib'e bir şey söylemedi. Kara kutuyu eline alıp yakından incelemek için arkadaşından izin istedi.

"Peki, ama," dedi Ebû Mûaddib, "Çıkıntılarına dokunma!"

Kum kentli Kull'ül Hikmâ, kara kutuyu eline alarak görüş gücü zayıflamış gözlerine yaklaştırdı. Büyük harfleri tek tek okudu:

"S.O.N.Y"

Sonra da minik harfleri seslendirdi:

"M.I.C.R.O.C.A.S.S.E.T.T.E. - C.O.R.D.E.R"

Bastlantı

Dr. Tarık Kuranel, yorgunluktan kızarmış gözkapaklarını parmaklarıyla ovuşturarak, arkasına yaslandı. Üstünde oturduğu art-nouveau tarzındaki ceviz iskemle, hafifçe gıcırdayarak inledi. Son dört günü laboratuvarda uykusuz geçirmişti. Gece bekçisi olacak basketbol meraklısı yaşlı adam arada bir gelerek, Tarık'ın zaman differensiyali denklemleriyle dolu kafasını ütülüyor; neden hâlâ evine gidip yatmadığını soruyordu.

"Son ütücü n'olacak," diye içinden geçirdi genç adam.

Sonra dikkatini yeniden işine verdi. "Eğer," diye mırıldanıyordu. "Lee" telini "tingamacı"ya bağlayabilirsem bu iş oldu demektir.

Ama "lee" telini "tingamacı"ya bağlamak; altı yüz elli megabaytlık bir CD-Rom'u, yine altı yüz elli ile çarptıktan sonra ortaya çıkacak sayıya eşit bir data grubunu, organik bir DNA dizisine yüklemeye benziyordu. Yani, deveye hendek atlatmak gibi bir şeye...

Genç adam, yedi yıldan beri Yüksek Bilimler Akademisi'nin Zaman Fiziği Fakültesi'nde çalışıyordu. Teorisi çok basitti. Ona göre zaman, art arda dizili birtakım monadlardan oluşuyordu ve bu monadların oluşturduğu zincir, nötrino bombardımanıyla bir noktadan kırılabilirdi. Eğer bu gerçekleşirse, hocalarının tasarlayıp ümit ettikleri gibi zaman

yolculuğunun kapıları açılmaz ama, Paralel Evrenler Kuramı bu kez pratikte gündeme gelebilirdi. Çünkü zincir, sonsuz sayıda olası dünyalar arasındaki sınırı oluşturuyordu. Bilinci taşıyan bedenin nakline gelince, bu işin en basit tarafıydı. Bunun için teleportasyon kabinine girip gerekli ayarlamaları yaptıktan sonra, güvenlik mandalını açıp, enter'a basması yeterliydi. Tek büyük tehlike, komşu evrendeki kendi benzeri ya da kopyası, her neyse, onunla karşılaşması olasılığıydı. Çünkü paralel evrende kendi kendinizle karşılaşırsanız, sonuç maddeyle antimaddenin karşılaşması gibi olacaktı.

Yani; "Bum!" havaya... Ve ne siz, ne de ikiziniz (ya da çokuzunuz), kendi evrenlerinizde artık varolamazdınız. (Dr. Kuranel, ikiz yerine çokuz demekte son derece haklıydı.Çünkü teoriye göre sonsuz sayıda paralel evren, sonsuz sayıda yaşamakta olduğu kent, sonsuz sayıda da Dr. Tarık Kuranel mevcuttu.) Şu "lee" teli meselesi bir çözüme kavuşsun, bu bir sorun olmayacaktı. Paralel evrendeki kente varır varmaz, çokuzunun nerede oturduğunu araştıracaktı. Bunu kentin yerleşim bilgisayarından kolayca öğrenebilirdi. Eğer çokuzu kentin Avrupa yakasında oturuyorsa, o Asya yakasında olacak ve Avrupa yakasına asla geçmeyecekti. Ya da tersi... Böylece karşılaşma ve ikisinin birden havaya uçma olasılığı da kalmıyordu.

Ama şu teller meselesi...

Tarık Kuranel, bu sorunlar üzerinde düşünürken, uzun süren uykusuzluğuna yenilerek, zaman kadar derin ve uzay kadar da karanlık ve dipsiz bir kuyuya yuvarlandı. Düşünde artık yıllar önce zaman yolculuğuna çıkmış olan çok sevdiği hocasını gördü: Yaşlı adam elinde eski, deri ciltli bir kitap tutuyor ve şöyle diyordu:

"Artık telleri birbirine bağlamalısın..."

Dr. Kuranel, ertesi sabah vücudu ağrılar içinde üstünde uyuyup kaldığı sandalyeden kalkarken içinde tuhaf bir duygu vardı. Bu duygu, o güne kadar hissettiklerinin hiçbirine benzemiyordu. Kendisinin ve bu arada çevresindeki her şeyin, esasını anlamadığı bir biçimde değiştiğini sanıyordu. Kızarmış yorgun gözlerle laboratuvarı gözden geçirdi. Alev alev yanan sabah güneşi, laboratuvarın yüksek pencere camlarında yansıyor, odayı parlak bir ışık sağanağına boğuyordu. Tarık Kuranel, anlayamadığı bir endişe duygusu ve kararsız adımlarla tuvalete gitmek için kapıya yöneldi. Havada alışık olmadığı, tanımadığı, garip bir koku vardı. Yüzünü yıkayıp laboratuvara dönerken, birden koridorların mavi renge boyanmış olduğunu farketti.

"Zaman Fiziği Laboratuvarı"na giden koridorlar beyaz boyalı değiller miydi?

Dalgın dalgın laboratuvarın kapısına uzanırken birden kafasından aşağı kaynar sular döküldüğünü sandı. Kapıda, "Zaman Fiziği Laboratuvarı" yerine; "Kronoskopi Laboratuvarı" yazılıydı... Demek ki...

"Yaşasın, teli bağlamışım!"

Hemen yerini değiştirmeli, kentin Avrupa kıyısına geçmeliydi. Bu laboratuvarda çalışıyor olması gereken çokuzu her an gelebilir ve istenmeyen karşılaşma gerçekleşebilirdi. Genç adam hızla laboratuvardan fırlayarak metro istasyonuna doğru koşmaya başladı. Sabahın bu saatinde metro vızır vızır işliyor, erken saat işçilerini fabrikalarına taşıyordu. Kuranel, vagonlardan birine güçlükle kendini attıktan sonra, bu yeni dünyada yirmi dört saatten fazla kalmaması gerektiğini düşündü. Önce kendi kendisiyle baş başa kalarak rahatça düşünebileceği bir otel odası bulmalıydı. Sonra

kent kitaplığına gider, uninet'e (Universal Network) girerek bu yeni evren hakkında bilgiler toplayabilirdi. Bir kafeteryaya girerek hafif bir kahvaltı yaptı. Hesabı öderken kasiyer kız yarım kredilik bir metal parayı geri çevirdi:

"Tedavülden kalkalı neredeyse iki yıl oluyor. Siz Mars'ta mı yaşıyordunuz ya..."

Tarık, özür dileyerek parayı geri aldı ve iki yirmi beşlikle değiştirdi. Sonra da dışarı çıkmak için arkasını döndü ki... Dehşetten testekerlek olmuş gözlerle kendisine doğru ilerleyen Tarık Kuranel'e bakakaldı. Kendisinin bile zor işitebileceği boğuk bir sesle,

"Dur!... Lütfen dur, sakın bana yaklaşma!" derken bu yeni evrendeki çokuzu, ikinci Dr. Kuranel de şaşkınlıkla ona bakıyordu.

Evet, gerekli önlemleri almış, kentin Avrupa yakasına geçerek olası bir karşılaşmayı önlemişti ama ikizinin de Avrupa yakasına geçerek kendisiyle karşılaşma olasılığını düşünememişti. Bu kentte on yedi milyon insan yaşıyordu ve ikizine rastlaması da on yedi milyonda bir ihtimaldi.

Moleküler çözülmenin başlangıcında Dr. Kuranel'in son düşüncesi, probabilitenin ne kadar zalim olduğu yolundaydı.

Eromofobia

Bilincimin ta derinliklerinde büyük sis katmanları dolaşıyor. Yüzümü görüyorum. Yine kalın, yoğun sis katmanları arasından, yüz çizgilerim, maviden laciverde dönüşen bir perde ardında, lunaparklardaki aynalarda yansıyormuş gibi dalgalanıyor.

Başım ağrıyor.

Demek ki, bir başım var.

Ben kimim?

Bu bir baş ağrısı değil. Bu beyin damarlarımın yanması, zonklaması, kafatasımın içinde titremesi...

Serebral korteks... Bu benim işte...

İyi ama ben kimim?

Yüzüm, mavi sisin içinden çıkarak, bir kameranın zoom yapmasındaki perspektif dalgalanmalarıyla yüzüme yaklaşıyor.

Yüzüm, yüzüme yaklaşıyor...

Ah, anımsıyorum... Her şeyi anımsıyorum... Şu zonklama olmasa... Evet, anımsıyorum; uyanıyorum, gerçek yaşama dönüyorum.

Cem Arkan, kılcal damarlarına henüz sıcak kan yürümüş gözkapaklarını zorlukla araladı. Bir süre yatağının üstünü tatlı bir eğimle kaplayan, saydam, plastik koruma ka-

pağına anlamsız anlamsız baktı. Sonra, gemidekilerin buna, tabut kapağı adını taktıklarını anımsayarak, gülümsemeyi düşündü. Gülümseyemiyordu henüz. Önündeki birkaç dakika süresince, gülümsemek, konuşmak ve yemek yemek gibi eylemler için yüz kaslarını harekete geçirecek egzersizler dizisine başlaması gerekiyordu. Sonraki birkaç dakikada da hareket edebilmek için beden kaslarını uyaracak ritm dizisiyle boğuşmalıydı. Ama şu anda tek düşündüğü bir bardak buzlu suydu. Gözleri kışlama yatağının önündeki zaman göstergesine takıldı. Yıl, 2143'ü gösteriyordu. Aylardan da mayıs olduğuna göre, bu aşağı yukarı beş yıllık bir susuzluk demekti.

Arkan'ın içini ansızın bir ürperti kapladı. Uyanma zamanı değildi. Neden erken uyandırılmıştı? Uyuşuk boyun kaslarını zorlayarak başını çevirip de yanındaki kışlama yataklarına baktığı zaman, henüz uyanmış olmasına karşın kanının yeniden donduğunu sandı. Solundaki seyir subayıyla, iletişim teknisyeni görünüşe bakılırsa birkaç yıl önce ölmüşlerdi. Arkan, dehşet içinde başını sağına çevirince, bu kez lostromo ile çarkçıbaşının da kanı çekilmiş, elmacık kemikleri çıkmış, kupkuru, cansız yüzleriyle karşılaştı. Zaman göstergesinin solundaki Yaşam Destek Ünitesi göstergesine bakınca da, gemideki bütün kışlama salonlarında uyuyan personelin canlılık durumlarının sona erdiğini anladı. İçini, karın boşluğunu sancıtan, yüreğini ezen bir korku ve dehşet duygusu kapladı. Bu duruma göre koskoca şilepte yalnızdı!

Yalnız... Yapayalnız ve uçsuz bucaksız uzayın bilinmeyen bir köşesinde, iletişim olanaklarından yoksun ve yardımsız kalmıştı. Kadavraları kundaklayıp uzaya fırlatmanın bir anlamı yoktu. Kışlama yatakları onlar için eşi

bulunmaz yetkin birer elektronik tabut görevi yapacaktı. Robotlardan birini aktive ederek, kendisine kahvaltı hazırlamasını istedi. Göğsünün üstünde iri kırmızı harflerle A-23 yazılı robot beş yıldır akım geçmemiş devrelerinin sıcak elektronlar tarafından okşanmasından haz almış gibiydi. A-23, tatlı arı vızıltısına benzer sesler çıkararak uzaklaşırken, Arkan içinde bulunduğu bu garip durumu anlamlandırmaya çalışıyordu. Bir arıza ya da kaza söz konusu olmalıydı. Sefis Sekundus Sistemi'ne daha on ışık yıllık bir yolları vardı. A-23'ün antik bir bakır tepsi içinde getirdiği, diş kovuğunu bile doldurmaz görünen, hazır, minik gıda paketlerini açıp birkaç lokma atıştırdı. Beş yıllık bir kış uykusundan sonra çok yememeli; metabolizmaya, uyum için zaman tanımalıydı. Ama küçük bir bardak hacmindeki tüpün içinden buzlu suyu bir yudumda içti. Soğuk su, henüz ısınmaya başlamış bedeninde tatlı bir ürperti bıraktı. Sonra kalktı, kışlama yatağına dönüp yatağın yanıbaşındaki kişisel eşya dolabını açarak, gümüş renkli, 15 mm çapında, tam çember biçiminde bir diyadem çıkararak başına yerleştirdi. Anında beyninin içini, fısıltıya benzer, tatlı bir dişi ses doldurdu:

— Günaydın Analizci... İkinci altı aylık vardiya için uyandırıldın. Yalnız bu kez görevi tek başına yürütmek durumundasın...

Biliyorum, diye içinden geçirdi Arkan, gemide benden başka canlı yok...

— Yanılıyorsun, diye düşünce zincirini sürdürdü bilincinin ortasındaki ses; hidrofondaki bitkilerle hayvanları unutuyorsun. Sonra İkinci Kaptan'ın Madagaskar jako'su da hâlâ oksijen tüketmekte...

Arkan, kafasının içindeki düşünce akımını keserek sordu:

— Ne oldu Magic Mamma?

Ses, aynı fısıltıya benzer ve müşfik tonda devam etti:

— Bilinmeyen ve nitelikleri saptanamayan çok dayanıklı ve zeki bir virüs söz konusu... Gemiye ne zaman ve nasıl girdiği bilinmiyor. Uzun bir süreden beri davranışları ve etkileri tarafımdan izleniyor.

— Ben nasıl yaşamda kalabildim?

— Sen ve hidrofondaki canlılar bu virüsten etkilenmediniz. Virüs hayvanları ve bitkileri etkilemiyor. Sen de, anlaşıldığına göre bu virüse karşı doğal olarak bağışıklısın. Hâlâ yaşıyor olman, ancak böyle açıklanabilir.

Bu kadarı yeterdi. Cem Arkan, bacak kaslarının hâlâ uyuşuk olmasına aldırış etmeden geminin öbür bölümlerini dolaşmaya çıktı. İlk baktığı yer tayfaların kış uykusu yatakhanesiydi ve Cem Arkan bu yatakhanede gördüklerini ömrü boyunca bir daha unutamayacaktı. Yatakhanedekilerin hepsi de ölmüştü. Hepsi de elektronik tabutlarında kanı, suyu çekilmiş birer kadavraya dönüşmüş, yüzlerinde ölülerde görülmesi pek de alışık olunmayan garip bir gülümsemeyle yaşama veda etmişlerdi. Yatakhanenin arka taraflarından bir yerlerden, yaşam destek biriminin kışlama yataklarına gönderdiği oksijenin tıslaması duyuluyordu. Arkan, çıldıracağını sanarak, dehşet içinde başka bir yatakhaneye koştu. Burası, uzay korsanları da dahil, herhangi bir saldırıya karşı gemiyi korumaları için görevlendirilmiş askerlerin yatakhanesiydi. Onlar da aynı sonuçla karşılaşmışlardı. Arkan, yeni bir yatakhaneye bakmaktan vazgeçti. Orada da aynı manzarayı göreceğini adı gibi biliyordu. Bir felaket olmuştu ve gemideki herkes ölmüştü. Ama kendisi; Yıldız Analizcisi, Üçüncü Subay Cem Arkan ölmemiş, sağ kalmıştı.

Geminin beyaz, metalik alaşımlı koridorlarını adımlarken, her tarafın kalın bir toz tabakasıyla kaplı olduğunu gördü. Bu durum garibine gitmişti. Tayfaların, Magic Mamma adını kısaltarak, kısaca MM dedikleri telepatik yetenekli anabilgisayarın, hizmet robotlarını kullanarak geminin normal bakımını sürdürmesi gerekiyordu. Ama görünüşe göre MM temizlik ve çevre sorunlarıyla hiç ilgilenmemişti. İkinci katın kafeteryasının önünde durdu. İçinde tuhaf bir önsezi vardı. Hiç duraksamadan kafeteryadan içeri süzüldü. Kafeterya beklediği gibi bomboştu ama masalardan birinin üstünde standart gıda maddesinden artakalanları gördü. Artıkları eline alarak, dikkatle inceledi. Görünüşe göre birkaç hafta önce açılmış bir gıda paketinin artıklarıydı. Masada ayrıca hidrofondaki avokado ağacından koparılmış ve yenmiş taze bir meyvenin çekirdekleri de duruyordu. Bu anakronik bir olaydı. Yiyecek artıkları, bütün gemi kışlama uykusundayken vardiya görevinde bulunan kişi tarafından bırakılmış olamazdı. Çünkü salgın felaketi iki yıl önce meydana gelmişti ve bütün kadavralar en az iki yıllıktı. Oysa yemek artıkları, olsa olsa iki haftalık; bilemediniz, üç ya da dört haftalıktı.

Demek ki, gemide kendisinden başka bir yaşayan daha vardı!

Arkan, ölülerle dolu bu koskoca gemide kendisini hiç de güvenlik içinde hissetmiyordu. Hele her şeyi bilen, mikro-ukala Magic Mamma'ya hiç mi hiç güvenmiyordu. Şu pozitronik budalayı biraz sıkıştırırsa belki bir şeyler öğrenebilirdi. Diyademi başına takar takmaz, eğitimle oluşturulmuş, yapay bir şefkatin izlerini taşıyan ses, Arkan'ın kulaklarında fısıldamaya başladı:

— Bana bir sürü soru sormak için sabırsızlandığını bi-

liyorum. Ama önce yapmamız gereken bir iş var. Vardiya görevine başlamadan önce sağlık denetiminden geçmelisin. Bunun için de benim bulunduğum odaya gelerek, sağlık bilgisayarıyla konuşmalısın.

Cem Arkan, MM'nin bu isteğini geri çeviremezdi. Görevle ilgili gereklilikleri MM ile tartışmasına olanak yoktu. Eğer o öyle istiyorsa, öyle olacaktı. Ama bu durum, ona soru sormasına engel değildi.

— Gemide benden başka bir insan daha mı var?

— Bütün soruların karşılıklarına kavuşacak. Ama önce görevin yerine getirilmesini sağlamalıyız.

Arkan başındaki diyademi çıkarıp suratını asarak anabilgisayarın dairesine giden koridorun sonundaki yatay asansörlerden birine bindi... Anabilgisayar dairesi, geminin ta öbür bucağındaydı.

Az sonra gemidekilerin hiçbirinin günahı kadar sevmediği ve bazılarının MM adının yanısıra Diktatör Cadı adını da yakıştırdıkları, boyu küçük, kendi büyük bilgisayarın karşısındaydı. Arkan, yumuşak koltuğa gömülürken, eliyle başının üstündeki gümüş tacı düzeltti. Birazdan tıp bilgisayarının kısa sürecek işkencesi başlayacaktı.

— Kendini serbest bırak, dedi MM.

Arkan söyleneni yapmaya çalıştı. Birkaç saniye sonra, beyninin içindeki kadife yumuşaklığındaki sesin yerini, tatlı, babacan bir erkek sesi aldı. Arkan'a Tetis gezegeninde mantar çiftçiliği yapmakta olan amcasının sesini anımsatan bu ses kendisine şöyle diyordu:

— Hipertansiv dalgalanmaların yanısıra, adrenalin dengesizliği... Bu durumda vardiya görevini yapamazsın.

Arkan, bir an içinin durdurulmaz bir öfkeyle dolup

taştığını hissetti. İçinde MM'ye karşı yıllardan beri (kışlama uykusunda geçen yıllar dahil) geliştirdiği kini neredeyse boşaltmak üzereydi ama MM'nin incelikli bir uyarısıyla kendine geldi. Koca geminin tek sahibi, gerçek yöneticisi ve efendisi şöyle diyordu:

— Unutma Analizci: Bir dünya atasözü; sabrın, kökleri acı ama meyvesi tatlı bir ağaç olduğunu söyler...

Yaşamda hiçbir nesne beni MM kadar mutsuz etmemiştir. Her şeyi bilen ve her soruya karşılıklar verebilen bir otomatın zor durumlar karşısında insanı çileden çıkaran metal sükuneti, (buna; beden ısısı düşük bir sürüngenin insanı umutsuzluğa iten buzdağı kokulu soğukluğu demek daha doğru olacak), bazen insanın sinir sistemi üzerinde ölümcül bir psikosomatik etki uyandırabilir. Bir Yıldız Analizcisi olarak sık sık MM ile çalışmak zorunda kalıyordum. Ondan hoşlandığım söylenemezdi. Açıkçası; "Magic Mamma" ve ben birbirimizi hiç sevmemiştik. Yine de onunla dost geçinmemin, bundan sonraki yaşamımı sürdürmem konusunda bana yardımcı olacağını sezmiyor değildim.

Sefis Sekundus Sistemine gidiyoruz... Nesnel zaman: MS 2143, Mayıs 24, saat 17.56... Vardiya Subayı Algernon AD'nin canlılığı sona erdi. Neden; oksijen üretim sistemindeki yabancı entite... Bir virüsün varlığı üstüne kanıtlar...

MM'nin eklektik bir biçimde bana aktarmakta olduğu telepatik düşünce zincirini kırarak sordum:

— Bu doktor mukallidi ne demek istiyor? Ben turp gibiyim.

— Hayır, turp gibi değilsin. Hastasın ve görev yapamayacak bir durumdasın. Kısacası Sefis Sekundus'a varıncaya kadar tekrar kışlamaya yatacaksın. Sekundus'ta seni tedavi ederler.

— Eğer hastaysam; neden burada, gemide siz tedavi etmiyorsunuz?

— Buna zaman yok. Geminin hedefine sağlıklı bir biçimde varabilmesi için yönetim işleriyle ilgilenmeliyim. Şimdi doğru yatağına...

— Uyumak istemiyorum.

MM, çok az yaptığı bir biçimde bir süre sessiz kaldı. Sonra;

— Buna zorunlusun, dedi. Eğer şimdi kışlamaya girmezsen, Sekundus'a gidinceye kadar uyanık kalırsın. Bu da ömründen on yılın uçup gitmesi demektir. Yani on yıl yaşlanırsın.

Kısa bir süre düşündüm. Geminin hemen bütün üniteleri MM'nin denetimi altındaydı. Onun onayı ve yardımı olmaksızın, dilediğim zaman kışlama ünitesine giremezdim. Mumyalanmış ölülerle dolu bir gemide sonsuza kadar yapayalnız yaşayamazdım. MM'nin önerisini kabul etmekten başka çıkar yol yoktu. Hem böylece bu dehşet gemisini de unutmuş olurdum.

Tabut kapağı üstüme kapanıp da kendimi karbon dioksit karının şokuna hazırlarken, son düşüncem bu gemide asla yalnız olmadığım yolundaydı.

Yine sonsuz ve girdaba benzer mavi, lacivert bulutların arasında yüzüyorum... Bu kez yüzüm yitik... Uzayın acımasız boşluğu ve dondurucu soğuğu içinde yitik yüzümü arıyorum. Yitik olan yüzüm mü, bilincim mi, bu nokta yeteri kadar açık değil... Belki de yitik olan yüzüm değil de aklım. Onu arıyorum. Ama durun... Orada, çok uzaklarda, belki de seksen ışık yılı ötede bir yıldız parıltısı var... Ona

bir erişebilsem... Ama korkunç baş ağrıları içinde o bana yaklaşıyor... Yaklaşıyor... Uzak ışık yıllarını düşünce hızıyla aşıyorum. İşte yıldız karşımda, güneş oldu... Koskocaman, devasa, aydınlık bir beyaz cüce...

Cem Arkan, artık alışık olduğu korkunç baş ağrıları içinde uyandı. Beyaz Cüce sandığı şey, kışlama yatağının üstündeki minik, halojenik lambaydı. Işık da hiç beyaz falan değil, ruhları karartacak bir sarılık içindeydi. Arkan, zorlukla elini çenesine götürerek sakallarını kaşıdı. Sonra, o kışlamadayken uzayarak cadı tırnaklarına dönmüş tırnaklarına baktı. Sonra da telaşla başını kaldırarak zaman göstergesine...

Zaman Göstergesi 2178 yılını gösteriyordu. Aylardansa yine mayıs...

"Vay canına," dedi kendi kendine, "Tam otuz beş yıl uyumuşum." Yatağında doğrularak ellerini iki yana açtı ve gerindi. Sonra halsizliğine rağmen, birden telaşla ayağa fırladı.

"Sefis sekundus... Sekundus'u geçmiş olmalıyız... Aman Tanrım..."

Koşamasa da ayaklarını sürüye sürüye kapıya yürüdü. Kışlama yataklarında yatan kırk yıllık kadavralara, yani arkadaşlarına kaçamak nazarlarla bakıyordu. Hepsi de kurumuş, fosilleşmiş, mumyalar müzesindeki yontular gibi zamana meydan okurcasına yataklarında yatıyorlardı. Tıpkı yolculuğa çıktıkları kırk beş yıl önceki gibi... Koridorda diyademini çekmecesinde unuttuğunu farketti. Ama artık bunun bir önemi yoktu. MM'nin bulunduğu dairede bir sürü diadem olmalıydı. Onlardan birini kullanabilirdi. Bu uğursuz gemide sonsuza kadar yalnızlık azabı içinde yaşayamazdı. Artık harekete geçmenin zamanı gelmişti. Uzun ko-

ridoru aşarak otuz beş yıl önce masasında yiyecek artıklarını gördüğü kafeteryaya geldi. Artıkların yanında daha başka ve daha taze artıklar vardı. Demek ki gemideki birisi zaman zaman kendisi gibi kışlamadan çıkarılıyor; sonra tekrar kışlamaya alınıyordu. Kimdi bu ve nerede kışlıyordu? Cem Arkan, bu kez bu sorunun karşılığını kesin olarak almak ve kahrolası yalnızlığından kurtulmak istiyordu.

MM'nin içinde saltanat sürdüğü büyük salona girdiğinde, salonun bütün ışıklarının yakılmış olduğunu gördü. Bu, beklendiği anlamına geliyordu. Arkan, MM'nin karşısındaki yumuşak koltuğa otururken, konsolun üstündeki diyademlerden birini başına geçirdi. Beyninin içinde canlanmasını beklediği o yumuşak, yapay dişi sesin yerine, Beethoven'in Beşinci Senfonisi'nin son bölümüyle karşılaştı.

— Keser misin şu müziği lütfen, seninle konuşmak istiyorum.

— Merhaba Analizci, dedi MM, düşünce sentaksını tanıdım.

— Tanıştığımıza memnun oldum pozitronik cadı, dedi Arkan. Ama tanışma faslını bir yana bırakalım da, otuz beş yıldır karşılığını beklediğim sorulara gelelim. Eğer şimdi sorularıma karşılık vermezsen, Hz. İbrahim'in Kâbe'de putları parçalaması gibi elime bir balta geçirerek seni parçalayacağım.

— Analizci; bu senin yaptığına uzayda isyan derler ve cezası da Yüksek Mahkeme'de yargılandıktan sonra uzaya atılarak idam edilmektir.

Evet de, gemide ne yüksek mahkeme kuracak canlı bir kimse kalmıştı, ne de bu mahkemeyi gerçekleştirecek bir kaptan... MM kuru sıkı atıyordu.

— Söyle bakalım, dedi, Arkan, gemide benden başka kim var?

— Kaçak bir yolcu... Ölümlere neden olan virüsün gemiye bu kaçak yolcu tarafından sokulduğunu saptamış bulunuyorum. Virüs kaçaktan Oksijen Üretim Birimi'ne geçmiş, oradan da bütün Yaşam Destek Birimlerine dağılmış. Kışlamadakiler, bu bulaşıklı havayı soludukları için öldüler. Ama kaçak da senin gibi bu virüse karşı bağışıklı. Bu yüzden o bir hasta değil, sadece bir portör, bir taşıyıcı...

Can alıcı soruyu sordum:

— Nerede kışladığını biliyor musun?

Can alıcı karşılık anında geldi. Anlaşılan baltayla parçalama öyküsü MM'yi yola getirmişti.

— Evet, onun kışlama yerini yolculuğun ta başından beri biliyordum. Benim dışımda bir de gemi kaptanı biliyordu. Çünkü bu bilgi gizliydi ve devletlerarası bir statüsü vardı. Benim görevim, yolcuyu sapasağlam Sekundus'un beşinci uydusu Tiranis'e ulaştırmaktı.

MM'nin "di"li geçmiş zamanda konuşması dikkatimi çekti.

— Niçin geçmiş zaman kullanıyorsun?

— Çünkü sizler kışlamadayken, yani sen ve kaçak yolcu, gemiye büyük bir göktaşı çarptı.Çarpışmayı önleyemedim... çünkü... çünkü... itiraf edeyim; bu göktaşı çok büyüktü... Yani insan bir yardımcım olsaydı... Çarpışmayı önleyebilirdim. Ama vardiyada kimse yoktu ve ben sezgi yeteneği olan hiçbir bilinçle bağıntılı değildim.

MM'nin insan faktörünü böylesine doğru bir biçimde algılıyor olması içimi gizli bir sevinçle doldurdu.

— Kaçak yolcunun yerini tanımla.

— Sekizinci kat ambarında. Ama oraya gidemezsin.

— Neden gidemiyormuşum?

— Yani gidersin de, kapı elektronik kilitli ve şifreli... Ve gerçek şu ki, şifre bende değil...

Hırsla bağırdım:

— Yalan söylüyorsun!

— Unuttun mu, ben bir otomatım. Makineler yalan söylemezler.

Diyademi başımdan çıkarmamaya, MM ile bağlantıyı koparmamaya karar verdim. Böylece o da benim gözlerimle olup biten her şeyi optik olarak görüp belleğine yerleştirebilecekti. Önce Yıldız Analiz Laboratuvarı'na, yani ofisime giderek uzay elbisemi giydim. MM'nin ya da bilinmeyen bir düşmanın bana zarar vermesinden çekiniyordum. Bu virüs hikâyesi hiç de iç açıcı değildi. Üstelik de salgının kaynağı, hâlâ canlıydı ve gemide bulunuyordu. Koridora çıkıp bir ani durum dolabı aramaya başladım. Rastladığım ilk dolabın güvenlik camını kırarken, MM'nin soğuk düşünceleri beyin nöronlarımı titretti.

— Ne yapmayı düşünüyorsun?

Ona, kendisininki gibi soğuk bir tonla karşılık verdim.

— Soru sormayı kes ve beni izle. Bu diyademi başımda süs olsun diye taşımıyorum. Düşüncelerimi okuyabildiğine göre, çeneni tutabilirsin.

Dolabın camını kırmamla birlikte, geminin bütün koridor ve dairelerini inleten siren sesleri ortalığa yayıldı. Neyse ki MM, gemide herkes öldüğüne göre, artık bu siren seslerini duyacak kimsenin bulunmadığını düşünerek; beni de kendisini de bu acıdan kurtardı. Dolabın içinden kırmızı boyalı itfaiye baltasını çıkarırken MM her zamanki gevezeliğini sürdürüyordu:

— Kapıyı kırmayı düşünmüyorsun, değil mi?

— Senin de düşüncelerimi okuduğun gibi; kapıyı kırmayı **düşünüyorum.**

— Yapamazsın, dedi. Bu gemiye zarar vermen suçtur. Şirket bunu sana pahalıya ödetir.

— Sikindirik bir depo kapısını mı? Bu geminin üçüncü subayıyım, dedim. Kapıyı da kırarım, istersem senin yağlı kablolarla ve çürük yongalarla dolu o düzülesi beynini de... İşime karışma...

Öyle yüksek sesle bağırmıştım ki, kendi sesimden kendim de ürktüm. MM ise bu kez pek soru sorulmadan konuşacağa benzemiyordu.

Şirket pahalıya ödetirmiş, hah, basit bir depo kapısını mı? Yoksa pahalıya ödemem gereken çok daha önemli başka bir şey mi vardı? Elimde itfaiyeci baltası, kararlı adımlarla ambara doğru yürürken, bir yandan da MM'nin yolculuğun başlangıcından beri bu kaçak yolcu olayından haberi olduğunu düşünüyordum. Ama Argos gibi yıldızlararası öneme sahip, dev bir uzay şilebi anabilgisayarının, yasadışı bir biçimde görevlendirilmesinin olanaksızlığını da düşünebiliyordum. Böyle bir şeyi Güneş Sistemi Federasyonu Başkanı bile isteyemezdi.

Ambar kapısı, daha ilk darbe vuruşumda yamuldu. İkinci darbede ise elektronik kilit sistemi yerinden fırlayarak MM'nin başı üzerinden, yani benim diyademli ve uzay başlıklı başım üzerinden uçup gitti. Bu ara da MM, İspanyolca; *Que barbaridad!* diye mırıldanıyordu. Ambar kapısını ayağımla itekleyerek içeri girdim. Küf kokulu daire, uzay gibi derin bir karanlık içindeydi. Ben daha *ışıklar* sözcüğünü düşünmeden tavandaki floresanlar aydınlanmaya başladı.

Ortalıkta kışlama yatağı filan görünmüyordu. Çapraz kirişlerle desteklenmiş standart alüminyum sandıklarla, öteye beriye düzensizce atılmış birkaç bozuk ve hurda parçanın dışında bir şey görünmüyordu. İlerleyerek en iri yedekparça sandığının arkasındaki boşluğa baktım.

Kışlama oradaydı.

Oradaydı ve içinde sarı saçlı, kehribar yanaklı bir genç kız uyuyordu. Sarı saçları Viking kızları gibi örülerek beyaz kurdelelerle bağlanmış ve küçük göğüslerinin üstüne sarkıtılmıştı. Kız çok gençti ve olsa olsa on beş, on altı yaşlarında gösteriyordu. Üstünde gemi içi giysisi yerine, geçen yüzyıldan kalma antik bir giysi vardı. Yakaları beyaz dantellerle süslü bu giysi, genç kızın dizlerinin bir karış üstünde aynı desenli dantelalarla son buluyordu. Kızın gözleri, kışlama uykusunda olduğu için kapalıydı ama Arkan, bu gözlerin lapis mavisi renginde olduklarına –eğer çok şakacı bir adam olan gemi seyir subayı sağ olsaydı– bire on bahse girebilirdi. Genç kız sanki dikkatli, titiz ve yüreği şefkat dolu bir anne ya da bir mürebbiye tarafından kışlamaya itinayla yerleştirilmiş gibiydi.

Cem Arkan yutkundu. Adına yalnızlık denen canavarın sırtını yere sermişti. Ağır adımlarla kışlamaya yaklaştı. Titreyen eldivenli ellerini tabut kapağına uzatarak, genç kızın yüzüne denk düşen bölgeyi okşadı. Magic Mamma, beyninin içinde engizisyon sözcüsü gibi uğuldayıp duruyordu:

— Ona dokunamazsın Analizci! O bir prenses...

Yıldız Analizcisinin Magic Mamma'ya karşılığı kısa ve sertti:

— Siktir ulan!

Blip-Culture

"Şah!"

İhtiyar Ressam, her zamanki gibi sol eli bembeyaz sakallarını sıvazlayacakmış gibi yüzüne yönelik, siyah diyagonaldeki filini sakin bir tavırla geri çekti. Siyah fil, üç kare boyu yolculuk yaptıktan sonra benim korumasız, önü açık şahımın diyagonaliyle buluştu. Sanki ilk kez böylesine dramatik bir parametreyle karşılaşıyormuşum gibi içimi tanımı güç bir hüzün dalgası kapladı. Bir figür koordinatlarını değiştirdi ve yalnız bu düzlem dünyada değil, bütün evrende, bütün koşullar altüst oldu. Eğer hamile bir kadın olsaydım, bu mikro-eylem ile bu tek sözcük, doğacak çocuğumun geleceğini bile etkileyebilirdi. (Psiko-tarih Dersleri, I. Asimov, Cilt 4, sayfa 653, İkinci basım İstanbul 2005).

Ne yapılması gerektiği öylesine belleğime yerleşmiş ki, bilincim oyunla değil, çok daha başka şeylerle ilgili.

"Benim annem ve babam psikologlar, beni psikolojinin ilkelerine göre eğitip yetiştirdiler."

"Psikolojinin ilkelerine göre eğitilmiş ve yetiştirilmiş" bu ince sesli yaratığın bilinç fotoğrafını çekebilmek için başımı hafifçe çevirip göz ucuyla bakıyorum: Objektiflerim ancak birkaç saniyeyle ölçülebilecek bir zaman dilimi içinde, saçları metalci kızlar gibi kısa kesilmiş, esmer, iri siyah gözlü ve kopça burunlu bir genç kız görüntüsü saptıyor. Bi-

lincim görüntüyü biyo-elektriksel kodlarla simgeleyip usumun bellek katına gönderiyor. Orada depolanan görüntü bilgisi, yine bilincim tarafından yıllar boyu biriktirdiğim öbür türdeş görüntülerle karşılaştırılıyor ve bu kıyaslamalardan çıkan sonuçlar, görüntü dışı bilgilerle birleşerek, sınıflandırılmış örnekler olarak bilinç aynama sunuluyor:

"Banu'ya benziyor."

"Hayır, Banu beyaz tenlidir."

"Zekâ tipi Pınar'ınki gibi."

"Negatif; Pınar sergileyici değildir."

"Bu bir 'rocker'."

"Negatif, feodal kültür kokusu alıyorum."

"Öyleyse bu bir Türk popçusu."

"Olumlu. Mekân da bunu gösteriyor zaten."

Bu ve buna benzer otomatik sınıflandırmaların hiçbirine yüz vermiyorum. Sonuç: "Bir kanıya varabilmek için veriler yeterli değil. İşlem, sonradan incelenmek üzere Sınıflandırılmamış Bilgi Arşivi'ne gönderilsin."

"Şah, dedim ihtiyar!"

"Anladık, anladık ihtiyar bilgisayar."

"Ee, öyleyse niye oynamıyorsun?"

"Düşünüyorum."

Yalan. Yani yarısı yalan. Düşündüğüm doğru ama oyunu değil, psikolojik yaratığı düşünüyorum. Acaba telepatik yeteneği de var mı?

Aa, bu iki naftalin kokulu herif de kim böyle? Beyaz sakallısı tıpkı bizim matematikçi "Kurbağa"ya benziyor. Ama yok, olmaz, Kurbağa'nın beyaz sakalları

yok ki... Ya öbürü? Sırtını büyük bir umursamazlıkla salona dönmüş, bir kuş gibi taburesine tünemiş, başında siyah bere, ellerinde siyah yün eldivenler... Hiç eldivenle satranç oynayan adam da görmemiştim, burası o kadar soğuk mu ki? Vay, dinozorlar, sizin burada ne işiniz var be? Ah şu Nazlı da ayılamadı gitti. Söyledim ona: Nazlı, dedim, birayı fazla kaçırıyorsun, fena olacaksın, dedim. Dedim de dinletemedim. Sedirdeki mindere sızmış, uyuyor hınzır kız. Annesi bir daha benimle çıkmasına izin vermeyecek, geç kalacağız. Midesi bulanıyormuş, aman burada kusup musmasa bari, rezil olacağız. Çare yok, o uyanana, ayılana kadar vakit geçirmeliyim. Ama satranç oynayan şu siyah bereli herif... Amma tuhaf adam, duruşu, konuşması, jestleri... Bu ikisi de sanatçı olmalı; ressam, şair, müzikçi filan... Yoksa bizim toplumda kim böyle garip kıyafetler giyebilir? Herhalde bunların beyinleri de sulanmıştır. Babamın deyişiyle "amnestik" tipler. Kimbilir çağın ne kadar gerisinde kalmışlardır zavallılar. Şununla bir konuşsam... Babam, girişken olmanın, söze ilk başlayan olmanın, kişiliği ansızın aktif hale getirip karşıdaki kişilik üstünde küçük bir üstünlük yaratabileceğini söylerdi. Onların, genç erkekler gibi kolay etkilenmeyeceklerini biliyorum ama ne de olsa erkek türünün salamuraları bunlar, benim gibi genç ve güzel bir kızla ilgileneceklerine eminim. Belki de ünlü kişilerdir, ne bileyim?!

Telepatik yeteneği de varmış. Genç kız iki dakika sonra kafasını ütülemekte olduğu gencin masasından kalkarak yanıma sokuluyor. Onun yaklaştığını görmüyorum ama seziyorum. İşte, tam şimdi arkamda, sağda duruyor ve satranç tahtasına bakıyor. Oyunla ilgilenmeyecek. Onun iri, siyah

gözleriyle beklenmedik bir zamanda sürpriz bir buluşma yapabilmek için arasızın başımı çeviriyorum. Bir anda, birbirimizin gözlerinin derinliklerine dalıyoruz. Karşımdaki bakışlar, hırslı ve tutkulu, doymak bilmez türden. Benim derin karanlıklarımda yitip gidebileceği endişesini onda uyandırmamak için, ilkin ben bakışlarımı kaçırarak, başımı satranç tahtasına çeviriyorum. Sözde onu unuttum ve oyunuma döndüm. Bu da yalanın ve satranç dışındaki gerçek oyunun bir parçası. Ama bu kız bir yabancı ve her yabancı da tersi kanıtlanmadıkça bir düşmandır ve düşmana da yalan söylenir. "Sic semper tyrannis". Tıpkı oyun oynamakta olduğum ihtiyar ressama da yaptığım gibi... Satranç tahtasına bakıyorum ama figürleri görmüyorum, oyunun gidişatı konusunda ise şu anda hiçbir fikrim yok. Gördüğüm sadece iri, dipsiz uzay gibi derin ve kapkara bir çift iri göz. Ne yazık ki, bu karanlık derinliklerin dibinde şefkatin zerresinden eser yok. Onun yerine keskin bir zekânın şımarttığı bencillikle gelişmiş bir "hubb-û nefs", tepelenmesi olanaksız güçte bir ego ve üstüne fazla varılırsa, zehirli iğnesini kendi gövdesine yöneltebilecek yetenekte bir akrep karakteri... Kız, hafifçe yana kayarak, ressamla benim görüş açımız içine yerleşiyor. Sonra biçimli yüzünü; benim yaşlı, yorgun ve sakallı yüzüme yaklaştırarak soruyor:

"Kimsiniz siz?"

Karşılık vermeden önce ressamın alkolden tarumar olmuş yüz çizgilerine bakıyorum. Kızın, kendinden önce benimle ilgilenmesine ne tepki göstereceğini merak ediyorum. Aslında biz onunla çok iyi bir ikiliyiz ve buna benzer durumları ikimiz de eğlenerek defalarca yaşadık. Ressam, sağ elinin serçe parmağını, tek merceği olmayan gözlük çerçevesinden içeri sokarak, gözkapağını kaşıyor. Bu eylemin üç amacı olabilir:

a. İlki: Bu, kızın ilgisizliğine karşı bir tür tiktir.

b. Bu tik, aynı zamanda kızın ilgisini üstüne çekebilecek bir motif olarak kullanılacaktır.

c. İstenirse bu eylem bir tür şaka ya da espri olarak kabul görebilecektir.

Oysa "psikolojik yaratık", ressamın varlığının farkında değil görünüyor ve sabırla benim karşılık vermemi bekliyor. Yüzümü yüzüne çeviriyor ve,

"Satranç oynamakta olan ihtiyarın tekiyim," diyorum.

Kız, "ihtiyar" sözcüğüne takılarak (zokayı yuttu), bu açıklamamı yadsır yolda bazı şeyler mırıldanırken, bu kez ressam dayanamayıp söze karışıyor.

"Kızım," diyor, sesine yapmacık ve yaşlılara özgü, babacan bir ton vermeye çalışarak, "Öğrenci misin sen?"

Kız ressamın sorusunu duymuyor, ilgisi bilincimin üstüne odaklanmış, soruyor:

"Nerelisiniz?"

Karşılık olarak, her ikisinin de kafalarını azıcık karıştırmak amacıyla, belleğimdeki oyunun o andaki durumuyla ilgili hazır bilgiyi çıkarıp sunuyorum. Sağ elim, atıma zarif bir "L" harfi çizdirerek, şahımın önünü kapatıyor. Ressam da kız da bir an bu eylemle ilgileniyorlar ama hemen ressamın ilgisi kıza, kızınkisi ise benim bilincime yöneliyor. "Nerelisiniz?" sorusundaki keskin feodal kokudan hiç hoşlanmadığım için, psikolojik yaratıkla azıcık dalga geçerek, keyiflenmek istiyorum.

"Hamfendi," diyorum. (Bu "hamfendi" sıfatının yarattığı kentsoylu imajın, onun "nerelisiniz"inin bende yarattığı türden bir tedirginlik yaratacağına inanıyorum) "... bu sonsuz evrende adına "Samanyolu Galaksisi" denen ve en dar

kuşağı yüz kırk üç ışık yılı olan bir galaksi vardır, biliyor musunuz?"

Biçimli dudaklarını alaylı bir biçimde büzerek konuşuyor:

"Evet, biliyorum. N'olmuş?"

"Bu galakside dokuz gezegenden oluşan ve Siriüs sabit yıldızına altmış bir ışık yılı uzaklıkta ve adına Sol Sistemi denen bir güneş sistemi vardır."

Kız sabırsızlıkla ağırlığını sol ayağından sağ ayağına aktarırken bana biraz daha sokuluyor.

"Ey, peki?"

Gevezeliğimin tadını çıkara çıkara sanki yayın stüdyosunda mikrofonun ve yüz binlerin karşısındaymışım gibi ses tonumu kesin bir denetim altında tutarak konuşmamı sürdürüyorum:

"İşte bu sistemin, güneşe yakınlık bakımından üçüncü gezegeni olan ve 'Mavi Gezegen' diye adlandırılan dünyasındanım."

Kızın yüzüne beyaz ve sağlıklı dişlerini sergileyen geniş bir gülümseme yayılıyor ve bana daha da sokularak, dolgun ve yumuşak göğüslerini hafifçe omuzuma yaslıyor:

"Hadi canım, bırak bu palavraları, nerelisin sen, bana onu söyle."

Tam da beklediğim pişkinlik ve rahatlık. Bu yaşta, bu dramatik düzeye nasıl gelebilmiş, anlamak zor değil. Psikolog ana baba, çocukları doğduğu zaman şöyle düşünmüş olmalılar: Biz psikolojinin yasalarını, onlarla satranç taşlarıyla oynar gibi oynayacak ölçüde biliyoruz. Tek kız çocuğumuzu bir yetiştirelim de cemîcümle âlem ne evlatlar yetiştiriliyormuş bakalım görsünler. Sonra da tek çocuklu, evlatlarına düşkün birçok entelektüel ana babanın yaptıkları

hataya düşerek başlamışlar "tabula rasa" ile ping pong topu ya da satranç figürleri gibi oynamaya. Sonuçta da işte bir "androida" misali bu hilkat garibesi elde edilmiş. Kalın bağırsaklarında aşırı derecede merkeptan gazı birikmiş gibi yerinde duramayan, oradan oraya koşuşturan, ne aradığını bilmeyen, ağzı ucuz sarı bira kokan ve yapıştığı adamın kafasını buharlı ütü gibi pres altına alan bir tip. Ya da insaflı olalım: tip değil, "karakter". Onu yanımdan uzaklaştırmanın bir yolunu biliyorum.

"Bana baksana," diyorum. "Paran var mı senin?"

"Yok, n'olacaktı?"

"Hiiç, bana bir duble susuz rakı ısmarlardın, ben de sana yeni yayınlanan kitabımı armağan ederdim. Böylece sen de beni tanımış olurdun..."

Beklediğim sonucu anında alıyorum. Kızın bütün düşleri ansızın kumdan yapılmış bir şato gibi yıkılıp gidiyor. Keskin zekânın ışıldattığı gözleri, düşkırıklığının acı çizgileriyle gölgeleniyor ve bir şey söylemeden yanımdan çekip gidiyor. Ama onun salondaki birkaç gençle, bana duyurabileceği bir ses tonuyla konuşup onların erotik umutlarını ateşledikten sonra kiremit kuşları gibi sekerek birkaç masa dolaşıp yarım kalmış bir orgazmın huzursuzluğu içinde yine dönüp bana bulaşacağını adım gibi biliyorum. Aklım, belleğimde yer alan buna benzer yüzlerce olayın anıları arasında dolaşırken, gözlerim ressamın tam arkasına rastlayan duvardaki panoya asılı, bilgisayar dizgili bir şiire takılıyor. Bu küçük entel meyhanelerinde bu türden şiirlere rastlamak her zaman olasıdır. Edgar Allan Poe imzalı şiir şöyle diyor:

yoksa bir düşün içinde düş mü
bütün gördüğümüz ve
göründüğümüz

İhtiyar Ressam, atla kapattığım şahımı daha da zor durumda bırakmak için yeni olasılıklar hesap ederken, psikolojik yaratığın sesi arkamdan keskin ve tiz doğrular halinde küçük salonun sigara duman katmanlarını yararak kulaklarıma varıyor:

"... Kadıköy Maarif Koleji'ni bitirdim. On dokuz yaşındayım. Bu yıl ÖSS'yi kazanamadım ama gelecek yıl bu işin üstesinden geleceğim kesin. Bakın, biliyor musunuz? Evrende adına kara delikler denilen bölgeler varmış. Bu bölgelerde çekim gücü o kadar çokmuş ki, yıldızları içine çekip aldıktan sonra ışığı da yutuyormuş, bir tür anti-madde yani..."

Karşısındaki kısa saçlı gür bıyıklı delikanlı ise arjantininden bir yudum aldıktan sonra şunları söylüyor:

"Aslolan, aydın kişinin sorumluluğunun bilincine varması ve devrimci mücadelede kendine yakışan yeri alması-dır. Çekiç Güç'ün topraklarımızda ne işi var, kime hizmet ediyor bu güç ha? Bize mi yoksa Amerika'nın petrol çıkarlarına mı? Saddam Hüseyin'in soylu mücadelesini anlamamak için koskocaman bir aptal olmak lazım. Kara Deliklermiş, hah! Bu palavraları, bizler bu sorunları düşünmeyelim diye uyduruyorlar, kızım."

Allah kahretsin, deminden beri göz göze gelmeye çalıştığım metalci kız, yine şairle ilgileniyor. Ne bok var bu herifte böyle? Şeytan tüyü var dürzüde, şeytan tüyü... Yaşar Hanım ne demişti; "Bütün madrabazlarda şeytan tüyü vardır." Şimdi de kara kara düşünüyor, ayyaş moruk n'olacak. Şahın önünü açacak ne vardı? Bir de benden iyi oyuncuymuş, hıh, şaşayım. Benim tek kusurum, içkiyi fazla kaçırıp dikkatimi dağıtmak. Yoksa hıyar gibi götürüp piyonumu o atın ayağına koyar

mıydım? O tehlikeyi görmüştüm ama sonra alkolün etkisiyle unuttum işte. Satranç dikkat istiyor, dikkat... Konsantrasyon...Bu kız kaç yaşında var ya? Olsa olsa on sekiz, on dokuz filan... Güzel kız ama, azıcık etli, gözleri iri ve kapkara. Bana model dursa da bir çıplak boy resmini ya da bir portresini yapsam. Şu kalçalara bak; nasıl da zarif eğriler halinde geçiririm o kalçanın kıvrımlarını tuvale. Hadi sarhoş şair, oyununu oyna... Sabahtan akşama kadar bir tekini bile anlamadığım İngilizce, Fransızca, Latince, bilmemnece kelimeler mırıldanır durursun... Hiçbirini bilmem ama bilmediğimi de sezdirmem çevreye. Sen benim neyi bilip neyi bilmediğimi bilirsin. İncelikli adamsındır, nasırına basmazsam benimle uğraşmazsın. Bilmediğimi anlar hiç bıkmadan açıklamalar yaparsın. Hiçbiri de tek bir defa da aklımda kalmaz. Ama senin diline yeni bir şey takılınca dudu kuşu gibi tekrarlayıp durursun. Son günlerde "bip kültürü" mü ne, öyle bir şeyler zırvalayıp duruyorsun. Ama Arapça ve Osmanlıca terimlerini anlıyorum. Çünkü Osmanlıcamın hiç de seninkinden aşağı kalır yanı yok. Yalnız okuyup yazamıyorum, o kadar. Ne deli herifsin sen be! Kırkından sonra Osmanlıca okuyup yazma öğrendin ha? Senin hiç yapacak başka işin yok muydu be oğlum? Kıza bak, amma da güzel kız ha! Bu kız benim sevgilim olmalıydı. Ben ona resim dersleri göstermeliydim, o da bana âşık olmalıydı. Ama bu tiplerden de sevgili olur mu hiç? Metalciler çabuk elde edilirler ve çok da çabuk kaybedilirler.Çoğu da bir gecelik ilişki için gelir, yiyip içip, azıcık da fingirdedikten sonra çekip giderler. Atölyeme gelenler ise yatağımda değil, öbür odada yatmak isterler ve ertesi gün de değil beni, babalarını bile tanımazlar. Bu

kız bana göre değil ki zaten. Bu tiplerin hakkından bizim moruk şair gelir. Hem o, onların dilinden anlıyor. Gençlerle oturup adına "rock müzik" dedikleri, kafa şişirmekten başka bir şeye yaramayan kuru gürültüyü konuşuyor. Oynasana ihtiyar, sıkıştın değil mi? Ben zor durumdayken Veli Bar'da Tıfıl Ahmet'e dönüp, "Ahmet Bey, düşman yakında muharebe meydanını kılıçlarımıza terkedecektir." demesini biliyorsun ama. Hadi, şimdi de söyle. Ah, kız yaklaşıyor, bana bakarak yaklaşıyor, benimle konuşacak. Varsın şair kara kara düşünsün ben de azıcık bu bebekle gönül eğlendireyim.

Meyhanenin küçük kapısı açılıyor, içeri gözlüklü, kısa kırçıl sakallı, uzun saçlı ve gözlerinden yumuşak duygular okunan orta yaşlı bir adam giriyor. Bir bana bir de ressama bakıyor ve gülümseyerek,

"Ooo," diyor, "iki ezeli ve ebedi rakip yine satranç tahtasının başına çökmüşler, merhaba beyler!"

Tezgâhın ardında bardakları kurulayarak, asker gibi sıraya sokmaya çalışan İşletmeci Erol gülümsüyor:

"İhtiyarlar yine kapıştılar."

Ressam, İşletmeci Erol'a bakıyor, bir isteği olduğu belli. Sonra hüzünlü bakışlarla beni süzüyor ve tekrar Erol'a dönerek,

"İhtiyar şaire benden susuz ve buzsuz, yeşil gölgeli ve okkalı, hazin bir rakı," diyor.

Sonra da yüzüme bakıp küçük bir çocuk gibi muzipçe gülümsüyor. İçimi minik bir sevinç kaplıyor. Arada bir ressama hiç de layık olmadığı haksızlıklar yapıyorum, diye dü-

şünüyorum. Ressamın da benim gibi parası yok. Son iki hafta içinde, ne o bir resim satabildi ne de ben ısmarlanan bilimkurgu öykülerinin telif ücretini alabildim. Ressam ev kirasını harcıyor, ikimizin de içki parasını ödeyebilmek için. Yalnız ressamla benim bir farkım var: O çalışmıyor ve kazanmıyor, ben ise çalışıyor ve kazanmıyorum.

"Teşekkürler ihtiyar," diyorum. "Oynakla."

"Allah, Allah," diyor ressam. "Sen düşünürken ben nasıl bekliyorum, sen de bekle bakalım."

Ben beklerim. Benim zamanım çok. Hem çok, hem yok. Çok şeyler yapmak istediğim zaman, zamanım hiç yok. Hiçbir şey yapmak istemediğim zaman ise zamanım çok.

Ressam, şahımı sıkıştıracak bir oyun bulamadığı için, sağ cenâhından, oyunu bu aşamada asla etkilemeyecek küçük bir piyonu, "ilk çıkış iki kare hakkı"nı kullanarak ileri sürüyor. Ben de, "Gelir zahit ibadethaneye amma neden sonra," İslamik özdeyişini mırıldanarak merkezdeki yerimi sağlamlaştırmak için vezir kalesini E8'e oynuyorum. Tam yeni gelen rakımdan bir yudum alacakken, psikolojik yaratık yine yanıbaşımda bitiveriyor. Bu kez yepyeni bir taktikle geleceğini biliyordum. Ne tür bir buluş yaptığını merak ediyorum.

"Biliyor musun," diyor. "Ben de satranç biliyorum, bir akşam oynarız sizinle."

Soğuk bir ses tonuyla karşılık veriyorum:

"Kadınlar satranç oynayamazlar."

Tabii ki inandığım için söylemiyorum, sırf kıza gıcıklık olsun diye... Yoksa "Kızlarla Satranç" adlı romanım nasıl yüzüncü sayfayı aşmış olabilirdi? Gerçi o sayfada kaldı ve

rafındaki dosyada uyukluyor o roman. Olsun, tıpkı şarap mahzenindeki şarap gibi, beklesin, mayalansın. Zamanı gelince etiketlenir, tarihlenir ve satışa sunulur. Ama bakalım içicisini bulabilecek mi? Ressam benim kıza verdiğim karşılığa kıs kıs gülüyor. Kıza dönerek,

"O anti-feministtir, haberin olsun," diyor.

Doğru değil bu. Anti-feminist olan ressamın kendisi, ben değilim. Anti-feminist olmak gözüme o kadar yanlış görünüyor ki, eğer gerçekten kadını kendime eşdeğer görmeyen bir adam olsaydım, kendimden iğrenirdim. Son on yıl içinde haklı ya da haksız bana yakıştırılan sıfatları bir bir gözden geçiriyorum, hepsi de birbirinden merdâne:

ROCKER
DUYGUSAL ANARŞİST
HEAVY METALCİ KARDEŞİMİZ (Vakti zamanında sahaf dükkânımın bulunduğu hanın şişko çaycısı tarafından uydurulmuştur.)
ANARCHO-SYBORPUNK (Bilimkurgucu dostların dümeni)
PERVERSED POET (Alan Ginsberg'in sevgilisi taktı.)
EL ROKERO (Bu, İspanya'daki adım.)
BÜYÜK FIRTINA (Bunu da kendisine: "Küçük Rüzgâr" adını yakıştıran on altı yaşında bir hayranım takmıştı.)
CHARMEUR (Bu yakıştırma Hilmi Yavuz'a ait.)
BIÇKIN (Bunu Muzaffer Buyrukçu'ya borçluyum.)
KÖTÜ ADAM (Bir mimar hanımın armağanı.)
MAVİ SAKAL (Erkek kardeşim)
Ve...
AŞK HAYDUTU (Betül Kaba)

Bir gün Ressam ansızın bana, "Senin narsisizmin de bazen dayanılmaz boyutlara varıyor," demişti ve sanırım azıcık haklıydı.

Deli herif... Geçenlerde Veli Bar'da kendisine armağan ettiğim paketten koskocaman bir dosya kâğıdı çıkararak üstüne büyük bir dikkenar üçgen çizdi. Üçgenin üst tepe noktasına kapital harflerle SATRANÇ yazdı. Sonra üçgenin sol köşesine yine kapital harflerle BİLİMKURGU, sağ köşesine de ROCK MÜZİK yazdı ve kâğıdı önüme uzattı. "Ne bu?" dedim. İşte o "Bip kültür" mü ne, işte oymuş. Ben, "Ee, ne işe yarayacak?" diye sordum. O zaman bana ciddi bir ifadeyle şunları söyledi: "Bu üçgeni dikkenarı eksen olmak üzere tabanı üstünde üç yüz altmış derece çevirirsen bir koni elde edersin. Bu prizmanın iç açılarını koruyarak, aralarındaki parametrik ve differansiyel oranları dengede tutabilenler ancak 'çağdaş' olabilirler." Doğrusunu söylemek gerekirse üçgen ve koniyle ilgili olarak bütün söylediklerini anlamıştım ama şu "parametre" ve "differansiyel" terimleri midemi bulandırmıştı. "Yok yahu," dedim. "Yani rahmetli Turgut Özal şimdi bütün bunları biliyor muydu?" Bu gibi durumlarda yaptığım şakalara kızardı ve bir iki küfürden sonra susar bir süre konuşmazdı. Yine öyle yaptı. Dalga geçmeme dayanamadı. Hem o "parametre" ve "differansiyel" terimlerini duymayalı bir otuz beş yıl geçmiştir sanırım, lise sıralarında kaldı onlar. Daha sonra, "Bana bak ihtiyar bunak," dedi. "Amerikalı bilimkurgu yazarı Jeff Sutton, bi romanında kahramanına şöyle söyletir: 'Youth is a mental state, not physical.' " "Ne demekmiş?" dedim.

"Gençlik, bir bilinç sorunuymuş, biyolojik bir olay değilmiş." Hoşuma gitti doğrusu, inşallah doğrudur Amerikalının söylediği. İşte bu bilmemne üçgeni, adamı genç tutarmış. Kendisi böyle yapıyormuş, ben de böyle yapmalıymışım. Bunları ve buna benzer anlaşılmaz şeyleri radyoda da söylüyor bu herif ve gençler de onu büyük bir dikkatle dinliyorlar. Acaba şair haklı mı, ben gençliğimi elden kaçırdım mı, yoksa gençlik...

Psikolojik yaratığın monoloğuyla iç dünyamdan kopup dış dünyaya bağlandım.

"... satranç eskimiş, sizin gibi yaşlanmış ve çağdaş işlevini yitirmiş bir oyun..."

(O bir oyun değil, bir tapınma biçimidir kızım.)

"... burada fosilleşmiş iki dinozor gibi oturmuş bin yıllık bir oyunu oynuyorsunuz. Oysa çağ değişti, insanlar, toplum ve kültür de değişti, sizse hâlâ..."

Benim bilimkurgucu bir "rocker" olduğumu, keyfim yerindeyken elli iki yaşıma rağmen sabahlara kadar rock-bar'larda genç kızlarla dansettiğimi, her gece adına "Blip-Culture Üçgeni" adını verdiğim tezimle kafasını şişirdiğimi bilen Ressam, bir kızın, bir de benim yüzüme bakarak bıyık altından hınzır hınzır gülüyor, ne karşılık vereceğimi merak ediyor. Kıza dönüyorum,

"Senin artık uyku saatin geldi, evine git, sütünü iç ve yat. İstersen gelip sana bir de ninni söylerim," diyorum.

"Uyku saatim değil, çişim geldi, çok bira içtim."

"O zaman gelip çişe tutayım!"

"Yardımına gereksinmem yok, ben kendi kendime beceririm."

"Dikkat et de eteklerin ıslanmasın."

Ressamla yeni gelen çelebi kahkahadan kırılıyorlar. Kız, kızarıp bozararak tuvalete doğru uzaklaşıyor. Tuvaletten döndükten sonra tersliğimi, ukalalığımı ve şımarıklığımı cezalandırmak için ilgisini ressama yöneltiyor.

"Yoksa siz de sanatçı mısınız?" diyor ama bu soruyu aşağılayıcı bir tavırla soruyor. "Yoksa siz de hırbo musunuz?" der gibi. Ressam elini uzatarak babacan bir tavırla kızın oğlan çocuğu saçlı başını okşuyor ama bu eylemin buram buram erotizm koktuğunu kız da ben de farkediyoruz.

"Yaramaz kız," diyor. "Üzme kendini."

Kız bir adım geri çekiliyor. Kendisine izinsiz dokunulmasından hoşlanmadığı belli. Ressam hırsla sulu rakı kadehine sarılarak okkalı bir yudum götürüyor. Kız bana dönüyor:

"Siz hiç âşık oldunuz mu, ben olamıyorum."

"Deli misiniz siz," diyorum. "On beş, on altı yaşında çocuklar, bu anarşist duygu yüzünden kendilerini Boğaz Köprüsü'nden buz gibi sulara sallıyorlar. On dokuz yaşına gelip de bu oyunbozanla karşılaşmamış olman ne üzücü? Ben bu duygu yüzünden henüz on yedimdeyken intihar girişiminde bulundum ama ölmedim. Marmara'nın ortasına kadar yüzdüm, eğer kararımdan cayarsam, tekrar geri dönemiyeyim diye. Ama Allah Baba, orada, Marmara'nın ortasında ansızın bir sandalla iki balıkçı yarattı ve onlar da beni kurtardılar. Bu benim bütün yaşamım boyunca ilk ve son intihar girişimimdir."

"Niçin intihar ediyorlar?"

"Aşk bir olumsuzlamadır da ondan."

"Peki, intihar da bir olumsuzlama değil mi?"

"Evet, intihar da bir olumsuzlama ama seçim ve karar sana ait olduğu için bir bakıma pozitif yönünü içinde taşıyan bir olumsuzlama. Bu dünyaya gelişimize bir karar vermedik ama gidişimize karar vermek elimizde."

Psikolojik yaratığın geniş ve esmer yüzü aydınlanıyor. Ak ve düzenli dişler, çocukluktan henüz çıkamamış dudakların arasından mutlulukla gülümsüyorlar.

"Peki, ben ne yapayım?"

"Sen de," diyorum. "İntihar et."

"Neden ama, onlar âşık olabildikleri için intihar ettiler, ben olamıyorum, neden intihar edecekmişim?"

"Sen de," diyorum. "Âşık olma yeteneğin olmadığı için intihar etmelisin."

Kız çok ciddi bir tavırla ve hüzün dolu bir sesle karşılık veriyor:

"Korkuyorum."

"Böyle kritik anlarda herkes korkar, ama sen hayır. Senin korktuğunu hiç sanmıyorum. Sana sadece yaşamın hazlarından ayrılmak zor geliyor olmalı."

Bu arada konu ilginç gelmiş olmalı ki, ressam da bir şeyler mırıldanarak konuşmaya katılmak istiyor ama kız elini kaldırarak onu susturuyor,

"Durun, susun, lütfen siz," diyor. "Bu adam beni anladı, onu dinlemek istiyorum." Sonra bana dönüyor ve o önemli soruyu soruyor:

"Benim durumum ne olacak?"

"Sen," diyorum. "Sevebilme yeteneğine sahip olmadığına ve intihar da edemediğine göre, bütün yaşamın boyunca işte bu trajediyi yaşayacaksın. Bu arada azıcık özveride bulunup senin sahip olamadığın mutluluğa başkalarının ka-

vuşmasına yardımcı olabilirsin ve bu da senin dramatik yaşamının anlamı olur. Yolun açık olsun kızım..."

İşte... Bu tipler hep böyle olurlar, dayanılmaz derecede kültürlü, bilgili ve zeki. Sanki konuşan o değil, babam. Yalnız bu kadar olsa neyse. Onları aynı nitelikleri taşıyan pek az sayıdaki genç erkeklerden ayıran çok önemli bir şey var ki, o da yılların deney birikimi. İşte bu yüzden bu naftalin kokulu moruklar, bu soyu tükenmiş tyrannasouruslar her çağda gündemde kalmayı bilirler. "Past Master"mış, hıh. İngiliz edebiyatı hocamız, bu sözcüğü telaffuz ederken sanki İncil'den kutsal bir metin okuyormuş gibi miyop gözlüklerinin ardındaki çipil gözlerini sınıfın tavanına diker, sesine "lytanic" bir hava verir ve ellerini göğsünde birleştirerek fısıldardı. Ne yalan söyleyeyim, hocanın bu tavrı mistik bir düşünceden çok, erotik düşler uyandırırdı içimde. Şimdi ben bunlara, "Hey moruklar! Sizler çağınızı doldurmuşsunuz, hiçbir boka yaramazsınız," desem,siyah berelinin ne karşılık vereceğini biliyorum; şöye diyecek: "Savaşı gençler yapar ama savaşa ve barışa ihtiyarlar meclisi karar verir." Ama bu morukların vurulabilecekleri bir tek zayıf noktaları var ki, onu da genç kız arkadaşlarım arasında bir ben biliyorum. Bunların hepsi de "andropozis"in zalim darbesini yedikleri için psikolog babamın tabiriyle "sübyancıdırlar". Aslında bu onlara karşı duyulan kızgınlık nedeniyle abartılarak yakıştırılmış bir yafta. Adil olmak gerekirse bu tabirin doğrusu "lolitacılık"tır. Babam, psiko-seksüel temalı konuşmalarının cümle arasına bu realiteyi sokuşturmaktan da geri durmaz. Ne de olsa gerçeğe saygılı bir adamdır. Bütün şakacılığına rağmen babam hakse-

verliği –hernedemekse– elden bırakmaz. Evet bu tipler genç kızlara bayılırlar, azıcık yüz gördüklerinde en serti ve en deneyimlisi bile hemen yelkenleri suya indirir, ister ellisinde olsunlar, ister altmışında... On yedi yaşında bir genç kızla ahbaplık edebilmek için her türlü şaklabanlığı yapabilirler.

Ama bu herif böyle değil işte.

Ona babama duyduğum gibi saygı mı duymam gerekiyor? Hadi canım, eline fırsat geçerse kalçalarımı zevkle mıncıklayacağından eminim.

Ama bu herif öyle değil işte. Bu farklı, gerçekten farklı. Demin ona küçük bir numara yapmak istedim. Bile bile omuzuna yaslandım ve bu hareketimdeki kastı da ona sezdirdim. O da bunu anladı ama oyuna gelmedi. Oysa genç bedenimin titreşimlerini, biyo-elektriksel enerjimi aldığını ve hafifçe ürperdiğini hissetmiştim. Onur mu, gurur mu? Yanlış yaklaşım mı? Eğer başka biri olsaydı, bu davranışım karşısında elini hafifçe belime dolar ve kendine çekerdi. Dostane bir sarılış, ne çıkardı bundan. Oysa o bir buzdağı gibi davrandı ve başını o kahrolası satranç tahtasına çevirdi. Onunla uğraşmayı başka bir zamana bırakmalıyım. Şimdi Nazlı'nın durumunu düşünmem gerek, karşıya geçeceğiz... Yolumuz uzun...

"... Yolun açık olsun kızım."

Sonra oyunuma dönüyorum. Kız hiçbir şey söylemeden yanımızdan ayrılıyor ve bir başka genç erkeğin duygularıyla oynamak üzere amerikanbara yöneliyor. Bense, ressamı da unutarak; şah, kale, at ve fillerden oluşan labirentime, bir daha çıkmamak üzere dalıyorum.

—·—

· Makine-insan ilişkisini vurguluyor Zühtü Bayar. Toplumsal durumun çelişkisinden çok, bu çelişkiyi yaşayan insanı öne alıyor.

Atilla ÖZKIRIMLI

· Yeni yetme dinamizmi ile deneyimin harmanlandığı bir usta... Zamanla dalga geçen bir eski tüfek...

Salâh BİRSEL

· Güçlü bir eleştirmendir. Onun için bir 'hayat filozofu' da diyebiliriz.

Murat DİKSÖZ

· Edebiyatımızda ateşten izler açan Zühtü Bayar...

Hasan İzzettin DİNAMO

"Androidlere karşı nasıl davranmanız gerektiği konusundaki bilgileri edinmeniz için, şirketimizin iki aylık kurslarına devam etmelisiniz," dedi. "Size şimdilik şunu söylemeliyim: Hiçbir zaman Maysa'nın bir android olduğunu düşünmeyin. Onu, gerçek bir insan gibi kavramalı ve öz kızınız gibi davranmalısınız. O kendisi bir android olduğunun bilincinde... Ama neyse, bizim oryantasyon kurslarında bundan çok daha fazlasını size öğretirler."

"Geyşa Android Şirketi", gerçek bir söz büyücüsü olan Zühtü Bayar'ın bilimkurgu öykülerinden titiz bir seçmeyi kapsıyor. Öykülerinden bugüne kadar, tiyatro ve radyo oyunları, çizgi ve foto-romanlar yapılan ve ödüllendirilen sanatçı, 1973'te yayınladığı ilk bilimkurgu öyküsü "Tutuklu Bilinç"ten beri hümanist ve toplumcu bir bilimkurgunun izlerini kovalıyor. Amerikan bilimkurgu edebiyatında daha cyberpunk akımı belirmeden önce, Türk dilinde yazdığı öykülerle bu akımın müjdesini veren yazar, bu kitaptaki örneklerle de bunu kanıtlıyor. Okurlarımızın, sürekli Borges ve Keruac'la mukayese edilen, ama kendinden başka hiç kimseye benzemeyen bu cyber-socialist yazarın öykülerini severek okuyacaklarına inanıyoruz.

ISBN 975-10-1083-6